

**museum van
boijmans beuringen**

jaarverslag 2021

museum van
boijmans beuningen

Inhoud

Voorwoord

1	Depot en museumgebouw	6
2	Collectie en onderzoek Aanwinsten	14
3	Presentaties	38
4	Educatie en publieksbegeleiding	50
5	Boijmans Hillevliet	58
6	Relatiebeheer en filantropie	64
7	Huisstichtingen	78
8	Marketing en communicatie	82
9	Conservatoren en uitgeverij	92
10	Bedrijfsvoering	98
11	Financieel verslag	106
12	Raad van Toezicht	116
13	English Foreword Facts & Figures	120 122

Bijlagen

A	Aanwinsten en uitgaande bruiklenen
B	Bibliotheek
C	Presentaties
D	Educatieve activiteiten en evenementen
E	Spiegels voor het depot
F	Publicaties
G	Externe activiteiten en nevenfuncties afdelingshoofden en wetenschappelijke staf
H	Personeel en organisatie

Depot Boijmans Van Beuningen, 5 november 2021, foto Aad Hoogendoorn

Voorwoord

Zonder twijfel was dit het meest geschudde én geroerde museumjaar in decennia. *Shaken ánd stirred*. Een jaar waarin alles piekte: giften, bezoekcijfers, website-bezoeken, digitale optredens van het museum wereldwijd plus een lijst van recensies, besprekingen en andere aandacht waar je U tegen zegt. En niet te vergeten een lockdown en twee bouwprojecten waarvan één opgeleverd en in een baan om de aarde gebracht.

Een onbetwist hoogtepunt was de opening van Depot Boijmans Van Beuningen op 5 november in aanwezigheid van Zijne Majesteit de Koning. Bijgewoond door honderden gasten en schoolkinderen, schreed na een halsbrekende choreografie die vijf dansers uitvoerden op de spiegelende gevel van het depot, de koning tussen knallen, rook, op de soundtrack van The Thunderbirds, geflankeerd door architect, burgemeester en museumdirecteuren het depot in, om daar zijn nieuwsgierigheid en verbazing de vrije loop te laten. Tijdschema's negerend liet de majesteit zich uitvoerig informeren over de bijzondere tekening met het uiltje van Jheronimus Bosch en over papier conservering. Groette hij de Mark Rothko in het compartiment voor grote formaten-organisch, ontmoette hij toetredende verzamelaar Ali Keles en kon hij de verleiding niet weerstaan om, nog gehuld in de depotstofjas, naast het oermodel van Eva van Rodin in een atrium-vitrine te gaan staan. Een ontlasting van enthousiasme golfde door het depot, waarna het nog lang onrustig bleef in het Rotterdamse Museumpark.

2021 bracht ook een doorbraak in het renovatieproces, waarvoor de gemeenteraad meer geld beschikbaar stelde en het museum zich verplichtte om haar rol als gebruiker en bewaker van de kwaliteit uit te breiden met een stevige eigen bijdrage uit fondsenwerving. Helaas moest door omstandigheden buiten onze controle de bouwheer besluiten twee jaar extra bouwtijd te tellen bij het renovatie- en vernieuwingsproces van het museum, dat nu negen jaar, gerekend vanaf 2019, zal gaan duren. Maar de enorme asbestsanering is bijna voltooid en in constructieve samenwerking doen gemeente en museum er alles aan om een trots vernieuwd museum te maken waar het publiek thuis is en de verzamelingen en de tentoonstellingen zullen stralen.

In de jarenlange 'hink-stap-sprongbeweging', dat is hoe wij onze museumvernieuwing en Museumparkverbetering noemen, weten wij ons gesteund door trouwe bezoekers en gulle gevers. Wij bedanken u hartelijk voor uw onmisbare steun. Voor de scherpkijsers onder u, in het voorbije jaar trad een nieuwe generatie conservatoren aan, die het museum nieuwe *food for thought* en programma-kwaliteit gaat bezorgen. We zijn opgetogen over hun komst. En er gebeurt intussen iets heel moois op Zuid, waar aan Hillevliet 90 een veelbelovend initiatief in samenwerking met de buurt gestart is. Bouwen aan de toekomst, aan de collectie, aan de diepgang van onze kennis én aan het geluk van Rotterdam. Met een kleine ploeg getalenteerde en gemotiveerde mensen die het museum maken tot wat het waard is. Heel wat, zoals in 2021 is te zien.

Sjarel Ex
Ina Klaassen
Directie Museum Boijmans Van Beuningen

Depot en museumgebouw

Directie: Sjarel Ex en Ina Klaassen

Depot

- In februari ondertekent het museum het huurcontract voor het depot
- Op 5 november opent het depot in aanwezigheid van Zijne Majesteit de Koning
- Op 5 november wordt het lichtkunstwerk van Pipilotti Rist op het voorplein feestelijk aangezet tot groot enthousiasme van vele bezoekers en wandelaars
- Op de zesde verdieping van het depot opent restaurant Renilde, met Jim de Jong als chef-kok
- Tot aan de lockdown als gevolg van covid-19 ontvangt het depot 41.000 bezoekers

Museum

- Mecanoo voltooit het Structuurplan 2.0 voor een ambitieuze renovatie
- Op 16 december stemt de Rotterdamse gemeenteraad in met het definitieve plan voor de renovatie en vernieuwing van het museum van 223 miljoen euro

Depot Boijmans Van Beuningen

‘Hoe kan dit?’, vroegen de honderden journalisten, die samen ruim 3.000 redactionele stukken, radio-uitzendingen en tv-programma’s maakten over het verrijzen van Depot Boijmans Van Beuningen, waarbij ze vele miljoenen lezers, luisteraars en kijkers in 33 landen bereikten. Ze vroegen het eerst op de zilveren opening in september 2020, daarna spoelde ter gelegenheid van de koninklijke opening afgelopen november een nog grotere golf van publiciteit met Rotterdam en het depot als onderwerp over de wereld. Was men aanvankelijk vooral opgewonden over de nakende, nog wat bestofte architectuur, de tweede keer werd gekeken wat daaruit verrezen was, naar de kunstcollectie en hoe deze wordt verzorgd. Die vorm en inhoud samen is een onweerstaanbare cocktail waarvan pers, publiek en professionele collega’s wereldwijd niet genoeg kunnen krijgen. Want de publicitaire aandacht luwt niet sinds de opening, de delegaties reizen af en aan en het publiek stroomt toe. Overigens, na al die speeches, rondleidingen, interviews en persconferenties, verbaasden we ons niet zozeer over hoe het depot deze aandacht heeft kunnen trekken, maar over hoe zoveel critici en journalisten dwars door een wereldwijde pandemie Rotterdam vonden en het depot met eigen ogen kwamen bekijken.

Hoe het depot er kwam, is een spannend verhaal met wendingen, interpretaties en een scala aan antwoorden. Een verhaal over publiek-private samenwerking. Over een idee dat nog niemand in de wereld ter hand nam. Over de stad Rotterdam, die zich graag in nieuwe avonturen stort, ook als niet zo duidelijk is waarmee het eindigt. Er was een mecenas die ons zijn vertrouwen

schonk. Vele honderden vrienden, bedrijfsvrienden en fondsen die het museum hielpen in de Capital Campaign. Particuliere en bedrijfsverzamelingen die aan boord kwamen. Ontwerpers en kunstenaars die in het gebouw in onze opdracht en in samenwerking met Winy Maas en MVRDV de puntjes op de i zetten. En, we komen er zo nog op terug, een museumstaf die decennia van overstromingen en behelpen in een manifest en vuistdik programma van eisen schreef. Wat niet deugde of ontbrak, jarenlang misliep, werd daarin hersteld. Van een achterstand een voorsprong maken? Een spannend avontuur, iets wat op het juiste moment kwam, een initiatief waaraan symboliek en veerkracht gekoppeld wordt. Dat heeft de wereld op dit moment ook even nodig.

Maar zo gebeurde het dat het depot een belofte werd en ook onvermoede talenten krijgt toegedicht. De belofte is dat de verzameling van u is, van de samenleving. Dat wij er op hoog technisch en wetenschappelijk niveau op passen. Wat impliciet wordt getoond is hoe mooi en veelzijdig het museumvak is, hoe je erfgoed bewaart en in topconditie houdt, en dit ontsluit voor publiek. En natuurlijk de verantwoording die het museum aldus aflegt aan de samenleving voor zijn mandaat. Publiek en privaat is zoveel in de verzameling geïnvesteerd, al 172 jaar lang. In de duiding van het gebouw gingen bezoekers en beschouwers nog een stapje verder. Het depot is een panoramische spiegel waarin Rotterdam zichzelf en zijn buitengewone ontwikkeling herkent. De metafoor voor een dynamische stad die zichzelf sinds 1940 opnieuw uitvindt. Die durft en doet. Een toonbeeld van de transparantie die past in een tijd waarin machtsstructuren alleen kunnen bestaan als zij ongevraagd en voortdurend

verantwoording afleggen. Een interactieve vorm die het publiek de kans geeft nieuwsgierig te zijn en het museum en de keuzes die daar worden gemaakt te kennen en te corrigeren. Een democratische omgeving, waar elk uitverkoren ontwerp en kunstwerk dezelfde aandacht krijgt, of het nu *De toren van Babel* is, de ingenieuze garderobe van Wieki Somers of een in vergetelheid geraakt schilderij van Barend Koekoek. Of kortweg zoals de invloedrijke *Financial Times* zijn beschouwing over het nieuwe Rotterdamse depot en verzamelende publieke instellingen eindigde: 'dit is de toekomst, wen er maar aan.'

Het antwoord op de vraag hoe dit kan in Rotterdam, kan ook op een prozaïscher manier worden beantwoord. Het had niet gekund zonder de inzet, het noeste handwerk en denkwerk van al die mensen die zich voor dit idee hebben ingezet. Opeenvolgende generaties van bestuurders, toezichhouders, bouwers. En vooral, het cumulatieve resultaat van de inzet van een hele generatie medewerkers van het museum die vanaf 2004 tot 2021 hebben meegedacht, meegeschreven, getrokken, geduwd, vergaderd, geselecteerd, die feedback gaven, onderhandelden, logistieke knopen hebben ontward en verhuispuzzels gelegd, kunstwerken geprepareerd en beschermd en vervoerd, op de centen gelet, educatieve begeleiding bedachten, een van de talloze deelprojecten hebben geleid zoals de bouw van het restaurant, de entree, het atrium, de typografie en marketing hebben aangestuurd, publiciteit hebben gemaakt en andere kunstwerken in en om het depot gerealiseerd, die geld wierven en spiegels verkochten. Stof hebben bestreden in vele sessies. Voor de veiligheid van collectie en gebouw hebben gezorgd. En fysiek hebben meegebouwd, om het depot met al zijn

De officiële opening van het depot door Koning Willem-Alexander, begeleid door de Vertical Dancers van Bencha Theater AIRA, foto Ben Houdijk

Koning Willem-Alexander met Sjarel Ex en Ina Klaassen in het schilderijendepot, foto Aad Hoogendoorn

Koning Willem-Alexander bekijkt een prent van Piranesi in het prentendepot, foto Aad Hoogendoorn

functies en details gebruiksklaar te krijgen, tot op het laatste moment en zelfs nu nog, na de eerste kennismaking met het publiek. Wij zijn er trots op met zoveel fantastische mensen met zoveel talenten dit gesamt-kunstwerk te hebben kunnen realiseren.

Toekomstvisie

Van een 'achterstand een voorsprong maken' is een mooie metafoer, die ook al kan worden genuanceerd. Want Museum Boijmans Van Beuningen doet de komende jaren meer dan dat. Wij maken een hink-stap-sprong naar de toekomst. Het depot biedt ons een standbeen met alle belangrijke basisfuncties van een museum. De hink. De renovatie die begonnen is, met een van de grootste asbestsaneringen ooit, verandert het gebouw van de architecten Van der Steur (1935) en Bodon (1972) in het speelbeen. Het is de vrije ruimte waar publiek en kunst samenkomen, waar nieuwe inzichten en ideeën worden getoond, waar het talent van nu en van de toekomst kan stralen in het oog van de kritiek. Een gebouw dat past bij de eenentwintigste eeuw, de derde eeuw waarin het museum springlevend wil bestaan. Met de gescheiden logistiek voor bezoek, voor kunst en goederentransporten. De stap. De sprong bestaat uit het realiseren van een derde grote expositiezaal, in het bijzonder voor de hedendaagse kunst. Met een kenniscentrum, plaats voor educatie en voor horeca in het park. Museum Boijmans Van Beuningen wijzigt in een verzameling paviljoens rondom het Museumpark. Transparantie, lenigheid en capaciteit, om de bewoners en bezoekers van Rotterdam gastvrij en soepel te laten zien waar de samenleving voor staat. De ervaring van nu, van tijd en de eeuwigheid te bieden in een periode met vraagstukken die ons voorstellingsvermogen te boven gaan. Een gebouw dat de creativiteit viert, nieuwsgierigheid stimuleert en dat ons met elkaar verbindt.

Stand van zaken

Depot

In mei 2020 is het depot door de aannemer opgeleverd aan de gemeente Rotterdam met ruim 4.000 bouwkundige en installatie-technische restpunten. Aanvankelijk zouden deze restpunten zijn hersteld en opgelost in september 2020, waarna het museum tot verhuizing van de collectie zou overgaan. De oplevering aan het museum wordt echter drie keer uitgesteld vanwege het gebrek aan voortgang op het oplossen van de restpunten en de veiligheid van mensen en de collectie (klimaat en brandveiligheid). Na veel discussie met de gemeente over de inhoud van het huurcontract tekent het museum in februari 2021, vooruitlopend op het oplossen van alle restpunten, een huurcontract waarbij een huurvrije periode tot september 2021 wordt afgesproken waarin alles moet worden opgelost. Hoewel het klimaat in diverse compartimenten nog niet op orde is start het museum in mei met het verhuizen van de collectie in de compartimenten die klimatologisch stabiel zijn. De verhuizing verloopt zonder noemenswaardige schades. In de compartimenten voor fotografie en metalen blijft het klimaat echter onder de maat, waardoor een deel van de collectie in 2021 nog niet kan worden verplaatst naar het nieuwe depot. Het lukt de gemeente in 2021 niet om de brandveiligheid in het depot op orde te krijgen, waardoor het museum voorsnog geen exploitatievergunningen heeft. Het museum is vanaf de opening van het depot voor het publiek in november afhankelijk van de inzet van brandwachten om de brandveiligheid voor mensen en kunst te kunnen garanderen. Omdat de brandveiligheid niet in orde is geeft een van de grootste bruikleengevers, de Stichting Willem van der Vorm, geen toestemming om haar collectie in het depot onder te brengen.

Museumgebouw

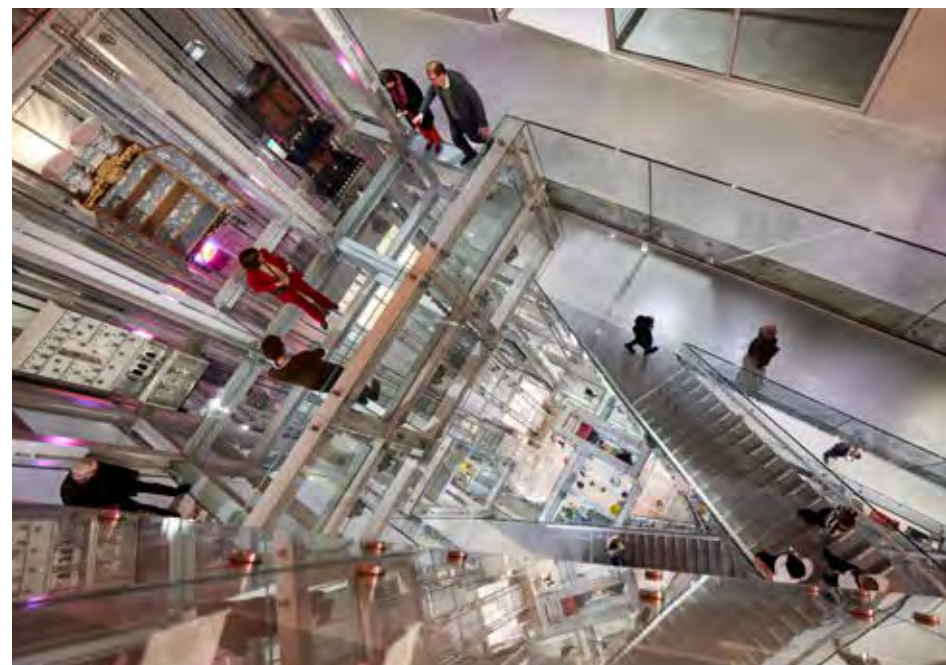
In 2021 worden het Structuurontwerp 2.0 en het Voorlopig Ontwerp (VO) voor de renovatie en nieuwbouw uitgewerkt. In het voorjaar wordt duidelijk dat de renovatie veel duurder uitvalt dan geraamd. Oorzaken zijn onder meer de nieuwe tijdschema's voor de renovatie van het bouwdeel Van der Steur en de loon- en prijsontwikkeling. Het college van B&W en de gemeenteraad zijn van mening dat terugvallen op het basis+ scenario niet wenselijk is vanwege de ambities die zij hebben voor de stad en het museum. In juni geeft de gemeenteraad het college de opdracht om binnen zes maanden de haalbaarheid van een ambitieuze renovatie te onderzoeken. Het vertrekpunt van de verkenning was het aan de gemeenteraad gepresenteerde Structuurontwerp 2.0. Een kwaliteitslag van het Museumpark maakt integraal onderdeel uit van de verkenningsoopdracht.

Eind september stuurt het college een tussenstand van de verkenning aan de gemeenteraad. Daaruit wordt duidelijk dat het realiseren van het ambitieuze scenario op basis van het Structuurontwerp niet gaat lukken. In een ultieme poging om vast te houden aan de ambitie in de (verre) toekomst doet het museum het voorstel om in een eerste fase de bouwdelen Van der Steur en Bodon te renoveren, de bouwdelen Henket en Robbrecht & Daem te amoveren, een nieuw ondergronds logistiek centrum te bouwen aan de zuidkant van het museum-complex en een nieuwe bovengrondse entree aan de Museumparkstraat. Hiermee blijft de weg open voor het realiseren van de volledige ambitie met onder meer een paviljoen voor hedendaagse kunst wanneer daarvoor in de toekomst middelen beschikbaar komen. Een vergelijkbaar voorstel wordt door Mecanoo geschetst. Uiteindelijk

gaat de gemeente akkoord met het voorstel onder de voorwaarden dat het museum 20 miljoen euro bijdraagt aan de renovatie, het geraamde exploitatietekort als gevolg van de verhoging van de kostendekkende huur door het museum wordt opgelost en een specifieke bouwdirecteur bij het museum wordt aangesteld. Het museum geeft aan grote moeite te hebben met de gevraagde inspanningen en het te werven bedrag voor de bouw niet realistisch te vinden (temeer omdat het ook de geraamde 8 miljoen euro voor de inrichting zal moeten werven) evenals het op te lossen exploitatietekort. Het museum wordt daarmee opgezadeld met een grote schuldenlast – een hypotheek op de toekomst. Daaropvolgend heeft de gemeente over het exploitatietekort aangegeven dat het museum dat kan dekken door het inbrengen van aanvullende externe bijdragen voor de investering in de renovatie bovenop de 20 miljoen euro voor de bouw en/of door bijdragen vanuit de exploitatie van het museum. Mocht er onverhoopt een tekort resten dan gaan de gemeente en het museum hierover met elkaar in gesprek om te bezien in hoeverre het anders te dekken is zonder de operationele exploitatie van het museum intrinsiek aan te tasten. Er is sprake van een gezamenlijke ambitie. Daarop heeft het museum alles afwegende zich node aan de afspraak gecommitteerd. In december stemt de gemeenteraad, mede op basis van bovenstaande, in met de renovatie van het museum en met het vaststellen van een budget van 223 miljoen euro voor de bouw en aanvullend 10 miljoen voor de aanpak van het Museumpark.

Opening van het depot met performances van spoken word artiest M., BMX'er Dez en dans van Mizai en Amenti, foto Nathan Reids

Opening Depot Boijmans Van Beuningen, 5 november 2021, foto Aad Hoogendoorn

Collectie en onderzoek

Hoofd: Sandra Kisters

- Het museum verstrekt internationaal 427 en nationaal 108 bruiklenen
- Er worden 121 kunstwerken geschonken, 77 aangekocht, 349 kunstwerken in langdurig bruikleen ontvangen
- 17 kunstwerken worden gerestaureerd en 285 kunstwerken geconserveerd
- 97% van de gehele collectie is verhuisd naar Depot Boijmans Van Beuningen
- Beeldmateriaal wordt vanaf dit jaar gratis ter beschikking gesteld

Collectie en onderzoek zorgt voor het behoud en beheer van de objecten in de museumverzameling. De afdeling Conservering en restauratie is verantwoordelijk voor passieve en actieve conservering, depotbeheer en restauratie. Het papierrestauratie-atelier houdt zich bezig met het presentabel en reisklaar maken van werken op papier en met restauraties. De afdeling Documentatie, informatie en registratie (kortweg: Documentatiecentrum) richt zich op het verzamelen en ontsluiten van informatie over de objecten en op het documenteren van de geschiedenis van Museum Boijmans Van Beuningen. Informatie wordt verstrekt via de museumbibliotheek en via collectieregistratiesystemen (analoog en digitaal). De registrars organiseren de bruikleenverstrekking aan derden en behandelen alle interne verzoeken over de collectie. Daarnaast doen zij

objectinventarisaties en begeleiden collectie gerelateerde (onderzoeks)projecten. Het projectbureau BVB Collections initieert reizende collectietentoonstellingen naar het buitenland. Veel van het werk dat de sector verricht is in het museum niet direct zichtbaar: het vindt ofwel achter de schermen plaats (in depots, restauratieateliers en op kantoren) of buiten de deur, vaak in het buitenland. Met de komst van Depot Boijmans Van Beuningen worden de werkzaamheden grotendeels zichtbaar voor publiek.

De sector heeft dit jaar 24 medewerkers op 21,78 fte. Daarnaast zijn er vrijwilligers en stagiaires werkzaam ter ondersteuning van de collectieregistratie, de bibliotheek en depotbeheer en tijdelijke medewerkers voor projecten ter voorbereiding van het depot. Ook zijn er tijdelijke medewerkers dankzij een aantal toegekende subsidies. Alle middelen die nodig zijn voor onderzoek, restauratie, aankopen et cetera worden uit bezoekersinkomsten en bijdragen van buiten gegenereerd. In 2021 wordt 2,7 miljoen euro door derden beschikbaar gesteld.

Depot Boijmans Van Beuningen

In mei gaat de grootste collectieverhuizing uit de geschiedenis van het museum van start. De verhuizing verloopt goed met een toegewijd team van 24 art handlers per dag en 6 registratoren, projectleider Sjoerd Voss en locatiemanagers per depotlocatie. Ondanks enkele tegenvallers, sommige technisch van aard, andere gerelateerd aan covid-19, is bij de opening van het depot in november 97% van de ruim 151.000 stukken tellende collectie in huis. De buitenbeelden, enkele in situ werken die vanwege de

renovatie uit het museum zijn verwijderd en enkele groot formaat objecten blijven in twee externe locaties achter. De verhuizing is zonder noemenswaardige schades verlopen. Door enkele tegenvallers in het inregelen van de klimaatzones moeten de kleuren-fotografie en metalen objecten tijdelijk in een andere ruimte in het depot worden ondergebracht. De registratie verloopt gestroomlijnd en levert evenmin grote fouten op.

In de laatste weken voor de opening is Collectie en onderzoek betrokken bij de inrichting van de atriumvitruines, de art handlingruimtes en restauratieateliers, fotostudio en de studiezalen. Reeds in het voorjaar wordt naast de voorbereidingen ook al 'echt' in het gebouw gewerkt. Er vindt een eerste expertmeeting plaats, gewijd aan het onderzoeksproject naar negentiende-eeuwse schilderijlijsten met een daarvoor aangestelde onderzoeker en experts van het Rijksmuseum,

gefinancierd door de Vereniging Rembrandt en diverse bruiklenen worden voorbereid. De groepering van het leeuwendeel van de schilderijen in compartiment 2.13, losjes chronologisch geordend, maakt het werken tot een groot plezier. Dit jaar wordt de digitalisering en verduurzaming van de film- en videocollectie afgerond. De publieksvriendelijke database/interface wordt eveneens ontwikkeld en draait in een eerste versie vanaf de opening, maar deze zal komend jaar nog verder worden verbeterd. De collectie op één plaats bij elkaar levert in de eerste weken na de opening al tal van bezoeken op door (gast)conservatoren, collegae uit het veld waarmee wordt samengewerkt aan tentoonstellingsprojecten, onderzoekers en bezoekers. In de laatste weken voor de lockdown ontvingen we voor het eerst schenkers die 'hun' kunstwerk willen komen bekijken in studiezaal II.

Het schilderijendepot op de 2^e verdieping in Depot Boijmans Van Beuningen, foto Ossip van Duivenbode

Aanwinsten

Het museum verwerft in 2021 in totaal 547 objecten (waarvan 197 in volledig eigendom en 1 werk in gedeeld eigendom).

Waarvan:

- 77 aankopen
- 121 schenkingen
- 349 langdurige bruiklenen

Het bescheiden eigen budget voor aankopen (50.000 euro) wordt in 2021 in belangrijke mate aangevuld met gelden van huisstichtingen en derden, waaronder Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds, Stichting Lucas van Leyden, de Vrienden-Loterij, het Mondriaan Fonds en enkele particulieren. In totaal is voor ruim 2 miljoen euro gekocht, een bedrag waarin de waarde van de schenkingen niet is meegenomen. Een groot deel van de aankopen is eigendom geworden van de gemeente Rotterdam.

De kostbaarste en fysiek grootste aanwinst van 2021 is een videowerk van Pipilotti Rist dat voor de buitenruimte voor het depot is ontworpen. *Het Leven Verspillen Aan Jou* roept bezoekers op tot interactie met het kunstwerk en het gebouw en is vanaf de eerste tests een groot succes. In 2021 verwerft het museum daarnaast een aantal bijzondere werken voor de verzameling surrealisme, waaronder *Le repas* van André Masson, en werken van Kristians Tonny, Victor Brauner, Her de Vries, Theo van Baaren en J.H. Moesman. Ook van hedendaagse Nederlandse kunstenaars wordt werk aangekocht, zoals een website van Jeroen Jongeleen en films van Melvin Moti, Ton Zwerver, Jeroen Eisinga en Suzan Drummen. Op het gebied van vormgeving wordt stoel nr. 14 van Thonet verworven.

Bovendien krijgt het museum diverse schenkingen, waaronder de lamp Lazurro van de erven van Milou Hermus, evenals een prototype van het spanframe van Frans de la Haye. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geeft het prototype van de gehele spanfiets in langdurig bruikleen en deze wordt direct in een van de atriumvitruines in het depot getoond. De erven van Fred Carasso schenken in navolging van de schenking van vorig jaar opnieuw een flink aantal werken op papier. Het museum verwerft verder bijzondere prenten van onder meer Félicien Rops, een portret van Vilhelm Hammershøi door Peter Ilsted en een tekening van Willem Steelink.

Zie voor een volledig overzicht van de aanwinsten bijlage A.

Bruiklenen aan derden

Dit jaar eindigt de bruikleenstop die het museum sinds september 2017 had ingesteld vanwege de vele voorbereidende werkzaamheden voor de renovatie en het depot. Sindsdien stromen de aanvragen binnen, ondanks onzekerheden inzake covid-19. Hoewel er opnieuw tentoonstellingen worden uitgesteld of tijdelijk gesloten, vinden er desondanks bijzondere bruiklenen plaats. Waar mogelijk of noodzakelijk worden bruiklenen digitaal gekoeried bijvoorbeeld bij zeven tekeningen van Cézanne die naar het MoMA in New York reizen voor de imposante tentoonstelling *Cézanne: The Drawings*. Het grootste bruikleen in 2021 is ten behoeve van de tentoonstelling *Surrealist Art: Masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen* met meesterwerken van de museumcollectie die naar het Te Papa Tongarewa Museum in Nieuw-Zeeland en aansluitend naar Seoul reist. Dit jaar reist *Double Steel Cage Piece* van Bruce Nauman verder naar de tweede

Tentoonstelling *He toi pohewa. Surrealist art: masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen* in het Te Papa Tongarewa in Wellington, Nieuw-Zeeland, foto Maarten Holl

venue in Stedelijk Museum Amsterdam. In het kader van Boijmans bij de Buren worden omvangrijke bruiklenen verstrekt aan het Maritiem Museum voor *Maritieme Meesters*, waaronder ook een groot aantal tekeningen van Willem van de Velde die iedere drie maanden worden gewisseld, terwijl *Remix Rotterdam* in het Wereldmuseum het gehele jaar te zien is met pareltjes als Van Eycks *Drie Maria's aan het graf*. Ook wordt de presentatie in Erasmus MC verlengd. Het museum leent foto's van Bas Jan Ader en Rineke Dijkstra uit aan de *Eregalerij van de Nederlandse Fotografie* in het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam en een groot bruikleen gaat naar de overzichtstentoonstelling *Marinus Boezem, Alle Shows* in het Kröller-Müller Museum. Het prentenkabinet verzorgt tevens bruiklenen voor het Yayoi Kusama retrospectief in Berlijn en Tel Aviv en een tekening van Castiglione naar Kunsthaus Zürich.

Het museum geeft een schilderij van Daniël Seghers in langdurig bruikleen aan Paleis

Het Loo en een vijftiental schilderijen van Hendrik Chabot aan het Chabot Museum. Ook zijn een werk van Jean-Martial Frédoou en een zegelstempel aan respectievelijk het Limburgs Museum en Museum M in Weert in langdurig bruikleen gegeven.

	Nationaal	Waarvan Boijmans bij de Buren	Internationaal	Totaal
Moderne kunst	33	10	209	242
Prenten en tekeningen	54	33	106	160
Oude kunst	20	13	2	22
Kunstnijverheid en design	0	0	8	8
Bibliotheek	0	0	102	102
Stadscollectie	1	1	0	1
Totaal	108	57	427	535

Zie voor een volledig overzicht van de bruiklenen aan derden bijlage A.

BVB Collections

De collectie surrealisme van het museum kan in 2021 ondanks de voortdurende covid-19 pandemie afreizen naar Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea. Ruim 180 werken van bekende kunstenaars als Salvador Dalí, René Magritte, Man Ray, Marcel Duchamp en Leonora Carrington zijn van 12 juni tot en met 31 oktober te zien in het Te Papa Tongarewa in Wellington. De tentoonstelling trekt ondanks een lockdown en restricties 75.000 bezoekers. Door het strenge covid-19 beleid zijn de landsgrenzen grotendeels gesloten en is 98% van de bezoekers uit eigen land afkomstig. Dat betekent dat 1 op de 65 Nieuw-Zeelanders de tentoonstelling heeft gezien. Daarna reist de tentoonstelling door naar het Seoul Arts Center, waar deze op 27 november opent en in de eerste week al 9.000 bezoekers trekt. Ook hier reageren publiek en pers enthousiast. Echter stijgende coronabesmettingen in december hebben ook hier invloed op de bezoekcijfers voor de laatste maanden. In 2022 en 2023 zal de tentoonstelling nog te zien zijn in Mexico en Italië. Voor deze jaren staan ook andere nationale en internationale samenwerkingen op de rol.

Conservering en restauratie

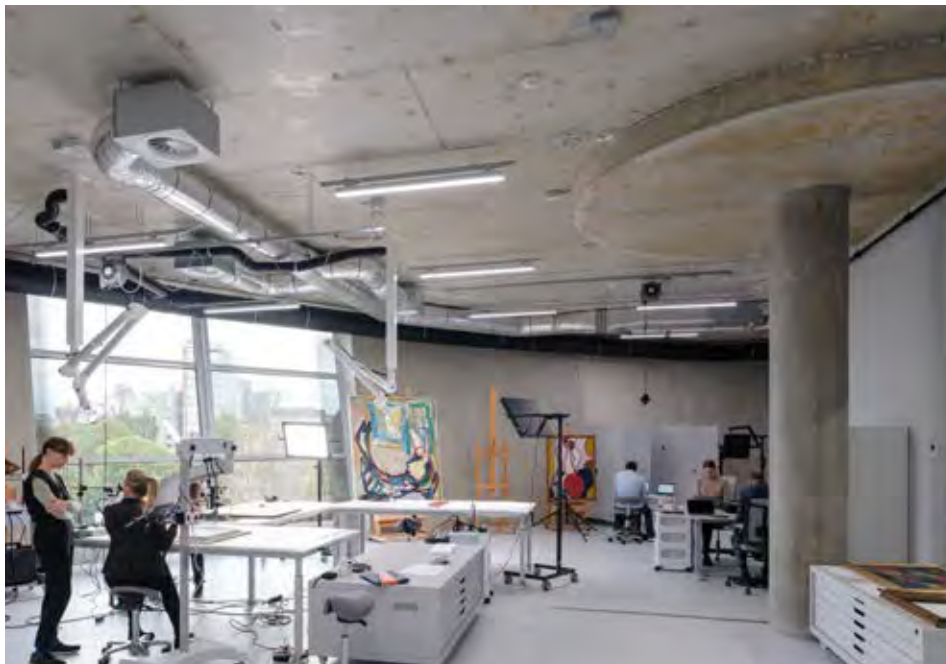
Dit jaar heeft de afdeling Conservering en restauratie de vier professionele restauratieateliers in het depot met enthousiasme, trots en dankbaarheid in gebruik genomen. Ter voorbereiding van de tentoonstelling *À la Campagne. Het Franse licht van Maris tot Monet*, een samenwerking met Fries Museum zijn veel negentiende-eeuwse landschapsschilderijen die langere tijd niet zijn getoond, behandeld. Ook een aantal schilderijlijsten van deze herontdekte werken zijn schoongemaakt en ontbrekende delen

aangevuld. Het schilderij *Voorjaar* van de Vlaamse schilder Rodolphe Wytsman blijkt na afname van de dikke laag vuil een ware parel te zijn, de voorgestelde bloesembomen stralen in prachtige kleuren met veel blauw en lila. Het schilderij van Théodore Rousseau heeft zijn kracht na vernisafname herwonnen en kleurdetails van het beboste landschap zijn weer zichtbaar. Een *Bosgezicht* van Willem Bastiaan Tholen is lange tijd niet getoond omdat een scheur in het doek de voorstelling ontsierde en de kleuren schuilgingen onder een laag vuil, ook dit werk is met prachtig resultaat hersteld. Twee restauratoren gespecialiseerd in metaal en in leer hebben een in 2020 verworven stoel van de ontwerper Frits Eschauzier uit 1937 behandeld.

De meerjarige samenwerking die het museum is aangegaan met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is verstevigd tijdens de openingsperiode van het depot. Een groot team onderzoekers heeft, onder het oog van het publiek, werken uit de collectie onderzocht met XRF, RAMAN, een multispectrale camera en FTIR. De onderzoeken zijn voor het museum van belang om beter inzicht te krijgen in conserveringsproblematiek en mogelijkheden van behandeling, bijvoorbeeld in het geval van *De populierenlaan bij Nuenen* van Vincent van Gogh en het drieluik van de Meester van de Heilige Veronica. In andere gevallen werkt het museum mee aan deelprojecten binnen het RCE-projectprogramma 'Erfgoed van de 20ste eeuw. Een toekomst voor het nabije verleden'. Daarvoor zijn voor het onderzoek naar synthetische organische pigmenten metingen verricht op bijvoorbeeld *De mandril* van Oskar Kokoschka, *Drie generaties* van Charlie Toorop, evenals schilderijen van Wassily Kandinsky en Max Beckmann. Tevens is gestart met onderzoek

Restauratrice Beatriz Lorente Alvarez werkt aan een schilderij van Théodore Rousseau, foto Aad Hoogendoorn

Het restauratieatelier in Depot Boijmans Van Beuningen, foto Ossip van Duivenbode

naar werk van Karel Appel en Piet Mondriaan in de collectie. Dit onderzoek valt binnen een RCE-project dat een aantal schilderijen en reliëfs van twintigste-eeuwse kunstenaars onder de loep neemt met als doel de risico's in kaart te brengen voor beheer en behoud van gelijksoortige werken en hiervoor handvatten te bieden.

	Conserveringen	Restauraties
Oude kunst	6	2
Moderne kunst	105	9
Toegepaste kunst	89	4
Werken op papier	85	2
Totaal	285	17

Enkele cijfers uit TMS

Aantal objecten in TMS:	153.412*
Aantal objectverplaatsingen in TMS:	287.099**
Aantal mutaties in objectrecords:	61.833
Aantal nieuwe objectrecords:	1.290
Aantal gevalideerde objectrecords ('BoijmansBasis'):	1.488

Aantal geregelde (auteursrecht) licenties:	96
Aantal extra objecten online door getekende licenties:	493
Retro-invoer auteursrecht publiek domein: objecten en 286 kunstenaars	1.097

Cijfers beeldmateriaal:

Aantal beeldbestellingen:	321
Aantal professioneel gefotografeerde objecten:	1.436
Aantal in TMS gekoppelde foto's:	3.880

*Objectnummers in TMS verwijzen niet enkel naar individuele objecten, maar naar alle onderdelen van een werk inclusief een apart moederrecord voor bijv. een servies.

** Dit aantal is zo hoog vanwege de collectieverhuizing, waarbij zowel de voorlopige standplaatsen als de definitieve plaatsing zijn meegenomen.

Registratie en documentatie

Het collectieregistratiesysteem TMS (The Museum System) wordt continu aangevuld met nieuwe gegevens. Nieuwe aanwinsten en bruiklenen worden in TMS geregistreerd en voor de voorbereiding en uitvoering van de collectie-inhuizing in het depot is TMS cruciaal. Ook tentoonstellingsgegevens en inkomende bruiklenen worden in TMS verwerkt. De aanstelling van een medewerker TMS en een collectieregistratie medewerker in 2020 moet begin 2021 worden teruggebracht naar een medewerker collectieregistratie vanwege de opgelegde bezuiniging van de gemeente Rotterdam in het nieuwe Cultuurplan 2021-2024. Desondanks wordt verder gewerkt aan het opschonen van dubbele en foutieve invoer uit het verleden en het verder implementeren van de nieuwe applicatie Conservation Studio. Hiermee kunnen onder meer restauratie- en conserveringsprojecten digitaal vastgelegd en gemonitord worden.

Dankzij de coronaregeling van het Mondriaan Fonds lukt het om in het najaar een collectieregistrator aan te nemen voor een periode van een jaar. Deze tijdelijke medewerker zal de registratie van een grote groep negentiende-eeuwse prenten en tekeningen op orde brengen waardoor deze voor publiek en vakgenoten beter toegankelijk wordt. De afdeling beschikt bij de opening van het depot voor het eerst over een eigen fotostudio waar in de laatste twee maanden van het jaar al intensief wordt gewerkt. Vanuit de verschillende compartimenten in het depot worden objecten naar de fotostudio gebracht alwaar ze onder ideale omstandigheden professioneel worden gefotografeerd. In het kader van de bestandscatalogus Piranesi zijn 765 prenten gedigitaliseerd. Het museum stelt sinds dit jaar professioneel beeldmateriaal gratis ter beschikking voor educatieve en onderzoeksdoeleinden. Hiermee is de collectie ook digitaal beter toegankelijk dan ooit tevoren. Er is 321 keer gebruik gemaakt van deze service. Het Documentatiecentrum werkt in 2021 verder aan het regelen van gebruik van afbeeldingen van werken uit de collectie in

het auteursrechtenproject. Nieuwe wet- en regelgeving die in de zomer van 2021 ingaat, zal hierin hopelijk verder ondersteunen. Op dit moment worden de juridische mogelijkheden hiertoe onderzocht.

Het digitaliseren van belangrijke museum-documentatie is een langdurig traject. Dit jaar zijn de infraroodopnamen gedigitaliseerd en is verder gewerkt aan het digitaliseren van het analoge beeldarchief, wat een enorme rijkdom over de museum-geschiedenis toegankelijk maakt. Beeldmateriaal tot in het tentoonstellingsjaar 1974 is nu digitaal beschikbaar.

Herkomstonderzoek

Uit het herkomstonderzoek dat als project in 2018 is afgerond, is een aantal kunstwerken naar voren gekomen waar het museum extra aandacht aan besteedt en die ook gepubliceerd zijn op de eigen website en de landelijke database museale verwervingen. Een van deze kunstwerken is een tekening van Max Liebermann, *Schrijvend meisje aan een tafel*. The Estate of Max Liebermann neemt in voorjaar 2021 contact op met het museum en na intern onderzoek wordt besloten om gezamenlijk een verzoek tot onderzoek en bindend advies in te dienen bij de Restitutiecommissie.

Bibliotheek

Met de opening van het depot is de studiezaal van de bibliotheek verhuisd van het Stadsarchief Rotterdam naar de studiezaal van het prentenkabinet op de derde verdieping van het depot. De bibliotheekcollectie is voor het grootste deel achtergebleven in de depots van het Stadsarchief waardoor bibliotheekbezoek vanaf november 2021 alleen op afspraak mogelijk is. Ondanks het overwegende thuiswerken lukt het redelijk goed om aanvragen van collega's

en bezoekers te honoreren. Een paar keer per week worden met de bibliotheekbakfiets publicaties van en naar kantoor en naar depot gebracht. In de personen- en instellingen module van het collectieregistratiesysteem TMS zijn 3.866 wijzigingen aangebracht ter verbetering van de registratie. In Adlib, het registratiesysteem van de bibliotheekcollectie, zijn 14.613 records aangevuld. Andere kerntaken zoals het verwerken van publicaties en het verwerken van uit het museumarchief verkregen documentatie hebben ook dit jaar deels stilgelegd vanwege covid-19.

Dit jaar zijn ruim vijftig publicaties van de bibliotheek te zien op de tentoonstellingen *Surrealist Art. Masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen* in Wellington en *A Surreal Shock. Masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen* in Seoul. Er zijn dit jaar weer een aantal bijzondere aanwinsten op het gebied van surrealisme waaronder *Le surréalisme et la peinture* van André Breton uit 1928, *Images concrètes de l'insolite* van Max Bucaille uit 1936, het tijdschrift *La main a plume...*, geredigeerd door Jean-François Chabrun uit 1941, en een tentoonstellingscatalogus van Man Ray van april 1945 in de Julien Levy Gallery in New York.

Zie voor bezoekersaantallen en andere kengetallen bijlage B.

Onderzoek

Het museum ontvangt een belangrijke nalatenschap van de heer Bröcker. Hiermee is een fonds gesticht ter ondersteuning van de wetenschappelijke functie van het museum. Hiervan wordt eind 2021 de aanstelling van Milou Goverde, die werd aangenomen op een onderzoekproject naar negentiende-eeuwse schilderijlijsten,

met een jaar verlengd opdat zij een Boijmans Studie over dit onderzoek kan schrijven.

Het in 2018 gestarte prestigieuze Getty Paper Project, een onderzoek naar de collectie vroege Italiaanse tekeningen (inmiddels vastgesteld op 387 bladen uit de periode 1400-1600), waarvan de resultaten in 2022 gepubliceerd worden in een digitale bestandscatalogus, loopt door covid-19 vertraging op. Vanwege de coronapandemie worden studiereizen meermaals uitgesteld, maar de tweede en tevens derde fellow Klazina Botke, kan in oktober eindelijk afreizen naar Florence. In december vindt wederom online de derde expertmeeting plaats met specialisten uit binnen- en buitenland, met als doel de toeschrijvingen van een groep werken te checken. Voor een aantal tekeningen worden overtuigende nieuwe toeschrijvingen voorgesteld en enkele anonieme werken blijken zeventiende-eeuws te zijn. De belangrijkste vondst van de bijeenkomst is een toeschrijving van een tekening aan Correggio door Mary Vaccaro, specialist op het gebied van deze kunstenaar. Daarnaast verschijnen twee wetenschappelijke artikelen gebaseerd op het onderzoek binnen dit project. Catherine Monbeig Goguel, die tijdens de eerste expertmeeting in 2019 een tekening toeschreef aan Jacopo Pontormo, publiceert over deze ontdekking in *Master Drawings* (vol. 59, nr. 1), en het onderzoek van de eerste fellow Surya Stemerding naar de werken van Federico Zuccaro verschijnt eveneens in *Master Drawings* (vol. 59, nr. 3).

Het museum is betrokken bij het project Fotografie (collectiekennis 2.0) van de Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK) in samenwerking met de RCE en een groot aantal andere musea en het museale samenwerkingsproject Duurzame

toegankelijkheid digitale kunst van LIMA. Ook sluit het museum een samenwerkingsverband met de RCE voor het project-programma Erfgoed van de 20e eeuw. De wetenschappelijke onderzoeksprojecten Drawing out Rembrandt van het Netherlands Institute for Conservation+Art+Science+ (NICAS) naar Rembrandts inkttekeningen en het Marks on Art project (als database ondergebracht bij het RKD), naar meester-tekens op middeleeuwse beelden, kennen opnieuw geen voortgang dit jaar met betrekking tot de collectie van het museum.

Het internationale onderzoeksproject Smart*Light waarbinnen universiteiten, bedrijven, musea en onderzoeksinstituten uit België en Nederland samenwerken aan de ontwikkeling van een mobiele, geavanceerde röntgenbundel loopt al enige jaren. Het museum is hierbij betrokken vanwege de mogelijkheden die deze 'tafelmodel synchrotron' gaat bieden voor onderzoek naar kunstvoorwerpen. De verwachting is dat met deze scanmethode de verschillende lagen waaruit een schilderij is opgebouwd beter in beeld kunnen worden gebracht. De nieuwe machine zal ook worden ingezet bij medisch en technisch onderzoek. Vanwege problemen met de levering van een aantal cruciale onderdelen en beperkte toegang tot de onderzoeksfaciliteiten door covid-19 is twee jaar uitstel toegekend door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (Interreg Vlaanderen-Nederland). Helaas is de röntgenbundel in 2021 nog niet gereed en kan het museale onderzoek van de KMSKA en Museum Boijmans Van Beuningen nog niet worden uitgevoerd.

Het museum ontvangt een aantal beurzen voor jonge wetenschappers en conservatoren van het Prins Bernhard Cultuurfonds,

Groot formaat schilderijen in transportframes worden verhuisd vanuit de externe locatie in Den Haag naar het depot, foto Aad Hoogendoorn

Inhuizen van een schilderijenreeks van David Salle, in het schilderijendepot op de 5e verdieping, foto Aad Hoogendoorn

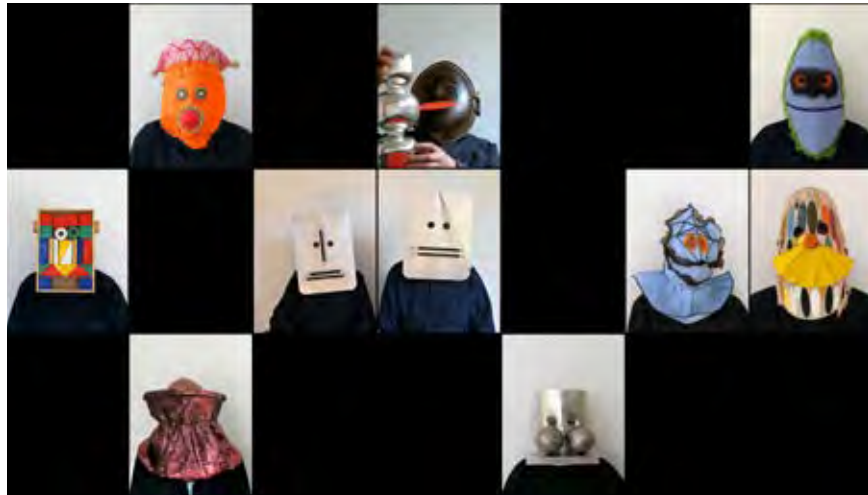
het Mondriaan Fonds en de Vereniging Rembrandt. Deze jonge professionals, onder wie Marthe Kes en Mireille Linck, werken mee aan respectievelijk een Boijmans Studie over de geschiedenis van de collectie vormgeving en onderzoek naar de prenten van Piranesi en de Friedrich August Albums. Het museum krijgt maar liefst twee beurzen van het Mondriaan Fonds in het kader van de corona-regeling, waarvan een wordt besteed aan een onderzoek naar vrouwelijke kunstenaars in de collectie negentiende eeuw en waarvoor Bram Donders wordt aangenomen.

Publicaties

In 2021 verschijnt de Boijmans Studie *Scheppend toeval*, geschreven door Saskia van Kampen-Prein en Laurens Vancrevel over de verzameling surrealistische kunst en literatuur van het echtpaar Vancrevel en De Jong, van wie het museum sinds 2018 verschillende grote schenkingen ontving. In de aanloop naar haar pensionering in 2021 werkt senior conservator Mienke Simon Thomas aan een Boijmans Studie over de collectie vormgeving welke in 2022 zal verschijnen. Voor deze studie zijn in de eerste maanden na opening van het depot talloze objecten en ensembles gefotografeerd in de fotostudio. In het najaar publiceert het museum een bijlage voor *The Burlington Magazine* met bijzondere aanwinsten uit de periode 2008-2020 op het gebied van oude en moderne kunst, evenals werken op papier en vormgeving, waaraan alle conservatoren, het hoofd Collectie en onderzoek en directeur Sjarel Ex meeschrijven. Bij de opening verschijnt een boek over Depot Boijmans Van Beuningen, met als focus zowel het ontwerp en concept van het gebouw als de verzamelgeschiedenis en

materialiteit van de collectie, geïllustreerd met prachtige foto's van Ossip van Duivenbode en vormgegeven door thonik. Het boek vindt vanaf de opening gretig aftrek. Aanvankelijk verschijnt er een openingseditie met een laatste katern met foto's van de collectieverhuizing, welke kort voor de kerst wordt vervangen door een editie met een laatste katern vol foto's van het in gebruik genomen gebouw. Naast gedrukte publicaties wordt verder gewerkt aan de digitale bestandscatalogi, waarvan het museum er inmiddels drie online heeft staan: vroege Nederlandse tekeningen, Rembrandt prenten en de collectie surrealisme. In 2022 zal de bestandscatalogus Italiaanse tekeningen (met dank aan het Getty Paper Project) ook online worden gepubliceerd. Een nieuwe ontwikkeling is de publicatie van wetenschappelijke artikelen online, die van hetzelfde format gebruikmaken. Het onderzoek naar de authenticiteit van *Infinity Mirror Room. Phallie's Field (Floor Show)* van Yayoi Kusama door Machteld Verhulst wordt voorbereid als digitaal artikel en zal begin 2022 verschijnen.

Aanwinsten

Video still

Ton Zwerver What's going on, 2021

film

3 min.

aankoop kunstenaar met steun van het Mondriaan Fonds

Ton Zwerver (1951) maakt zelfportretten. Hij exposeert ze op Instagram. Karikaturen, al bouwend en improviserend ontsproten aan zijn fantasie. Live-animaties, beelden in wording, gefilmd in een hoek van zijn atelier. Zwerver gebruikt simpele middelen, een keur aan attributen, hij werkt met sterke karakters, met zwier, kleur, een korte spanningsboog. Droogkomische, bizarre, aandoenlijke, vrolijke en melancholische tronies vermengd met hommages aan andere kunstenaars zijn het resultaat. Ruimtelijke collages, de zwaartekracht tartend. Een apologie van de spelende mens. Dada in de kleedkamer. Het museum heeft veertien films verworven,

inclusief het hier afgebeelde reuzenbeeldscherm *What's going on (we were supposed to be there)* waarin enkele van zijn karakters de draak steken met vergaderen, en het met elkaar en met hun schepper aan de stok krijgen. Opruiend, zo'n persiflage op Zoom of Teams, in het leven met covid-19. Alle films zijn in de nieuwe filmruimte in het depot te zien en vindbaar in de filmdatabase in een van de twee studiecabines daarnaast. Volg Ton Zwerver op Instagram.

Sjarel Ex
directeur

Foto Studio Tromp

Giovanni Battista Piranesi Titelprint van de prentserie: Vedute di Roma, 1751-1753

ets

400 x 540 mm

aankoop bij kunsthandel C.G. Boerner, New York met steun van Stichting Lucas van Leyden

Giovanni Battista Piranesi (1720-1778) was de grootste graficus van de achttiende eeuw. Het museum heeft de meest uitgebreide collectie Piranesi prenten van Nederland met als één van de hoogtepunten de *Vedute di Roma* serie. Bestaande uit 135 kapitale prenten van stadsgezichten van Rome is deze serie het beroemdste werk van de Italiaanse kunstenaar. Tijdens zijn leven waren de *Vedute* al populair en werden ze als souvenirs gekocht door toeristen die de stad bezochten als onderdeel van de Grand Tour. Op vier prenten na heeft het museum

de serie compleet, die van hoge kwaliteit is en veel vroege staten bevat. Het grootste gedeelte is in 1936 aan het museum geschonken door de verzamelaar J.C.J. Bierens de Haan (1867-1951). Deze schenking van 97 etsen is sindsdien consistent aangevuld, al ontbrak tot op heden de titelprint. Vroege drukken van Piranesi's hand zijn niet vaak op de markt en zeker deze titelprint niet. Dus toen dit exemplaar beschikbaar kwam bij een New Yorkse kunsthandelaar greep het museum zijn kans. Deze afdruk is onderdeel van een vroege set van de *Vedute di Roma*, 'Le Magnificenze di Roma' genaamd. Met deze aanvulling is de compleetheid van de serie wederom een stap dichterbij en blijven onze ogen gericht op de drie resterende bladen op de wensenlijst.

Mireille Linck
junior conservator prenten

Foto Studio Tromp

Marie Bilders-van Bosse Heidelandschap, ca. 1891-1900

olieverf op papier op paneel
35 x 50 cm

aankoop Kunstveiling.nl met steun van de
VriendenLoterij

In navolging van de buiten-schilderende kunstenaars van Barbizon, genoemd naar een plaatsje ten zuiden van Parijs in de bossen van Fontainebleau, trokken Nederlandse kunstenaars in de negentiende eeuw ook de natuur in. De omgeving van Oosterbeek en Wolfheze werd in Nederland een kunstenaarskolonie vanwaar schilders op zoek gingen naar majestueuze eiken, ongerepte heide en kabbelende beken. Een van die kunstenaars was Marie Bilders-van Bosse (1837-1900) die zich daar samen met haar man Johannes Warnardus Bilders vestigde. Het feit dat Bilders-van Bosse er op uit ging om te schilderen en niet – zoals gewoonlijk was voor vrouwelijke kunstenaars

– binnen stillevens verbeeldde is opmerkelijk. Toch deed ze dit: 'niet omdat ik het juist zóó wou, maar omdat de natuur zoo mooi is, ben ik landschap-schilder geworden', zo schreef ze in een brief aan een vriendin in 1896. Het door het museum aangekochte landschap van Bilders-van Bosse is opgezet in losse brede toetsen. In de verte, nog net boven de heuvel uitstekend, loopt een figuur naar de schaapskooien. Ondanks het gebrek aan detaillering en de grove kleurschakeringen weet Bilders-van Bosse een rake sfeerimpressie van het landschap weer te geven. De aankoop past goed bij de werken van de (late) Haagse School die het museum reeds bezit, zoals *Bosgezicht* (1885), eveneens van haar hand, en *Heide met schaapskooi bij maanlicht* (ca. 1870-1891) van Sientje Mesdag-van Houten met wie ze bevriend was.

Bram Donders
onderzoeker

Foto Kinke Kooi

Kinke Kooi Oh Boy, 2017

acrylverf, potlood, gouache, collage
76 x 57 cm

aankoop kunstenaar met steun van het
Mondriaan Fonds

Is het een juwelenkist, een octopus die schuilt in een schelp (dat kunnen ze), de troostende omkadering van een relikwief? Tekeningen van Kinke Kooi (1961) zijn raadselachtig, verleidelijk, humoristisch. Nina Hagen noemde het 'Unbeschreiblich weiblich'. Een wereld met glans en schaduw, schurende rock naast melodieuze songs, zacht met karakter. Mijn iconologische blik, wat latent voetbalverstand, wordt getrokken door de foto van David Luiz. Tijdens het wereldkampioenschap 2014 nam hij als gelegenheidsaanvoerder van het Braziliaanse elftal de verantwoordelijkheid voor de vernedering door Duitsland met 1-7 in de halve finales. Luiz excuseerde zich live

op camera hartstochtelijk huilend voor het ontluisterde Braziliaanse volk. Zien we dat? Een tekening met intieme troost voor de gevallen ster? Parelende tranen in een bedje van de elftalkleur, schoonheid, duistere spelonken, is dat een metafoor voor het verdriet waarin de natie verzonk? Het museum heeft eerder twee kunstwerken uit 2009 van Kooi verworven, al even gedetailleerd en fascinerend, en dit jaar verwierven we naast deze *Oh Boy (4)* ook de tekening *Visit (3)*.

Sjarel Ex
directeur

Foto Studio Tromp

Josephus Augustus Knip Studie van twee bomen in de landstreek Sabina, ca. 1810-1812

potlood, grijs gewassen, waterverf
626 x 464 mm

aankoop Onno van Seggelen Fine Arts
Rotterdam, met steun van dr. Albert J. Elen
ter gelegenheid van zijn pensionering
als senior conservator

Tijdens zijn reis door Italië in 1809-1812 maakte Josephus Augustinus Knip (1777-1847) vele aquarellen van ruïnes en landschappen, zo ook van deze twee knoestige maar sierlijke bomen. Het blad behoorde tot zijn zogenaamde ateliervoorraad: tekeningen die Knip na terugkeer in Nederland geheel of gedeeltelijk in schilderijen verwerkte. Als een soort legpuzzel schoof hij verschillende studies in elkaar om zo nieuwe composities te creëren. Hoewel het museum meer dan 100 tekeningen van Knip bezit, is deze aanwinst een belangrijke

aanvulling: het blad is gerelateerd aan het enige olieverfschilderij van Knip in de collectie. *Italiaans landschap met geiten* uit 1817 is een fantasielandschap samengesteld uit zijn Italiaanse natuurstudies met prominent op de voorgrond precies diezelfde oude boom. Kunsttheoreticus Roger De Piles (1635-1709), wiens ideeën rond 1800 nog steeds van invloed waren, betoogde dat correct weergegeven objecten op de voorgrond een indicatie zijn voor de kwaliteit van het gehele werk. Maar ook dat bomen de belangrijkste ornamenten vormen van een landschap en zorgvuldig moesten worden gekozen. Knip lijkt dit concept te hebben gevolgd. Dat de studie nu herenigd is met het paneel geeft de mogelijkheid zowel ideeën over landschapsschilderkunst rond 1800 als de karakteristieke werkmethode van Knip nog beter te doorgronden.

Klazina Botke
Getty Paper Project Fellow

Foto Tom Haartsen

Michael Thonet voor Gebrüder Thonet stoel nr. 14 (oorspronkelijk ont- werp 1859)

gebogen beukenhout en splijtrotan
89,3 x 44,4 x 51,5 cm
schenking Thonet

Zes stukken hout, tien schroeven en twee moeren, meer is het niet – deze Weense koffiehuis-stoel en allemaal zaten ze erop: Lenin, Picasso, Einstein... De *Vierzehner* van meubelmaker Michael Thonet (1796-1871) is misschien wel de beroemdste stoel aller tijden en vanaf het eerste ontwerp in 1859 niet meer uit productie geweest. Dit exemplaar was al sinds de jaren tachtig in bruikleen, en werd recent door de firma Thonet geschonken. De stoel is in veel opzichten revolutionair en vormt een sleutelwerk binnen de collectie vormgeving. De schijnbare eenvoud van de sierlijk gebogen vorm is kenmerkend. Daarbij komt het efficiënte materiaalgebruik dat transport

vergemakkelijkte: in gedemonteerde staat passen er 36 stoelen in een kuub. Ook baanbrekend was het industriële productieproces. Na jarenlang experimenteren lukte het Thonet hout te buigen met behulp van stoom. *No. 14* werd in massa geproduceerd en was daardoor heel betaalbaar. Tot 1930, zo gaat het verhaal, waren al 50 miljoen stoelen over de toonbank gegaan. Op basis van een etiket uit de jaren zestig werd aangenomen dat dit exemplaar uit het midden van de twintigste eeuw afkomstig was. Bij nader onderzoek bleek dat de stoel, afgaande op de schroeven, veel ouder is en rond 1870 gedateerd moet worden.

Sue-an van der Zijpp
conservator toegepaste kunst en
vormgeving

Foto Studio Tromp

Félicien Rops / Albert Bertrand Le Calvaire, 1882/1911

kleurengravure (proefdruk met remarque)
346 x 227 mm
aankoop Onno van Seggelen Fine Arts,
Rotterdam, met steun van Stichting
Lucas van Leyden

Je hebt kunstenaars die hun hele leven alleen maar landschappen schilderen. Er zijn er ook die zich beperken tot stilleven of portretten. De Belgische schilder en graficus Félicien Rops (1833-1898) was een heel andere type kunstenaar. Weliswaar heeft hij ook traditionele onderwerpen uitgebeeld, maar hij werd beroemd – en berucht – om zijn grensoverschrijdende fantasieën over religie, seks en dood. Rops was al met een kleine tachtig prenten vertegenwoordigd in de collectie, vooral zijn wat braver werk. Dit jaar verwierf het museum drie bladen met voorstellingen die nog steeds choqueren, waaronder deze prent die

werd uitgevoerd door Albert Bertrand (1854-1912). Waar de vrouw bij Rops en de kunst van het fin-de-siècle meestal als de handlanger van de duivel optreedt, is zij hier het slachtoffer. Een gekruisigde satan wurgt haar met haar eigen lange haren. Het werk van Rops past in de verzamellijn 'Surrealisme en het surreële' die het museum sinds enkele jaren ontwikkelt. We richten ons daarbij op de fantastische traditie in de kunst, te beginnen met Bosch en Bruegel. Het einde van de negentiende eeuw is wat dit betreft een bloeiperiode. Het is tegelijk een ware 'Fundgrube', een rijke bron voor nog onbekend werk. Dat blijkt ook uit een andere aanwinst van dit jaar: een zeldzame serie litho's met visionaire beelden van Jean de Caldain, in 1896 gemaakt als eerbetoon aan Odilon Redon.

Peter van der Coelen
conservator prenten en tekeningen

Foto Studio Tromp

Juul Kraijer Zonder titel, 2020

13 collages
diverse afmetingen
aankoop kunstenaar met steun van het
Mondriaan Fonds

Dat een lockdown niet alleen tot stilstand leidt, maar in een enkel geval ook tot vernieuwing en productiviteit, ontdekte ik het afgelopen jaar tijdens een bezoek aan de Rotterdamse kunstenaar Juul Kraijer (1970). Het museum heeft sinds de jaren negentig diverse werken op papier van haar verzameld. Hierop zijn droomachtige wezens te zien die het midden houden tussen mens en dier. Zo kan het lichaam van een figuur oplossen in een zwerm vogels. Over de jaren heen heeft zij dit soort irrationele beelden ook naar film en fotografie vertaald, om aan het begin van de coronapandemie wederom een nieuwe weg in te slaan en collages te maken. Geïnspireerd door de collageboeken die Max Ernst in de jaren twintig en dertig

van de vorige eeuw vervaardigde, heeft zij vrijwel alle jaargangen van het negentiende-eeuwse geïllustreerde tijdschrift *Le Magasin Pittoresque* verzameld om daar vervolgens met een scherp mes alle fraaie houtgravures uit te halen. Op basis van dit materiaal is een reeks ingenieuze collages ontstaan waarop de metamorfose tussen mens en dier centraal staat. Een goed voorbeeld vormt het werk waarop een slang is te zien die geen kop heeft maar een hand. Met deze collages wordt niet alleen een brug naar de eerdere werken van Kraijer geslagen, maar ook naar de verzameling surrealistische kunst en het toekomstige tentoonstellingsprogramma. Het museum wil in het gerenoveerde museumgebouw namelijk een presentatie over vijfhonderd jaar fantastische kunst maken.

Saskia van Kampen-Prein
conservator moderne en hedendaagse kunst

Foto Studio Tromp

Willem Steelink Interieur met vrouw en kinderen, 1883

potlood, pen en penseel in zwarte en bruine
inkt, waterverf, wit gehoeugd
415 x 302 mm
aankoop Venduehuis der Notarissen,
Den Haag met steun van de VriendenLoterij

Online biedend op een zondagavond lukt het deze fraaie gekleurde tekening van Willem ('Wilm') Steelink (1856-1928), met de titel 'Kinderlijk kattenkwaad', te verwerven. Door een opschrift achterop de lijst ('interieur – Villet te Amsterdam. / Oma Steelink – in Mei getrouwd - / wachtte haar eerste baby - / dit zijn niet haar kinderen') kan zowel de identiteit van de voorgestelde vrouw worden vastgesteld als het chique interieur worden thuisgebracht. De vrouw met schort blijkt de vrouw van de kunstenaar te zijn. Steelink, 27 jaar oud, was op 21 juni 1883 getrouwd met de 21-jarige Anna Colder. De tekening is

derhalve kort na het huwelijk gemaakt toen zij zwanger was van hun eerste kind. De kamer bevindt zich nog steeds in het statige pand Herengracht 605 in Amsterdam. Dit was het woonhuis van het puissant rijke echtpaar Abraham en Louisa Willet-Holthuysen (sinds 1895 het gelijknamige museum). De prachtige marmeren schouw in de tekening is die van de Grote Salon. In het midden voor de spiegel staat daarop nog steeds de imposante vergulde Franse pendule, met eenzelfde lage fauteuil bij de haard. Alsof de tijd heeft stilgestaan. De tekening sluit mooi aan op een andere gekleurde tekening van Steelink in onze collectie. Die is van 1884 en stelt een onbekende vrouw aan een schildersezel voor (mogelijk ook zijn echtgenote?). Vanwege mijn pensionering is dit mijn allerlaatste aankoop voor het museum.

Albert Elen

senior conservator tekeningen en prenten

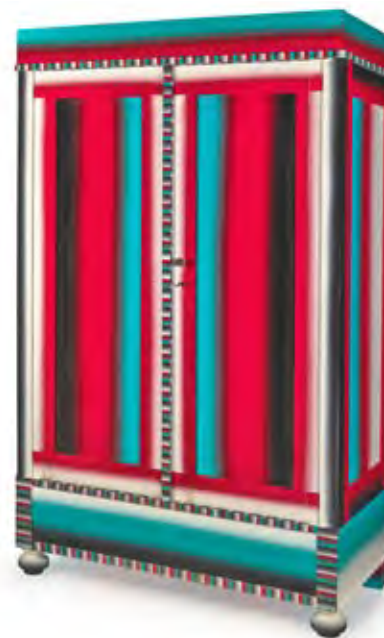

Foto Studio Tromp

FreelingWaters (Gijs Frieling en Job Wouters) Esmeralda, 2020

kabinet
200 x 120 x 60 cm
aankoop Letman, Amsterdam met steun
van het Mondriaan Fonds

Tijdens de eerste coronalockdown, toen alle opdrachten van muralist Gijs Frieling (1966) en letterschrijver Job Wouters (1980) stilvielen, ontstond ruimte voor experiment. In de rust van het gezamenlijke atelier besloten zij te onderzoeken hoe zij een ruimtelijk object konden decoreren met de technieken die zij normaal alleen in het platte vlak gebruiken. Een kastje dat toevallig in de hoek stond werd een eerste proeve. Zo werden de onderkant, de achterkant, de binnenkant opeens onderdeel van het canvas. Hoewel deze eerste poging mislukte was het zaadje geplant. Uiteindelijk leverde deze stille periode vier fraai gedecoreerde

kasten op, waarvan er één is aangekocht voor de collectie van het museum. Nog geen jaar later zijn al drie series uitgebracht onder het label FreelingWaters.

Voor het project ontwikkelden zij een speciale caseïneverf met een matte afwerking. Elke kast is uniek en draagt een naam die verwijst naar fictieve personages of karakteristieke gebeurtenissen uit het leven van de makers. *Esmeralda* is zowel vernoemd naar de geliefde van Adrian Leverkühn, de protagonist uit Thomas Mann's *Doktor Faustus*, als naar een werk dat Frieling ooit maakte op de kunst-academie. Frieling en Wouters komen in de collectie van het museum in een lange traditie van kastenmakers te staan, van Doomer, naar Sottsass tot Remy. Het laat zien dat binnen deze traditie artistieke vernieuwing altijd actueel blijft.

Annemartine van Kesteren

conservator design

Foto Studio Tromp

Thomas Hill Yosemite Valley, 1875

olieverf op papier
35 × 53 cm

aankoop kunsthandel P. de Boer, Amsterdam
met steun van de VriendenLoterij

Terwijl Amerikaanse moderne kunst gemeengoed is in Nederland, is trans-Atlantische kunst uit de negentiende eeuw amper bekend. Toch zocht de jonge natie precies op dat moment naar een eigen schildersschool die een nationale trots bij haar inwoners kon inspireren, zeker nadat de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865) lang verdeeldheid had gezaaid. Deze olieverschets van Thomas Hill (1829-1908) is een prachtig voorbeeld van hoe kunstenaars geleidelijk aan een typische esthetiek uit de monumentale Amerikaanse landschappen destilleerden. De bekendste vertegenwoordigers staan nu bekend als de Hudson River School en waren gevestigd in New

York, maar Hill trok naar Californië waar hij onvermoeibaar alle hoeken van de Sierra Nevada en met name Yosemite Park vastlegde in olieverschetsen. Die verkocht hij als zelfstandige kunstwerken, en voorzag ze daarom net als dit blad vaak van signatuur en datum. Hoewel het dramatisch belichte landschap met grillige, roodbruine rotsen meteen herkenbaar is als Amerikaans, keek Hill ook aandachtig naar wat er in Europa gebeurde. In 1866 reisde hij naar Frankrijk, waar hij vooral de Barbizonschilders met hun baanbrekend losse toets bestudeerde. Daar haalde hij hier prachtig voordeel uit in de woelige lucht en de atmosferische suggestie van het dal. Zo vormt dit blad een mooie schakel tussen de verschillende deelcollecties.

Ruben Suykerbuyk

conservator oude schilder- en beeldhouwkunst

Video still

Melvin Moti Interwoven, 2020

video

30 min.

aankoop kunstenaar

Melvin Moti (1977) maakt voornamelijk films op 35mm en toont die dikwijls in combinatie met fotografie, objecten en kunstenaarsboeken. Zijn praktijk is nauw verweven met historisch narratief en het ontmantelen van de geschiedenis. Voor Moti is dit een manier om het non-event te onderzoeken. Details en toevalligheden uit de marges van een zogenaamd gemeenschappelijke geschiedenis bieden hem de gelegenheid om de kracht te onthullen van wat hij zelf omschrijft als 'zwarte gaten'. Gedurende een vijfjarig proces van onderzoek en reflectie nam Moti voor de video-installatie *Interwoven* meer dan dertigduizend beelden op van een aantal heilige stenen langs de westkust van het Japanse eiland Taketomi in de Yaeyama

archipel. Bij deze stenen worden rituelen uitgevoerd door de vrouwelijke sjamanen van het eiland. De video toont sporen van de tijd die het kostte om hem te maken, net zoals de bij de video getoonde stoffen – vervaardigd door de Yaeyama-vrouwen als onderdeel van hun sjamanistische praktijk – waarvan het productieproces ook jaren in beslag kan nemen. Dit stop-motion werk is een aanvulling op twee video's uit het oeuvre van de Rotterdamse kunstenaar die al langer onderdeel zijn van de museumcollectie: *No Show* (2004) en *The Black Room* (2005). Al deze werken zijn kort na hun totstandkoming aangekocht. Dit benadrukt het belang dat het museum hecht aan het ondersteunen van lokale kunstenaars die tevens internationaal relevant zijn.

Francesco Stocchi

conservator moderne en hedendaagse kunst

Presentaties

Hoofd: Cathy Jacob

- *Maritieme Meesterwerken* in het Maritiem Museum opent na uitstel vanwege de pandemie in het voorjaar, het is de laatste in de reeks tentoonstellingen Boijmans bij de Buren
- De eerste online tentoonstelling van het museum, *De afbreekeconomie*, wordt in het voorjaar gelanceerd
- Onder de titel *Are We Safe Now?* zijn grote schilderijen in de open lucht te zien op de vaccinatielocatie bij de Van Nelle Fabriek, een samenwerking met CBK Rotterdam en kunstenaar Marleen van Wijngaarden / Murals Inc.
- Erfgoedonderzoeksproject *Family of Objects* gaat in het depot van start
- Het onderzoeksproject *Tentoonstellings-geschiedenis* wordt voortgezet met het deelonderzoek over de periode 1972-2005

Presentaties ontwikkelt en organiseert het tentoonstellingsprogramma van het museum. Sinds de sluiting van het museumgebouw in 2019 is een nieuwe tijdelijke situatie ontstaan. Onder de noemer In Transit is een alternatief programma gestart waarmee de museumcollectie toegankelijk blijft voor het publiek. Tegelijkertijd wordt nagedacht over het museum van de toekomst, wanneer het museumgebouw zal heropenen naast het depot. Vanwege minder activiteiten en schaarse middelen wordt het aantal medewerkers

teruggebracht van vijf naar drie projectleiders en van vijf naar vier medewerkers technische dienst. Twee projectleiders nemen nieuwe posities in binnen het depot en vrijkomende posities worden niet opgevuld. In totaal transformeert de sector van 9,34 fte naar 7,07 fte. De focus ligt dit jaar op de aanloop naar de opening van het depot: de verhuizing van de collectie, ontwikkeling van de programmering, wayfinding, bouw van het restaurant, inrichting van de restauratieateliers, het basisinterieur in de presentatieruimtes, de eerste presentaties in de galerieruimtes en de atriumvitruines, de geïntegreerde (kunst)-werken van Pipilotti Rist, John Körmeling en Marieke van Diemen en het openingsprogramma van het gebouw. Daarnaast wordt doorgewerkt aan de in vorige jaren opgezette (educatie)programma's in de stad, waaronder Boijmans in de Klas, Boijmans Hillevliet en Boijmans bij de Buren.

Boijmans in Transit

Boijmans in Transit is het programma ter overbrugging van de renovatieperiode van het museum en bestaat uit drie fasen. De eerste fase loopt tot de opening van het depot, najaar 2021. Het belangrijkste kenmerk in deze fase is dat er geen eigen plek beschikbaar is om presentaties te maken. Om toch zichtbaar te blijven en het publiek in contact te houden met de collectie, worden sinds 2019 tentoonstellingen ontwikkeld in samenwerking met collega-musea en andere partners. Onder de noemer Boijmans bij de Buren gebeurt dit met musea in Rotterdam en onder de noemer Boijmans in de Stad wordt samengewerkt met niet-museale partners en met kunstenaars. Maar ook buiten deze programmalijnen om worden kansen

aangegrepen om mooie publieksprojecten te maken.

De tweede fase van Boijmans in Transit gaat van start met de opening van het depot. Hier heeft het museum weer eigen ruimtes om te programmeren en ook Boijmans Hillevliet heeft in deze fase meer vastigheid gekregen met extra lokalen waar programma kan worden gemaakt.

De derde fase zal ingaan vanaf het moment dat het museum weer opent voor het publiek met uitgebreide collectiepresentaties en publiekstreckende tentoonstellingen, nu gepland in 2029. Boijmans Hillevliet is dan tot volle wasdom gekomen of wellicht is daar iets nieuws uit voortgekomen in Rotterdam-Zuid. Het depot is tegen die tijd niet meer weg te denken uit het collectieve bewustzijn van de stad.

Boijmans bij de Buren

Boijmans bij de Buren is een samenwerking met zeven buurmusea en het Erasmus MC, mogelijk gemaakt door Stichting Droom en Daad. De deelnemende instellingen zijn Kunsthal, Stedelijk Museum Schiedam, Chabot Museum, Belasting & Douane Museum, Wereldmuseum, Museum Rotterdam, Maritiem Museum en Erasmus MC. Elk museum heeft een eigen tentoonstelling ontwikkeld waarbij bekende en minder bekende stukken uit de Boijmans-collectie worden gepresenteerd. Hierdoor blijft niet alleen de verzameling zichtbaar maar worden de werken ook vanuit nieuwe invalshoeken gepresenteerd en verbanden gelegd met de collecties van de deelnemende musea. De marketing en communicatiecampagne is collectief opgezet en wordt aangestuurd vanuit Museum Boijmans Van Beuningen, in samenwerking met Stichting Droom en Daad. In voorgaande jaren is een aantal prachtige tentoonstellingen van start

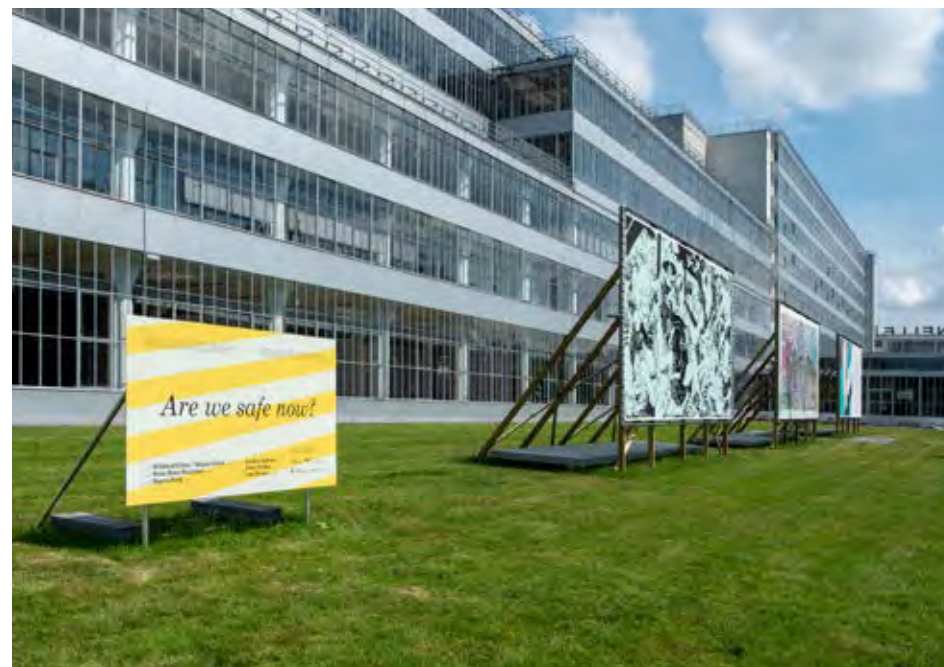
gegaan die ook in 2021 nog te zien zijn. Dit waren in 2021 de tentoonstellingen *Remix Rotterdam. Boijmans x Wereldmuseum* in het Wereldmuseum, waar de collecties van beide musea samensmelten tot een transhistorisch en transcultureel geheel en *Mensbeelden – Kracht & Kwetsbaarheid* in het Erasmus MC, met enkele hoogtepunten uit de beeldenverzameling van het museum, met als thema menssculpturen. In 2021 opende ook de laatste tentoonstelling in de reeks: *Maritieme Meesterwerken* in het Maritiem Museum, met de allermooiste maritieme werken uit beide collecties. De technische dienst zorgt bij deze tentoonstellingen voor de installatie van de werken uit de eigen museumcollectie. Start- en einddata van verschillende tentoonstellingen in de reeks verschuiven een aantal keer als gevolg van de coronapandemie.

Boijmans in de Stad

Het museum ondersteunt sociale innovatie in de stad en nodigt kunstenaars en ontwerpers uit om projecten te ontwikkelen die ingaan op maatschappelijke thema's. In 2020 is in de wijk Bospolder-Tussendijken het team gestart van Human Power Plant, bestaande uit Melle Smets, Klaas Burger, Kris de Decker en een aantal lokale kunstenaars. Samen met buurtbewoners gingen zij op zoek naar manieren om duurzaam om te gaan met energiegebruik. Het initiatief loopt in 2021 door. Ook loopt het in 2020 gestarte project *De afbreekeconomie* door, met Studio Klarenbeek & Dros, Koehorst in 't Veld en Atelier Van Lieshout. De resultaten van *De afbreekeconomie*, waarin biobased materiaalonderzoek centraal staat, zijn in 2021 te zien in de vitrines van het Stadhuis Rotterdam en omdat een fysieke tentoonstelling door de gevolgen van de coronapandemie niet mogelijk is, wordt een online tentoonstelling ontwikkeld die via de digitale

De resultaten van *De afbreekeconomie* in de vitrines van het Stadhuis Rotterdam, foto Lotte Stekelenburg

Buitententoonstelling *Are We Safe Now?* bij de Van Nelle Fabriek, de grootste priklocatie in Rotterdam, foto Indra Gleidze

Ingerichte vitrines in het atrium van Depot Boijmans Van Beuningen, foto Ossip van Duivenbode

kanalen van het museum en de makers zelf te zien is.

Als in het voorjaar de landelijke vaccinaties tegen corona worden ingezet en de restricties worden versoepeld, speelt het project *Are We Safe Now?* in op deze situatie. In samenwerking met Centrum Beeldende Kunst Rotterdam en initiatiefneemster en beeldend kunstenaar Marleen van Wijngaarden met haar organisatie Murals Inc. nodigt het museum zes kunstenaars uit om op de grootste prikklocatie van Rotterdam bij de Van Nelle Fabriek elk een monumentaal schilderij in de open lucht te maken. De mensen die zich op deze locatie laten vaccineren kunnen zowel het maakproces volgen als de buitenexpositie bekijken. De deelnemende kunstenaars zijn: Willehad Eilers / Wayne Horse, Niels Shoe Meulman, Eveline Schram, Naomi King, Anan Striker en Lars Breuer.

Opening depot

De coronapandemie zet voor het tweede jaar wereldwijd het leven op zijn kop, en – net als vele andere sectoren – staat de kunstwereld onder grote druk. De hele kunstsector zoekt manieren om desondanks programma te blijven maken. Bij Museum Boijmans Van Beuningen wordt achter de schermen vooral hard doorgewerkt aan de realisatie van het depot, inclusief de geïntegreerde kunst-opdrachten, en aan de voorbereidingen van het inhoudelijke programma dat daar te zien zal zijn. Vertraging van leveringen van materialen door de gevolgen van de pandemie manifesteren zich op alle niveaus en horen bij de orde van de dag. Maar het weerhoudt ons er niet van om begin november het depot te openen, inclusief een spectaculaire buitenshow met verticale dansers aan de gevel van het gebouw, de eerste presentaties in de twee galerieruimtes over het renovatieproces van het

museumgebouw en een *making of* van het depot, een filmselectie in de filmruimte, met collectie ingerichte atriumvitrines en een *site specific* werk in de bovenste vitrine door kunstenaars Suzan Drummen, Job Wouters en Gijs Frieling.

De drie geïntegreerde kunstopdrachten die deel uitmaken van het gebouw zijn op dat moment nagenoeg voltooid. Het gaat hierbij om *The Maze*, de dertien door Marieke van Diemen ontworpen vitrines in het atrium van het depot, die door de verscheidenheid aan formaten en totale transparantie een geheel nieuwe dimensie geven aan het presenteren van de collectie; het entreegebied met mezzanine, verlichting, winkel, garderobe en servicebalie ontworpen door John Körmeling en het videokunstwerk *Het Leven Verspillen Aan Jou* van Pipilotti Rist dat in de avonden een zee aan kleur en organische vormen projecteert op het buitenterrein bij de hoofdingang.

Tijdens de opening wordt ook de bezoekers- en medewerkerskleding geïntroduceerd. De bezoekers dragen bij het betreden van het depot een witte tyvek jas en medewerkers zijn herkenbaar door grijze werk- en laboratoriumjassen. Het ontwerp van de kledinglijn is ontwikkeld door modeontwerper en bedrijfskledingspecialist Saskia Markx, in samenwerking met huisvormgever thonik.

Family of Objects

Een bijzondere regeling bij het Mondriaan Fonds, innovatie cultureel erfgoed, stelt het museum in staat om de komende twee en een half jaar te onderzoeken hoe het museum door interactie en dialoog met publiek informatie en kennis kan ophalen over objecten uit onze collectie en hoe die kennis vervolgens gebruikt kan worden in de publieksbegeleiding en het maken van nieuwe presentaties. Het is een iteratief project waarin kleine experimenten en

interactie met publiek elkaar opvolgen in een cyclus van steeds een half jaar, waarna de resultaten worden geëvalueerd. Publiek dat meedoet aan een rondleiding of zelf rondloopt in depot wordt vanuit de depot-gidsen en de bezoekersapp op de hoogte gesteld van dit project en bij interesse kan eenieder actief een bijdrage leveren en nadien ook betrokken blijven. Het project is gericht op een zo divers mogelijke groep deelnemers qua leeftijd, culturele en/of sociale achtergrond.

Zie voor een volledig overzicht van de presentaties bijlage C.

Tentoonstellingsgeschiedenis

De transitperiode van het museum wordt ook gebruikt om terug te kijken op de tentoonstellingsgeschiedenis. Door in brede zin te documenteren en evalueren, kunnen inzichten worden verkregen die in te zetten zijn voor het toekomstige tentoonstellingsprogramma in het vernieuwde museum. Het meerjarige project is onderverdeeld in deelonderzoeken. Gezamenlijk zullen ze een overzicht en interpretatie bieden van de ruim 170 jaar tentoonstellingsgeschiedenis van het museum. De deelonderzoeken worden uitgevoerd door studenten van onder andere de masteropleiding Curating Arts & Cultures (VU/UvA), waarbij zij een jaar lang stagelopen. Dit jaar zijn de eerste twee deelonderzoeken afgerond: in het ene onderzoek is de Bodonzaal in de periode 2006-2019 kwantitatief en kwalitatief geanalyseerd en het andere brengt tentoonstellingen tijdens het directeurschap van Dirk Hannema van 1921 tot 1945 in kaart en analyseert de blockbustertentoonstelling *Jeroen Bosch én de Noord-Nederlandse Primitieven* uit 1936. Dit jaar gaat ook het derde deelonderzoek van start, naar de tentoonstellingen in de

Bodonzaal in de periode 1972-2005, waarbij de focus ligt op de tentoonstellingen in de jaren tachtig en negentig van de gastcuratoren Harald Szeemann, *A-historische klanken* (1988); Peter Greenaway, *The Physical Self* (1991); Robert Wilson, *Portrait, Still Life, Landscape* (1993); Hans Haacke, *Boven: ter inzage* (1996) en Hubert Damisch *MOVES: Schaken en kaarten met het museum* (1997). Uiteindelijk is het doel om de resultaten digitaal te ontsluiten op de website van het museum.

Werkplaats en depot

De technische dienst huist sinds de start van de renovatie van het museum in de externe werkplaats De Achtertuin. Dit is een cultureel bedrijfsverzamelgebouw aan de Oostzeedijk in Kralingen. Hier worden materialen en tentoonstellingsdisplays gemaakt voor onder andere Boijmans bij de Buren, Boijmans in de Klas en de inrichting van Boijmans Hillevliet. Ook zijn hier verpakkingsmaterialen ontwikkeld ten behoeve van de verhuizing van de collectie naar het depot. Dit jaar heeft de technische dienst een grote bijdrage geleverd aan de afwerking van het depot. De ruwe staat waarin het gebouw wordt opgeleverd moet getransformeerd worden naar een gebouw dat klaar is voor gebruik. Dit betekent een afwerking van de bouw zelf, van stucwerk tot aan de glazen deuren, evenals delen van de inrichting. Er is ook een start gemaakt met het ontwerpen van het basisinterieur in de tentoonstellingsruimtes van het depot. De op stalen H-binten geïnspireerde bankjes in de ruimtes zijn hiervan het eerste resultaat. Ook is intensief samengewerkt met kunstenaars John Körmeling, Pipilotti Rist en Marieke van Diemen om de site-specific ontwerpen en kunstwerken te realiseren. Er wordt veel input gegeven aan Mecanoo

Architecten voor de renovatie van het museumgebouw, vooral het nieuw te realiseren logistieke centrum is in samenspraak met de technische dienst vormgegeven. Ook is een samenwerking opgestart onder de naam Renoleum met Christien Meindertsma en Forbo Flooring BV aangaande het linoleumrestmateriaal uit het Van der Steurgebouw. Meindertsma zal met dit restmateriaal een nieuw product ontwikkelen dat terug kan komen in het gerenoveerde museum.

Inrichten van een atriumvitrine, foto Lotte Stekelenburg

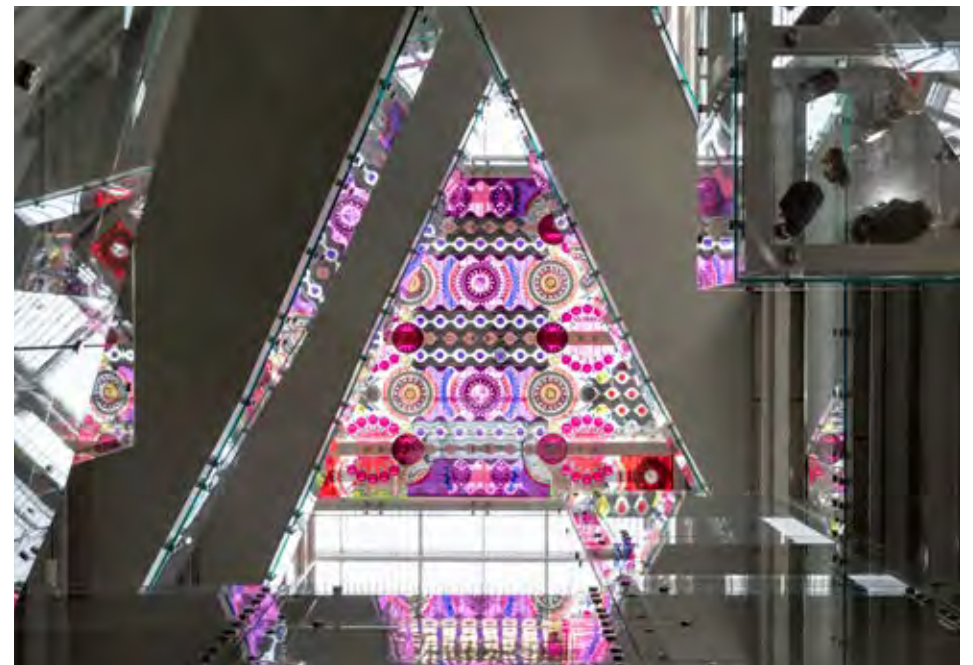
Boijmans bij de Buren-tentoonstelling *Maritieme Meesterwerken* in het Maritiem Museum, foto Lotte Stekelenburg

Tentoonstelling *Totstandkoming depot* in galerie II van Depot Boijmans Van Beuningen, foto Lotte Stekelenburg

Boijmans bij de Buren-tentoonstelling *Maritieme Meesterwerken* in het Maritiem Museum, foto Lotte Stekelenburg

Atriumvitrine met een *site specific* werk van de kunstenaars Suzan Drummen, Job Wouters en Gijs Frieling, foto Lotte Stekelenburg

Opening van het videokunstwerk *Het Leven Verspillen Aan Jou* van Pipilotti Rist, foto Aad Hoogendoorn

Educatie en publieksbegeleiding

Hoofd: Yoeri Meessen

- Nieuwe depot app is in twee maanden meer dan 12.000 keer gedownload
- 4.157 kinderen en jongeren nemen deel aan onderwijsprogramma's, die door corona deels online plaatsvinden
- 13 Rotterdammers worden opgeleid tot depotgids, wekelijks geven zij 1.482 bezoekers een kijkje achter de schermen in het depot
- Mbo-beroepenprogramma KUNST/WERK wordt door deelnemende studenten geëvalueerd met een 8 gemiddeld
- Dankzij Fonds 21 Extra kan het museum op zoek naar een jong educatief talent dat drie jaar lang door de educatief conservatoren wordt opgeleid tot een meester in de educatie

Educatie en publieksbegeleiding bij Museum Boijmans Van Beuningen staat voor kwalitatieve en innovatieve museumeducatie met lef. In 2021 wordt onverminderd door-gewerkt aan de ingezette transitie naar een open, inclusief en publieksvriendelijk museum. Ondanks de voortdurende coronapandemie lukt het om een rijk activiteitenprogramma te bieden op school, bij de burens en op Zuid. Maar 2021 is vooral het jaar van het depot. De afdeling Educatie en publieksbegeleiding realiseert voor dit

publiek toegankelijke collectiegebouw – een nieuwe museumtypologie – een geheel nieuw pakket onderwijs, activiteiten en rondleidingen. Daarnaast is de afdeling verantwoordelijk voor het tot stand brengen van de wayfinding en publieksbegeleiding in het depot.

De afdeling bestaat uit elf medewerkers (5,72 fte). Daarnaast zijn er dertien depotgidsen in dienst en is een vaste poule van zes cultuurcoaches en tweeëndertig kunstdocenten freelance aan de afdeling verbonden.

Onderwijs

In 2021 vinden onze onderwijsprojecten plaats op scholen en bij Boijmans Hillevliet omdat het museumgebouw vanwege de renovatie is gesloten. In november opent het depot en worden daar de eerste onderwijsgroepen ontvangen. In totaal volgen 4.157 leerlingen en studenten een programma, waarvan 914 vallen binnen een structurele samenwerking van het cultuurcoachproject en de verlengde leertijd op Boijmans Hillevliet.

Primair- en voortgezet onderwijs

De eerste helft van 2021 vormt het sluitstuk van het meerjarige project Boijmans in de Klas. In deze laatste maanden volgen nog 1.954 leerlingen van het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs dit programma, dat vanwege de pandemie noodgedwongen voor een groot deel online wordt aangeboden. In 2021 breidt het cultuurcoachproject uit naar zes scholen. Naast KBS Mariaschool, Montfort College en Melanchthon Wilgenplaslaan geven cultuurcoaches wekelijks les aan leerlingen van de Nelson Mandelaschool, OBS Blijvliet

en aan Zadkine-studenten. In samenwerking met het Maritiem Museum en het Rotterdams Philharmonisch Orkest organiseert het museum voor 141 voortgezet onderwijs-leerlingen miniconcerten. Deze vinden plaats tijdens het programma 'Tussen Kunst en Klank', te midden van de kunstwerken in de Boijmans bij de Buren-tentoonstelling *Maritieme Meesterwerken*. Bij de feestelijke opening van het depot zijn 111 leerlingen van de Nelson Mandelaschool, KBS Mariaschool en de Auris Dr. M. Polanoschool aanwezig. In de maanden november en december komen 508 leerlingen het depot bezoeken en de nieuwe programma's uitproberen.

Mbo

In januari start de eerste Boijmans mbo-cultuurcoach bij Zadkine binnen de opleiding maatschappelijke zorg. 126 mbo-studenten volgen het programma Boijmans in de Klas dat onderdeel is van het programma KUNST/WERK, een speciaal beroepenprogramma in samenwerking met Zadkine. Tijdens dit project werken studenten onder meer samen met de kunstenaars Nilton Moreira da Silva, Roxette Capriles en Dwight Marica en realiseren zij presentaties op locatie bij Zadkine Benthemplein en in De Wasserij. Tijdens de openingsweken van het depot helpen 22 Albeda studenten van de opleiding Travel & Leisure mee om het publiek te verwelkomen. Op 5 november is de feestelijke opening van het depot door Z.M. de Koning. Zeven Zadkine studenten ontmoeten de koning persoonlijk en hebben een gesprek met hem over hun project binnen het museum.

Hbo/wo

Boijmans Hillevliet is deze zomer gastlocatie van de transdisciplinaire summerschool van het Rotterdam Arts and Sciences Lab (RASL), een tien dagen durende

workshop voor onderzoekers, kunstenaars, ontwerpers, schrijvers, regisseurs, artiesten, curatoren, filmmakers, componisten, producenten, community artists en programmeurs. Deelnemers onderzoeken cultuur en kanselijkheid op Zuid. De samenwerking met de Erasmus Universiteit in het programma 'de kunst van het kijken', waarin medische studenten als onderdeel van hun curriculum beeldanalyse trainen aan de hand van kunst, ligt in 2021 stil vanwege de sluiting van het museum en de pandemie. In plaats daarvan is in samenspraak besloten het programma voor tweede- en derdejaars studenten in het voorjaar van 2022 te organiseren in het depot.

Docentendagen

Op woensdagmiddag 26 mei organiseert het museum in samenwerking met Het Nieuwe Instituut en de Kunsthal Rotterdam een online docentmiddag. Van de 86 aanmeldingen nemen 40 docenten daadwerkelijk deel aan de verschillende deelsessies van de drie instellingen. Tijdens de openingsweken van het depot is er ook een speciaal moment voor docenten. Van de 220 aanmeldingen bezoeken 152 docenten het splinternieuwe gebouw onder begeleiding van een kunstdocent en krijgen ze informatie over het nieuwe onderwijsprogramma in het depot.

Trainee conservator educatie

Dankzij Fonds 21 Extra kan het museum op zoek naar een jong educatief talent dat drie jaar lang door de educatief conservatoren wordt opgeleid. Begin 2022 is Gianni Antonia aangesteld als trainee conservator educatie. Het museum stelt zich als doel om een nieuwe generatie museumprofessionals aan zich te binden en op te leiden. Antonia gaat de organisatie en de opgaven die er op educatief vlak liggen onderzoeken en

Deelnemers aan een rondleiding in Depot Boijmans Van Beuningen, foto Aad Hoogendoorn

Basisscholieren bezoeken Depot Boijmans Van Beuningen, foto Aad Hoogendoorn

Deelnemers aan een rondleiding in Depot Boijmans Van Beuningen, foto Aad Hoogendoorn

Basisscholieren bezoeken Depot Boijmans Van Beuningen, foto Aad Hoogendoorn

projecten ontwikkelen. Hiermee versterkt de geboren en getogen Rotterdammer het educatieteam, dat zich inzet om samenwerkingen in de stad te bevorderen, om online, op Boijmans Hillevliet en in de klas vernieuwende kunsteducatieprojecten te ontwikkelen en dat verantwoordelijk is voor de publieksbegeleiding in het pas geopende depot.

Activiteiten

In 2021 vinden publieksactiviteiten voornamelijk plaats op Boijmans Hillevliet en bij samenwerkingspartners zoals het Maritiem Museum en Dansateliers. In november opent het depot haar deuren en kunnen activiteiten ook daar plaatsvinden.

Dancing Museums is een internationaal samenwerkingsproject dat dans en beweging in musea onderzoekt. Musea, dansinstellingen en choreografen uit Rotterdam, Parijs, Praag, Barcelona, Nottingham en Bassano del Grappa werken 2,5 jaar samen en delen ervaringen. Eind juni organiseren Museum Boijmans Van Beuningen en Dansateliers een online week met workshops, masterclasses en seminars over dans en beweging in musea, met bijdragen van onder anderen Jasmina Ibrahimovic (Rotterdams Wijktheater), Simona da Silva (DIG IT UP), Alexandra van Dongen (Museum Boijmans Van Beuningen), kunstenaarscollectief MOHA, kunstenaar Nilton Moreira da Silva, choreograaf Ingrid Berger Myhre en dramaturg Monica Gilette.

Toegankelijkheid

Met het doel het gebouw en de collectie zowel fysiek als online toegankelijker te maken en kennis over toegankelijkheid te delen op een lokaal platform voor musea

en culturele instellingen, organiseert het museum op 9 december online de eerste in een reeks kennissessies, dit keer met het thema Online Toegankelijkheid. De rondleidingen 'Boijmans in de Nederlandse Gebarentaal' voor doven en slechthorenden en 'Boijmans Ongezien' voor blinden en slechtzienden vinden een aantal keer plaats in het Maritiem Museum.

Openingsprogramma depot

Op 5 november 2021 opent Depot Boijmans Van Beuningen haar deuren. Twee weken lang, van 1 t/m 14 november, is er een feestelijk programma vol performances en activiteiten om dat te vieren. Er zijn performances van Kristie Su (viool), Pyke (singer/songwriter), Dansmakers (dans, in samenwerking met SKVR Rotterdam), de voorstelling FASE van Marta en Kim (dans, in samenwerking met Dansateliers) en Kunstkarakters (performances). Op vrijdag 12 november geeft het museum de vloer aan HOLD: een collectief van zes experts op het gebied van sociale en ruimtelijke vormgeving, kunst, wetenschap en samenleving. Het collectief creëert een speelveld dat uitnodigt tot een gezamenlijk oefening in wat samen leven nu eigenlijk betekent. HOLD bestaat uit Connor Schumacher (sociaal choreograaf en oprichter van ARK), Romy Rockx (De Vrouwen Van Wanten en oprichter van de Queer gym), Jeisson Drenth (video- en multimediamakenaar en diversiteitsconsultant), Gabriel Fontana (ruimtelijk en sociaal vormgever), Deborah Sumter (onderzoeker circulaire Economie & DJ van collectief Ampfemminine) en Joana Cavaco (performer en community organizer van Kontra & Slutwalk en voor Black Pride en BLM).

Zie voor een volledig overzicht van de activiteiten bijlage D.

Depot Boijmans Van Beuningen publiekswerking

Depotgidsen en kunstdocenten

In Depot Boijmans Van Beuningen staan elke dag dertien gidsen klaar om bezoekers een introductie van een half uur te geven tot het gebouw. Dit team van medewerkers vormt een essentieel onderdeel van de publiekswerking in het depot. Wanneer je als bezoeker niet deelneemt aan een programma of activiteit, is het alleen op deze manier mogelijk om een depotcompartiment, bijvoorbeeld het schilderijendepot, te bezoeken. Negentien keer per dag vertrekt een groep van maximaal dertien individuele bezoekers met een gids vanuit het entreegebied. Zo bezoeken wekelijks 1.482 mensen een depotruimte.

Een poule van 32 kunstdocenten begeleidt op freelancebasis alle groepen (scholen, relaties, geboekte rondleidingen voor volwassenen en inloopworkshops) in het depot. Afhankelijk van de coronamaatregelen bezoeken wekelijks tussen de 25 en 45 groepen het depot.

Wervingsprocedure

In mei en juni 2021 is in samenwerking met adviseur diversiteit en inclusiviteit Mourad El Moussati een wervingscampagne voor dertien depotgidsen opgezet. De vacature is in het voorjaar van 2021 breed uitgezet in Rotterdam, met als doel een team samen te stellen dat heel divers is op het gebied van ervaring, leeftijd, culturele achtergrond en opleidingsniveau. De baan van depotgids is een lerende functie, waarbij weinig specifieke ervaring gevraagd wordt en vooral gekeken wordt naar interesse en inzet. In minder dan zeven dagen tijd hebben 476 mensen gereageerd en is de moeilijke keuze gemaakt om de vacature eerder te sluiten. Vijfenzestig mensen hebben een sollicitatie-

video opgenomen, waaruit negentien kandidaten geselecteerd zijn. Na individuele gesprekken is een team van dertien mensen aangenomen. De poule van kunstdocenten is in dezelfde periode ook uitgebreid met dertien personen. Om het verschil in profiel van een depotgids en kunstdocent zo helder mogelijk aan de kandidaten te communiceren, is er een digitaal informatie-moment georganiseerd. 132 mensen hebben hier gebruik van gemaakt en vragen gesteld.

Opleiding- en trainingsdagen

De publiekswerking in het nieuwe Depot Boijmans Van Beuningen is uitgewerkt in samenwerking met alle gidsen en docenten (een team van 46 personen) tijdens veertien opleiding- en trainingsdagen in september en oktober. Museummedewerkers en externen, zoals de architecten van het gebouw, hebben informatie gegeven over hun werk, de toekomstplannen en hun visie op het depot. Op het moment dat het gebouw klaar was om publiek te ontvangen waren de gidsen en docenten dat ook. Ook na opening zijn samenwerking- en informatiesessies georganiseerd in de vorm van workshops, team-overleggen en een buddyprogramma.

Publieksbegeleiding

In Depot Boijmans Van Beuningen maak je als bezoeker zelf uit hoe je loopt en waar je iets over wilt weten. Tien touchscreens bij depotruimtes en restauratieateliers bieden 26 informatieve videoclips als alternatief voor wandteksten. De clips geven inzicht in wat er zich in de verschillende depotruimtes bevindt (feiten en cijfers), wat de conditie van specifieke materialen bedreigt, hoe deze vaak chemische processen kunnen worden vertraagd en wie er allemaal in het depot werken.

Voor de bezoeker die meer wil weten over individuele werken is er de app. Je kunt deze app gratis downloaden vanuit de app store op je eigen mobiele telefoon. Elk van de veertien depotruimtes en dertien vitrines heeft een QR-code. Wanneer je deze code met de depot app scant krijg je virtueel toegang tot de inhoud van de ruimte of vitrine en kun je de basisgegevens vinden die in musea gewoonlijk op titelkaartjes staan. Daarbij zijn sommige kunstwerken verrijkt met een verhaal dat, naast informatie in woord en beeld, interactieve vragen, video en audio bevat. Bij de opening op 5 november zijn er in totaal 99 van zulke verhalen beschikbaar, zowel in het Nederlands als Engels. Daarvan gaan 74 verhalen over werken in de depotruimtes en 15 over de presentaties in de vitrines. De app biedt de mogelijkheid om zelf een verzameling aan te leggen van kunst die je interessant vindt. Alle werken waar je op klikt worden opgeslagen en de verhalen erbij kun je thuis nog eens rustig terugkijken. De depot app geeft ook informatie over het depotprogramma (rondleidingen, restauraties, activiteiten) en het restaurant, en heeft een plattegrond ter aanvulling op de in het gebouw aangebrachte signalering (wayfinding). Tussen 5 november en 19 december is de depot app ruim 12.000 keer gedownload en wordt door de helft van de bezoekers minstens een half uur – en vaak langer – gebruikt.

Online publieksbegeleiding

De tentoonstelling *De afbreekeconomie* is in de Kathedraal van AVL Mundo ingericht als filmset. Hierdoor krijgen de beelden gefilmd door Roel van Tour in een geheel digitale tentoonstelling toch ook een fysiek karakter. De publieksbegeleiding in de vorm van zaalteksten en titelkaartjes is essentieel om (digitale) bezoekers het gevoel te geven dat zij

echt een tentoonstelling bezoeken. De teksten ondersteunen hierbij, nog meer dan op zaal, de beelden, interviews en fotografie. Omdat de tentoonstelling geen lineair verhaal vertelt, is het belangrijk om de context van *De afbreekeconomie* helder voor het voetlicht te brengen.

Samenwerkingspartners

- KBS Mariaschool
- Montfort College
- Melanchthon Wilgenplaslaan
- Nelson Mandelaschool
- OBS Blijvliet
- Zadkine
- Albeda
- Savorin Lohmanschool
- de Borgermanschool
- Willem van Oranjeschool
- Auris Dr. M. Polanoschool
- Wereldmuseum
- Maritiem Museum
- Rotterdams Philharmonisch Orkest
- Erasmus Universiteit
- Het Nieuwe Instituut
- Kunsthal
- Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR)
- Scapino Ballet Rotterdam

Boijmans Hillevliet

Hoofd: Yoeri Meessen

- De luisterpost op Zuid heeft geleid tot de ontwikkeling van een programmering
- Kunstenaars Franky Sticks en Kasper Tinus maken muurschilderingen op basis van hun ervaringen in de wijk
- Vanaf oktober zijn er maandelijks Meet-ups met makers
- Basisschoolkinderen volgen op maat gemaakte workshops van kunstenaars
- Objecten, verhalen en voorstellingen zijn verzameld in de tentoonstelling *In de keukenkast van*
- Drie kunstenaars uit Rotterdam ontwikkelen een creatief leertraject onder de noemer 'The Artist as Educator'

Boijmans Hillevliet, de locatie van het museum op Rotterdam-Zuid, is sinds 2020 gevestigd in de oude technische school op Hillevliet 90. Hier werkt het museum aan een nieuw hybride museaal concept samen met partners uit het maatschappelijke veld, het onderwijs en de culturele sector. Rotterdam-Zuid huist veel makers, kent een bruisend cultureel leven en scholen werken in deze zeer jonge wijk aan de toekomst van de stad. Tegelijkertijd zijn weinig grote culturele instituten hier gevestigd, de culturele infrastructuur staat in de kinderschoenen.

Boijmans Hillevliet is een plek van ontmoeting, van kansen voor makers en waar we samen werken en leren. Kunst en erfgoed worden gecombineerd met de praktijk van jonge makers en werkgelegenheid. Zo functioneert het pand onder meer als Huis van de Wijk vanuit welzijnswerk en heeft de Hogeschool Rotterdam er zijn Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie gehuisvest. Er is gelegenheid om te sporten en er worden op locatie nieuwe dans- en muziekstudio's ontwikkeld. Boijmans Hillevliet voegt hier een platform voor talent, een erfgoedlab voor makers en een museumwerkplaats voor kinderen en jongeren aan toe.

Vanuit Hillevliet kijkt het museum de wijk in, legt duurzame relaties aan en ontwikkelt een programma met en voor Rotterdam-Zuid. We bouwen aan een culturele infrastructuur, experimenteren met mogelijkheden voor het museum van de toekomst en werken aan een benadering van een nieuw publiek. Betrokken buurtbewoners delen hun verhalen, kunstenaars hun artistieke visies, deelnemende leerlingen en andere bezoekers zijn nieuwsgierig en geprikkeld door de kunst.

Boijmans Hillevliet begon als 'luisterpost', waar gesprekken met wijkbewoners en organisaties uit de buurt in 2021 hebben geleid tot de ontwikkeling van de programmering. Hierbij staan talentontwikkeling, kansengelijkheid en verbinding centraal. Door actief te luisteren is een programma tot stand gekomen met en voor de wijk Rotterdam-Zuid, samen met onze directe burens: de SKVR, EMI, Young Digitals en Tailors & Wearers, maatschappelijke en culturele partners uit de wijk, kunstenaars en wijkbewoners.

Boijmans Hillevliet richt zich op vragen als, wat heeft de wijk nodig? Welk talent is

aanwezig in de wijk? Hoe kan het museum bijdragen aan de verdieping en verbreding van hun makerspraktijk? Hoe gaan we duurzame contacten aan? Dit gebeurt aan de hand van diverse programmalijnen.

Programmalijnen

Talentontwikkeling

Het jaar 2021 is een uitdaging als het gaat om programma voor publiek in Boijmans Hillevliet. Als gevolg van de coronamaatregelen is er een aantal periodes van sluitingen waarin geen publiekprogramma kan plaatsvinden. Gelukkig zijn er ook periodes dat we wel publiek mogen ontvangen en vindt een aantal programma's plaats, zoals maandelijkse Meet-Ups en een zomerprogramma voor kinderen. Franky Sticks maakt aan het begin van 2021 een start met zijn muurschildering *Maybe Tomorrow* als onderdeel van het talentontwikkelingstraject. Onder begeleiding van mentor Nilton Moreira da Silva gaat Sticks op onderzoek uit en vraagt bewoners naar hun beleving van Hillesluis en wat hun dromen en ideeën zijn voor de toekomst van de wijk. Zijn bevindingen verwerkt hij in een vijftien meter lange muurschildering in de aula van het gebouw. Daarin zijn elementen terug te vinden uit de interviews, opmerkelijkheden die hij zelf tegenkwam en verwijzingen naar de collectie van Boijmans. In het najaar maakt kunstenaar Kasper Tinus een begin met een muurschildering na zijn onderzoek in de wijk. Tinus groeide op in Hillesluis en kijkt door de ogen van familie en vrienden, die er nog steeds wonen, naar het Hillesluis van nu.

De hele zomervakantie lang kunnen kinderen iedere woensdagmiddag op Boijmans Hillevliet terecht voor een

workshop door kunstenaar Kweenie Le in het kader van Jeugdvakantiepaspoort. In de workshop vertolken kinderen hun eigen verhalen naar grote vlaggen en lopen in een feestelijke processie rondom het gebouw. Vanaf oktober organiseert Boijmans Hillevliet een maandelijkse Meet-Up. Iedere eerste donderdag van de maand presenteren kunstenaars hun project, zijn er performances en/of inloopworkshops en kunnen bezoekers het team achter Boijmans Hillevliet ontmoeten en met hen in gesprek gaan. In 2021 waren er bijdragen van onder anderen kunstenaar Franky Sticks, breakdancer/kunstenaar Menno van Gorp, filmmaker Seecum Cheung, kunstenaarscollectief Creave Studio, kunstenaar Kweenie Le, Rotterdam Arts and Sciences Lab (Erasmus Universiteit Rotterdam) en fotograaf Gyatso Davids.

Verlengde leertijd en onderwijs

Leerlingen in het primair onderwijs gaan na schooltijd op ontdekkingsreis in de wereld van kunst en cultuur. De verlengde leertijdlessen zijn beschikbaar gemaakt voor alle leerlingen uit de zogenaamde *Children's Zone* die de focuswijken van Rotterdam-Zuid omvatten. In 2021 wordt samengewerkt met drie basisscholen uit de directe omgeving van Hillevliet: de Savornin Lohmanschool, de Willem van Oranjeschool en de Bogermanschool. Bij Boijmans Hillevliet maken leerlingen kennis met het museum, het depot en het vak van de kunstenaar. Onder leiding van de kunstdocent, het vaste gezicht in de buurt, leren ze over verschillende materialen en technieken en maken ze bijzondere uitstapjes binnen en buiten de wijk. Zo worden de leerlingen onder meer meegenomen in het maakproces van Franky Sticks' muurschildering, krijgen ze tijdens de lockdown een thuiswerk *toolkit* mee naar huis en zijn ze een van de eersten die het

Franky Sticks werkt aan zijn muurschildering *Maybe Tomorrow*, foto Rokus Wilmink

Vakantiepaspoort kinderworkshop vlaggen maken bij Boijmans Hillevliet, foto Aad Hoogendoorn

gloednieuwe depot bezoeken. In 2021 zijn meerdere op maat gemaakte workshops te volgen van kunstenaars uit de programmalijn Talentontwikkeling.

Op Boijmans Hillevliet worden ook workshops aan andere scholen aangeboden. Zo volgen leerlingen van o.a. De Hef, Wolfert Dalton en De Kaap hier workshops van onder anderen kunstenaar Franky Sticks.

De Utopiaan

In de zomer van 2021 trekken we met een warme pan soep door de straten van de Rotterdamse buurt de Kiefhoek. We bellen bij bewoners aan, eten samen een kom soep en gaan in gesprek. Deze gesprekken gaan over elkaar, de buurt, het museum, maar vooral over de dagelijkse objecten die een belangrijke rol spelen in je leven. Het museum heeft een verzameling kunst, maar ook gebruiksvoorwerpen. Een collectie vertelt iets over de makers, maar ook over de gebruikers, welke objecten vertellen iets over jou? Aan de hand van hun objecten maken we kennis met een aantal buurtbewoners. Zij hebben ons voorwerpen laten zien die variëren van pannen, koffiekopjes en lepels tot een deegroller, een waterkoker en een fluitketelfluit, en de verhalen verteld die daarbij horen.

Samen met theatermaker Gabby Bakker zijn we op zoek gegaan naar een andere manier om deze verhalen te vertellen en tot leven te wekken. Geïnspireerd op het zestiende-eeuwse gebruik van het tafelspel heeft Bakker korte theateervoorstellingen geschreven waarin steeds twee objecten met elkaar in gesprek gaan over hun gelijkenissen of verschillen. De voorstellingen vormen een ontmoeting tussen twee objecten, maar in de praktijk natuurlijk tussen twee buurtbewoners.

De objecten, verhalen en voorstellingen zijn te zien in de tentoonstelling *In de*

keukenkast van op Boijmans Hillevliet. Omdat we waarde hechten aan duurzame relaties wordt het project voortgezet in 2022. Tijdens de opening van de tentoonstelling *Commissions* krijgen we een schenking vanuit de buurt, een mooie start voor een vervolg.

The Artist As Educator Commissions

Drie kunstenaars, wonende in Rotterdam, zijn gevraagd om samen met het museum een artistiek maakproces op te zetten dat tegelijkertijd fungeert als leertraject onder de noemer 'The Artist as Educator'. Dit project beoogt educatie te contextualiseren als een kunstvorm. Wat gebeurt er als de beoefening van kunst op zichzelf educatief is? In dit project zijn drie kunstenaars opgenomen: het Rotterdamse collectief Creave Studio (Roberto Romello en Romy Zhang), de van oorsprong Britse filmmaker Seecum Cheung en de Portugese kunstenaar Priscila Fernandes.

Creave Studio

Creave Studio (Roberto Romello en Romy Zhang) begint met het in kaart brengen van hoe leren plaatsvindt in niet-geïnstitutionaliseerde contexten: niet op school of in een museum, maar bijvoorbeeld rond de keukentafel of bij het plaatselijke basketbalveldje. Samen met drie kunstenaars, zeven makers in residence en de mensen in hun omgeving gaan zij op onderzoek op verschillende locaties in Rotterdam-Zuid. De gesprekken zijn vastgelegd in *Sotoe*, een audiovisuele tekst.

Seecum Cheung

In *Working in Progress* onderzoekt Seecum Cheung het medium van fotografie en film vanuit een lerende positie. In samenwerking met Fabienne Hendriks zet zij een trainingsprogramma op voor jonge kunstenaars,

om meer te leren over professionele audio- en videotechnieken voor het maken van documentaires. Samen portretteren zij het leven van vijf winkeleigenaren aan de Beijerlandse laan in Rotterdam-Zuid. Deze winkelstraat is toegewezen als gebied voor gentrificatie, wat rechtstreeks invloed heeft op de mensen die in dit deel van de stad wonen en werken. Het doel van *Working in Progress* is om als één multidisciplinair team een deel van het leven in Rotterdam-Zuid vast te leggen en tegelijkertijd van elkaar te leren. Gedurende twee maanden zijn perspectieven, ideeën, technieken en kunstwerken besproken om de uiteindelijke audiovisuele beelden te maken.

Priscila Fernandes

Priscila Fernandes gaat op zoek naar parallele verhalen in een alternatieve collectiegids voor Museum Boijmans Van Beuningen. In *Idleness' Owl* plaatst ze zichzelf in de geest van de kunstenaar, het kunstwerk, of de persoon of plek die in een kunstwerk wordt afgebeeld. Door zich het innerlijke (en enigszins fictieve) leven van de kunstwerken en hun makers voor te stellen, nodigt ze het publiek uit hetzelfde te doen. In 2014 stelde ze zich al voor hoe het kunst-educatieprogramma van La Escuela Moderna (Barcelona 1901-1909) eruit heeft moeten zien, dat resulteerde in *The book of aesthetic education of the Modern School* (ook bekend als ¿Y EL ARTE?). Voor 'The Artist as Educator' breidt Fernandes deze benadering uit met associatieve verbanden, om zo nieuwe verhalen te ontdekken die betrekking hebben tot de museumcollectie.

Samenwerkingspartners

- Sport en Cultuur Club Hillesluis, Humanitas
- Savornin Lohmanschool, Willem van Oranje en Bogermanschool
- Putsebocht 3, SKAR-ateliers
- Atelier LVDW
- EMI op Zuid
- Hogeschool Rotterdam
- RVC De Hef, ISK instroom
- Publieke Werken
- Stichting De Loodsen
- ZomerTalent010
- SOL welzijn
- OTB Movement / Menno van Gorp
- Rotterdam Arts and Sciences Lab (Erasmus Universiteit Rotterdam)
- S.V. GIO, Giovanni van Bronckhorst Foundation

Relatiebeheer en filantropie

Hoofd: Minke van Hooff

- 1.676 mensen zijn Boijmans Vriend
- 67 jonge kunstliefhebbers zijn lid van @Boijmans
- 159 particulieren zijn begunstiger en daarmee lid van de Gezelschappen of de Kring Van Eyck
- 15 bedrijven zijn lid van de Boijmans Business Club
- 33 bedrijven zijn aangesloten bij het museum als Boijmans Corporate Member
- 382 particulieren zijn lid van de Zodiacque Kring
- 16 fondsen en stichtingen dragen bij aan projecten en aankopen

Museum Boijmans Van Beuningen wordt door vele handen gedragen. Dankzij de steun van vele begunstigers kan het museum mensen blijven inspireren, ook in de tijdelijke lockdown, door middel van tentoonstellingen bij buurmusea en in het buitenland, educatieve projecten, nieuwe aanwinsten en restauraties. Ook de bouw en inrichting van Depot Boijmans Van Beuningen komt tot stand met steun van vele donateurs. Samen zorgen zij ervoor dat het gebouw bij de opening in het najaar van 2021 van binnen net zo spectaculair wordt als van buiten. Het museum is alle particulieren, bedrijven, fondsen

en stichtingen zeer dankbaar voor hun genereuze steun, betrokkenheid en vertrouwen.

Relatiebeheer en filantropie richt zich op het optimaal onderhouden van de goede contacten van het museum en het leggen van nieuwe contacten. De afdeling bestaat begin 2021 uit een hoofd, een medewerker particuliere schenkers, een medewerker fondsen, een medewerker voor de relaties met bedrijven, een medewerker ontvangsten, een medewerker vrienden en begunstigers en twee ondersteunende medewerkers (5,89 fte). Voor de vernieuwing van het museum wordt de afdeling halverwege 2021 versterkt met een relatiemanager sponsoring en partnerships. De leden van de Fundraising Board, de ambassadeur bedrijven en het Boijmans Genootschap, bestaande uit notarissen, fiscalisten, advocaten en accountants, ondersteunen de afdeling met hun kennis, tijd en netwerk. Het museum is alle partners zeer dankbaar voor hun inzet, steun en betrokkenheid.

Hoogtepunten

De wereldwijde pandemie maakt dat er in 2021 helaas weinig fysieke bijeenkomsten georganiseerd kunnen worden voor begunstigers, vrienden en relaties van het museum. Als alternatief wordt er door het jaar heen een aantal online bijeenkomsten georganiseerd onder de noemer 'Boijmans Collectietour'. Museumdocent Peter Thissen bijt het spits af met vier zondagen over respectievelijk de collectie middeleeuwen, zeventiende eeuw, modernisme en het surrealisme. Een volgende serie is verzorgd door Sjarel Ex, hoofd Collectie en onderzoek Sandra Kisters en conservatoren Peter van der Coelen (conservator prenten en tekeningen), Saskia van Kampen-Prein

(conservator moderne en hedendaagse kunst), Ruben Suykerbuyk (conservator oude schilder- en beeldhouwkunst) en Els Hoek (conservator educatie). De genodigden volgen alle bijeenkomsten met veel enthousiasme en delen deze ook actief met hun netwerk, waaruit nieuwe schenkingen zijn voortgekomen.

De momenten waarop het binnen de coronamaatregelen mogelijk is relaties te ontvangen of bijeenkomsten te organiseren worden aangegrepen. Art Rotterdam biedt het museum de mogelijkheid kleine groepen rond te leiden over de beurs. Op donderdag 1 juni ontvangen we enkele leden van de Boijmans Business Club en Boijmans Corporate Members, op vrijdag 2 juni worden de leden van de Kring Van Eyck, de Gezelschapsleden en de leden van @Boijmans over de beurs rondgeleid. Voor deze laatste groep wordt op 27 juni ook een Gallery Tour op Art Amsterdam georganiseerd.

In 2021 opent de Boijmans bij de Burententoonstelling *Maritieme Meesterwerken* in het Maritiem Museum. Op 6 en 8 juli wordt in samenwerking met het Maritiem Museum en het Rotterdams Philharmonisch Orkest een gezamenlijke dag speciaal voor de Vrienden georganiseerd. In aanloop naar de opening van het depot geven we, wanneer mogelijk, zoveel mogelijk schenkers een kijkje achter de schermen. Op 15 juli vindt een exclusieve preview in het depot plaats voor een kleine groep schenkers en leden van de Boijmans Business Club. De avond begint met een lezing over de toekomstplannen van het museum en eindigt met een intieme borrel op het dakterras. De zomer wordt afgesloten met de jaarlijkse Museumpark Vriendendag. De programmering is afwisselend op locatie en online.

Het najaar van 2021 staat voor het museum in het teken van de opening van het depot. In

de maand oktober krijgt een kleine groep relaties die substantieel financieel hebben bijgedragen aan de realisatie van het depot de mogelijkheid tot een rondleiding. Er is enthousiast gebruik gemaakt van deze bijzondere mogelijkheid. Het depot wordt op 5 november door Koning Willem-Alexander officieel geopend. De dagen voorafgaande aan de opening zijn er previews voor Vrienden, leden van @Boijmans, deelnemers van de VriendenLoterij, leden van de Vereniging Rembrandt, leden van Zodiaque, Kring Van Eyck, Gezelschapsleden, medewerkers van de bij de Boijmans Business Club aangesloten bedrijven, spiegeladoptanten, fondsen en stichtingen. De previewweek wordt afgesloten met een openingsfeest op 5 november, waarna het gebouw op 6 november opent voor het publiek.

De bijdrage van de leden van @Boijmans wordt jaarlijks gebruikt voor de verwerving van een kunstwerk van een Rotterdamse kunstenaar. Ook de Vrienden dragen jaarlijks bij aan een kunstaankoop. De bijdragen van 2020 en 2021 worden bewaard voor volgend jaar waardoor een grotere aankoop mogelijk gemaakt kan worden.

Depot Boijmans Van Beuningen

Onmisbaar in de realisatie van Depot Boijmans Van Beuningen is de steun van onze dierbare partners, sponsoren, fondsen, stichtingen en schenkers. De genereuze schenking van Stichting De Verre Bergen maakt het mogelijk om het depot voor publiek toegankelijk te maken. Wij zijn alle donateurs zeer dankbaar voor de geweldige steun. De hoofdsponsor en grondleggers van het depot, naast zij die onvermeld wenssen te blijven, zijn:

Hoofdsponsor

- Stichting De Verre Bergen

Grondleggers

- VriendenLoterij
- The Asahi Shimbun
- Stichting Elise Mathilde Fonds
- Peterson Control Union
- De heer en mevrouw Schoufour-Martin
- Stichting Bevordering van Volkskracht namens Swart-van Essen Fonds
- Erasmusstichting
- VSBfonds
- KPN
- Jurgen en Carin Stegmann-Overzier
- G.Ph. Verhagen Stichting
- Familie Verweij-Engelaer
- Nedspice
- RSM – Audit / Tax / Consulting
- Port of Rotterdam
- Bruynzeel
- PwC

De hoofdsponsor en grondleggers worden vermeld in het entreegebied. Bovendien zijn er bijdragen gegeven voor specifieke projecten of onderdelen in en rondom het depot:

Entreegebied naar ontwerp van John Körmeling

Stichting De Verre Bergen

Atriumvitruines 'The Maze' van Marieke van Diemen

Stichting De Verre Bergen

Centrale trappenhuis

VriendenLoterij

Evenementenruimte Coert

The Asahi Shimbun

Videokunstwerk Pipilotti Rist, *Het Leven Verspillen Aan Jou, 2022*

Piet van der Slikke en Sandra Swelheim VriendenLoterij een Rotterdamse onderneming die ongenoemd wenst te blijven Boijmans Business Club Kring Van Eyck

Restauratieatelier Hout

De heer en mevrouw Schoufour-Martin (vanuit de VZW Natuurbehoud Pater David)

Restauratieatelier Papier

(vernoemd naar dr. Elie van Rijckevorsel) Erasmusstichting

Restauratieatelier Schilderijen

Stichting Bevordering van Volkskracht namens Swart-van Essen Fonds

Restauratieatelier Multifunctioneel

Stichting Elise Mathilde Fonds

Wayfinding

VSBfonds
KPN
Stichting Zabawas

De in 2019 gestarte actie 'Adopteer een spiegel' loopt ook nog door in 2021. Dankzij fantastische media-aandacht blijft er vraag naar spiegels om te 'adopter'. Kunst- en Rotterdamliefhebbers wereldwijd krijgen de kans om een van de 1.664 spiegelende panelen van het nieuwe depotgebouw te adopteren met een eenmalige schenking van 1.000 euro per stuk. Met deze schenking bouwt men mee aan het depot. De schenker kan zelf een spiegel uitkiezen via de zogenaamde 'spiegelselector'. Als bewijs van adoptie ontvangen schenkers onder meer een certificaat op naam en een jaar gratis toegang tot het depot vanaf het moment van opening.

De geadopteerde spiegels worden opgedragen aan bijvoorbeeld een overleden geliefde, een verre vriend, een kleinkind of ter viering van een bijzonder jubileum. Aan de deelnemers is gevraagd of zij de reden van de adoptie willen delen. Deze verhalen zijn in 2020 gebundeld in een publicatie – een prachtig symbool dat laat zien hoe niet alleen het museum, maar ook het depot door vele handen gedragen wordt. Met de nieuwe verhalen die in 2021 worden gedeeld verschijnt begin 2022 een aangevulde editie. Tot en met 2021 zijn er 1091 spiegels geadopteerd. Personen, bedrijven of fondsen die 10 spiegels of meer adopteren krijgen de mogelijkheid om hun naam of die van een dierbare te koppelen aan een van de 76 bomen op het dak.

Zie voor een volledig overzicht van de spiegeladoptanten bijlage E.

Partners

Gemeente Rotterdam

Museum Boijmans Van Beuningen is een zelfstandige, gespecialiseerde organisatie, met mandaten op het terrein van exploitatie en collectiebeheer, die mede wordt gefinancierd (voor de huurlasten, de vaste lasten en een deel van de loonsom) door de gemeente Rotterdam. Daarnaast steunt de gemeente op projectbasis educatieve projecten, waardoor jaarlijks vele kinderen intensief in aanraking komen met kunst.

In 2021 draagt de gemeente Rotterdam in het bijzonder bij aan:

- Educatief project *Cultuurcoach 2021*

VriendenLoterij

In de zomer van 2021 verandert de BankGiro Loterij de naam naar VriendenLoterij. Sinds

2006 wordt het museum gesteund door de loterij, die tot op heden ruim 10,5 miljoen euro heeft bijgedragen aan een grote verscheidenheid aan aankopen en projecten van het museum. Dit stelt het museum in staat om kunstwerken voor de collectie te verwerven en grootschalige tentoonstellingen te realiseren. Speciaal voor de deelnemers van de VriendenLoterij organiseert het museum een VIP-dag tijdens de previewweek ter ere van de opening van het depot in november. De jaarlijkse bijdrage van de VriendenLoterij is van grote waarde voor kunstaankopen. In 2021 wordt de helft van de jaarlijkse bijdrage aangewend voor aankopen. De andere helft wordt gereserveerd voor de nieuwbouw van het museumgebouw.

In 2021 draagt de VriendenLoterij bij aan:

- Aankoop anoniem (Nicolaas Larmessin (IV)), *Specerijen en kaas en Wagenmaker*
- Aankoop Marie Bilders-van Bosse, *Heidelandschap*
- Aankoop Victor Brauner, *Tête de femme*
- Aankoop Jean de Caldain, portfolio met 6 prenten *Je regardais et je vis, Hommage de respect, et de reconnaissance à Odilon Redon*
- Aankoop Thomas Hill, *Yosemite Valley*
- Aankoop Peter Vilhelm Ilsted, *Portret van Vilhelm Hammershøi*
- Aankoop Herman Kruidier, *De Den*
- Aankoop André Masson, *Le repas*
- Aankoop J.H. Moesman, *Handen en Behoeftigen*
- Aankoop Pipilotti Rist, *Het Leven Verspillen Aan Jou*
- Aankoop Willem Steelinck (jr.), *Interieur met vrouw en kinderen*
- Aankoop Kristians Tonny, *La nef de fous*

Openingsfeest Depot Boijmans Van Beuningen, 5 november, foto Aad Hoogendoorn

Sjarel Ex met de cheque van de VriendenLoterij (tot augustus 2021 de BankGiro Loterij), foto Aad Hoogendoorn

Particulieren

We danken iedereen zeer hartelijk die het museum in 2021 met een gift ondersteunt. De steun die we van een groeiende groep begunstigers ontvangen en ervaren is voor het museum essentieel en van grote waarde. Particulieren die het museum steunen met een gift vanaf 1.000 euro treden toe tot de Kring Van Eyck, die elk jaar gezamenlijk bijdraagt aan een groot project. De bijdrage van 2020 is gebruikt voor de aankoop van het werk van Pipilotti Rist voor het depot. In 2021 draagt de Kring Van Eyck bij aan de Hoogtepunten-presentatie die in 2022 in het depot te zien zal zijn. Bijzonder is dat in deze presentatie gewerkt zal worden met displays van Lina Bo Bardi (1914-1992). Zij zag het als haar taak om een kunstwerk te bevrijden van zijn aura en plaatste daartoe werken in de vrije ruimte in plaats van aan een wand. Hierdoor wordt de achterkant van schilderijen ook zichtbaar.

Voor particulieren die meer kunnen en willen doen, heeft het museum de Gezelschappen opgericht. Er zijn vier Gezelschappen, vernoemd naar de kunstenaars Bas Jan Ader (giften vanaf € 4.000 per jaar of eenmalig € 20.000), Salvador Dalí (vanaf € 10.000 per jaar of eenmalig € 50.000), Paul Cézanne (vanaf € 20.000 per jaar of eenmalig € 100.000) en Jheronimus Bosch (periodiek € 200.000 of eenmalig € 1.000.000). Leden van de Gezelschappen hebben het privilege om hun schenking te 'oormerken' voor een bepaald doel, van kostbare restauraties tot onderwijsprogramma's, aankopen en wetenschappelijk onderzoek.

Dankzij de steun van enkele particulieren kan het museum belangrijke kunstwerken aankopen. Piet van der Slikke en Sandra Swelheim dragen genereus bij aan de

realisatie van het kunstwerk dat Pipilotti Rist speciaal voor de voet van het depot ontwierp. Mede dankzij hen kunnen bezoekers en passanten elke avond van zonsondergang tot middernacht genieten van dit lichtkunstwerk getiteld *Het Leven Verspillen Aan Jou*. Ook op kleiner formaat zijn aanwinsten te danken aan particuliere giften, zoals een tekening van Josephus Augustus Knip.

In 2021 ontvangt het museum ruimhartige steun van Stichting Saphir en een anonieme particuliere begunstiger voor Boijmans Hillevliet: een duurzame ambitie met als doel om het museum voor meer mensen relevanter te maken. Door een locatie op Zuid te betrekken, werken we dichtbij en samen met een doelgroep die het museum moeilijk weet te vinden.

Er zijn ook particulieren die wensen dat hun bijdragen voor restauratieprojecten worden aangewend. Dankzij giften van de heer mr. J.P. Eschauzier kan het museum de middeleeuwse houten beelden uit de eigen collectie onderzoeken, conserveren en restaureren. Met steun van het Familie De Heus Restauratiefonds kan het museum de gehele fotografielcollectie onderzoeken en conserveren. Werkzaamheden bestaan uit het verwijderen van vingerafdrukken, hermetisch sealen van foto's en het aanbrengen van conserveringslijsten – belangrijke conserverende handelingen die zonder deze steun niet mogelijk zouden zijn.

In 2021 zijn deze particulieren, naast zij die onvermeld wensen te blijven, lid van de Kring Van Eyck of de Gezelschappen:

KRING VAN EYCK
Familie van Ardenne
Wouter en Lenneke van Benten-Messer

Carel Blotkamp
Margriet de Boer
Gertie Both-van der Hoeven
Frits en Jacqueline Breeman-Koolen
Trudy van Bueren
Eline van Burken en Remco van der Kuijp
Hans en Marianne ten Cate-van Rietschoten
Robert en Annemijn Crince le Roy-van Munster van Heuven
Mevrouw C.C. van Dam
Emie Dekker
Alda en Henk Dijkgraaf
Eric-Paul Dijkhuizen en Willemien Dijkhuizen-Nauta
Annie Doeksen Stichting
Stichting Doelwijk
Job Dura en Susi Zijderveld
Lisa Couwenbergh en Sjarel Ex
De heer G. van Eijl
Caroline Fronik en Gerard van den Ende
Mr. J.P. Eschauzier
Jacob en Janine van der Goot-Nauta
Familie De Groene-van der Linden
Marc van Gulik en Niels Jens
Tom en Anita van der Heijden
Gerard van 't Hoff
De heer en mevrouw Hudig-Titulaer
Ingrid en Bert Huisman-Van Baaren
De heer A.G. Jacobs en mevrouw C.M.M. Jacobs
Lodewijk en Godelieve
Eveline Jurry en John Fiszbajn
Frank en Irene Kho
Mariëlle Koppens-Laforce
Edzard Koning
Peter en Adriana Koudstaal
Maria Kuster
De heer A. Lampe en de heer A. Plompen
De heer en mevrouw De Lange
Annemarie Lütjens
Jaap van Manen
Albert Meuter
Dick Moerman

Jan en Liesbeth van Nieuwenhuizen-van Wessum
Rob en Josien Nijman-de Neef
De heer H.R. Okkens
Albert van Ommen sr.
Pieter van Onzenoort en Bernadette Boersen
M. van Oosten-Snoek
Onno en Willeke Paymans
Frank en Tjapke Rademaker
Familie Roos-Hesselink
Bas en Suzan Scheurwater-van de Bilt
Jan en Henny Strooij-Sterken
Jan en Andrea Teunissen-Oprea
Bastiaan en Nathalie Vaandrager-van Spaendonck
Jan en Penelope Valkier
Jos van der Velde en Rianne Versluis
De heer en mevrouw Voûte
Christiaan en Olga Wagenaar
Mevrouw A. van Wensveen-Kolff en de heer D.M.N. van Wensveen
Mark en Roel von Weiler
Otto en Tineke de Witt Wijnen-Jansen Schoonhoven

GEZELSCHAP BAS JAN ADER
Eelco en Annemarie Blok-Weverling
Ron en Correlien Bosch
Simone en Allard Castelein-Van den Akker
Mevrouw Van de Geijn-Verhoeven
Joost en Hermien Goderie-Plomp
Dr. E.W. Hendrix
Houtgroep Van Drimmelen
De heer en mevrouw Krikke
Caia en Jan Peter Peterson-van Vollenhoven
Joke en Steven Lamberts
Robert en Marijcke Willink

GEZELSCHAP SALVADOR DALÍ
Albert en Catherine de Kreij
Nedspice Restauratiefonds
JK Stichting

GEZELSCHAP PAUL CÉZANNE

Diederik van Dommelen en Brigit van Elk
Familie De Heus Restauratiefonds
Stichting Saphir
Jurgen en Carin Stegmann-Overzier

GEZELSCHAP JHERONIMUS BOSCH

Piet van der Slikke en Sandra Swelheim
Han Nefkens Fashion on the Edge

Nalatenschappen

In 2021 ontvangt het museum de nalatenschap van de heer J.S.H. Bröcker (1922-2020). Samen met een andere culturele instelling in Rotterdam is het museum enig erfgenaam in zijn testament. De heer Bröcker was jarenlang Vriend van het museum en had een grote belangstelling voor muziek en beeldende kunst. Met de nalatenschap wordt een fonds op naam opgericht met als doelstelling (wetenschappelijk) onderzoek naar de collectie.

Schenken van kunst

Particulieren die een kunstwerk schenken of in langdurig bruikleen geven aan het museum worden uitgenodigd toe te treden tot de Zodiaque Kring. Dit gezelschap is vernoemd naar een groep mecenasen die Salvador Dalí ondersteunde. In 2021 is de ontvangst voor de Zodiaque kring helaas niet doorgegaan wegens covid-19.

Onderstaande particulieren en instellingen schenken of laten na in 2021, naast zij die onvermeld wensen te blijven:

- Philip Akkerman
- Susan Bijl
- Jeny Bremer
- Albert Elen

- Frans de la Haye
- erven Milou Hermus
- Jeroen Jongeleen
- erven Helena van der Kraan
- Bertien van Manen
- erven de heer en mevrouw J.H. van Mieren Looensteijn-Erasmus
- Jacobien de Rooij
- Carolien Scholtes
- Alexander Schrabracq
- Stichting Federico Carasso
- Marjan Teeuwen
- Thonet
- Jos van der Velde
- erven Her de Vries
- Robin Winters

Langdurig bruikleen

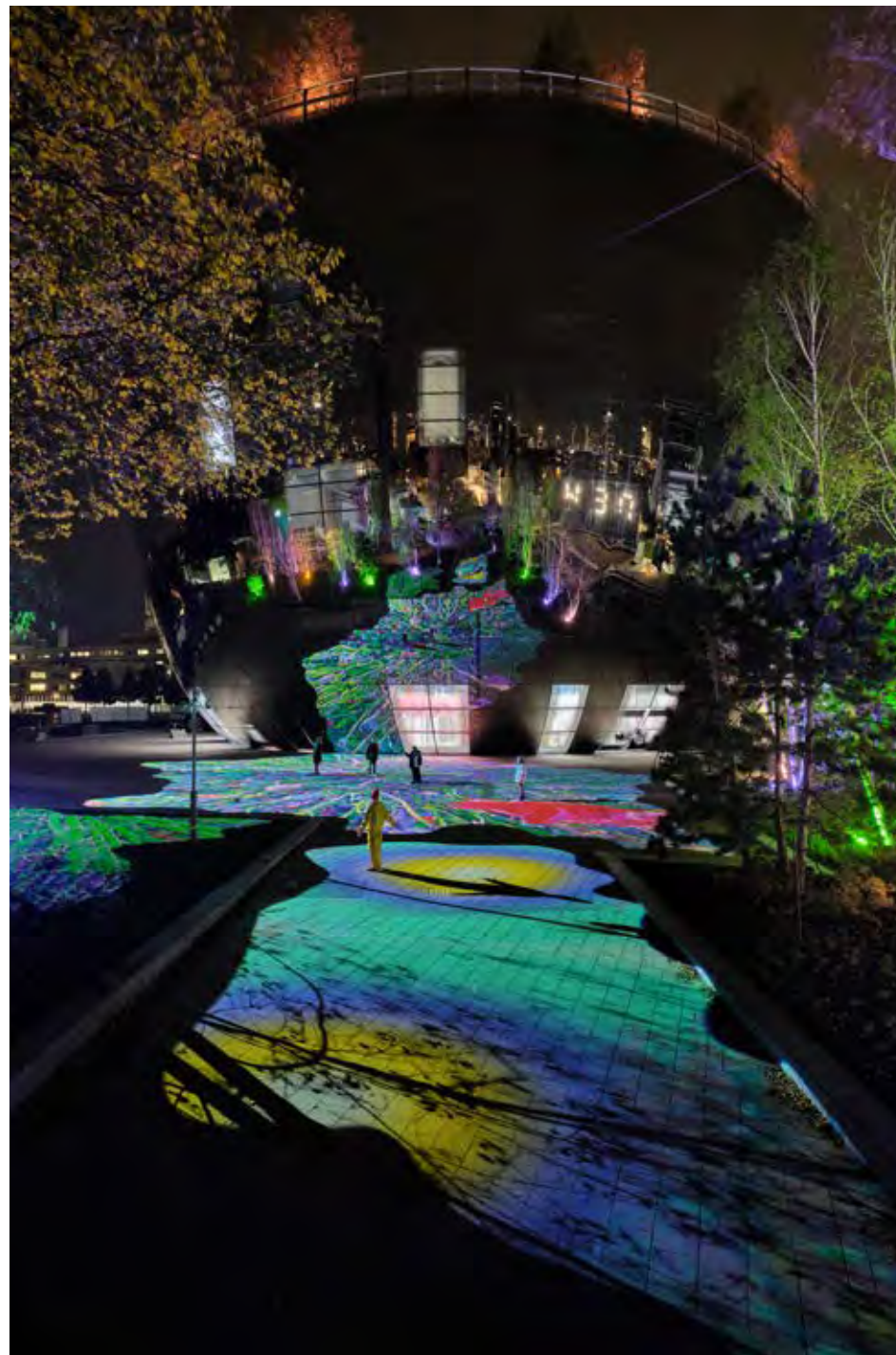
Deze particulieren, stichtingen en bedrijven geven, naast zij die onvermeld wensen te blijven, kunstwerken in langdurig bruikleen:

- Dr. Bogatzki
- Maurizio Cattelan
- Centraal Museum, Utrecht
- Ger Eenens Collectie
- Els Hoek
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Stichting Museum Boijmans Van Beuningen
- Alexander Wuijts

Fondsen en huisstichtingen

Fondsen van particulieren, overheden en bedrijven zijn belangrijke steunpilaren van het museum. Daarnaast heeft het museum een goede relatie met enkele stichtingen die regelmatig ondersteuning bieden bij de belangrijkste taken: beheren, verwerven, presenteren en onderwijzen.

Het videokunstwerk *Het Leven Verspillen Aan Jou* van Pipilotti Rist, foto Ossip van Duivenbode

In 2021 dragen deze fondsen en stichtingen, naast zij die onvermeld wensen te blijven, bij aan de volgende projecten:

Fonds 21

- Boijmans Hillevliet, vervolg op Boijmans Van Beuningen Transit Academie
- Educatief project *KUNST/WERK*
- Transitprogramma *Boijmans Transit Academie*
- Aanstelling Trainee conservator educatie (vanuit Fonds 21 Extra)

The Getty Foundation

- Onderzoeksproject Boijmans-Getty Paper Project for Italian Drawings

Interreg Vlaanderen-Nederland

- Onderzoeksproject *Smart*Light*

M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting

- Transitprogramma *Boijmans Transit Academie*

Ministerie van Economische Zaken

- Onderzoeksproject *Smart*Light*

Mondriaan Fonds

- Onderzoeksproject *Kunst en leven tussen de ruïnes*
- Aanstelling junior conservator prenten
- Aanstelling medewerker collectiebeleid
- Aanstelling registrar 19de eeuw
- Onderzoeksproject en tentoonstelling *Proeftuin Rotterdam / De afbreekeconomie*
- Aankoop Philip Akkerman, 4 schilderijen
- Aankoop Daan van Golden, *Celui qui fit pris/Tokyo* en *Study Pollock/Yellow Square*
- Aankoop Kinke Kooi, *Oh Boy (4)* en *Visit (3)*
- Aankoop Juul Kraijer, 13 collages
- Aankoop Satijn Panyigay, 4 foto's uit de

serie *Soft Solace* en 4 foto's uit de serie *Twilight Zone*

- Aankoop Jacobien van Rooij, *Maiden's Hair & Relatives* en *Rockpool*
- Aankoop Peter Struycken, *Afstemming VII*
- Aankoop Marjan Teeuwen, *Verwoest Huis Kyoto 1* en productie *Verwoest Huis Kyoto 3*
- Aankoop Kristians Tonny, *Fantasiefiguren*
- Aankoop Ton Zwerver, *Trying to get grip on the situation* en *What's going on*
- Tentoonstellingskopie Maurizio Cattelan, *Untitled*
- Productie Suzan Drummen, *Installatie voor Depot Boijmans Van Beuningen (glittervloer)*

Prins Bernhard Cultuurfonds (mede dankzij het Breeman Talle Fonds)

- Aanstelling junior conservator Vormgeving (conservatorenstipendium)

Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland

- Transitprogramma *Boijmans Transit Academie*
- Digitalisering röntgenbeelden oude schilderkunst
- Boijmans Hillevliet, vervolg op *Boijmans Transit Academie*

Project Idols*

- Transitprogramma *Resilient BoTu*

Stichting Dorodarte

- Educatief project *KUNST/WERK*

Stichting Droom en Daad

Transitprogramma Boijmans bij de Buren:

- Tentoonstelling *Samensmeden – Meesters in zilver* (Belasting & Douane Museum)
- Tentoonstelling *Mensbeelden – Kracht & Kwetsbaarheid* (Erasmus MC)
- Tentoonstelling *Remix Rotterdam*.

Boijmans x Wereldmuseum

(Wereldmuseum)

- Tentoonstelling *Maritieme Meesterwerken* (Maritiem Museum)

Stichting Lucas van Leyden

- Aankoop Giovanni Battista Piranesi, *Titelprent van de prentserie: Vedute di Roma*
- Aankoop Félicien Rops en Albert Bertrand, 3 prenten

Stichting Mevrouw K. Hooykaas-la Lau

Fonds

- Educatief programma *Ongezien Boijmans 2.0*

Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds

- Aankoop André Masson, *Le repas*

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

- Onderzoeksproject en tentoonstelling *Proeftuin Rotterdam / De afbreekeconomie*

Van Leeuwen Van Lignac Stichting

- Educatief project *KUNST/WERK*

Vereniging Rembrandt

- Onderzoeksproject *Framing research*

Bedrijven

De Boijmans Corporate Members en de leden van de Boijmans Business Club maken gezamenlijk een garantiefonds mogelijk voor grote tentoonstellingen. De bijdrage van de Boijmans Business Club en Corporate Members wordt in 2021 aangewend voor het lichtkunstwerk van Pipilotti Rist aan de voet van het depot.

16 Boijmans Business Clubleden:

ABN AMRO Bank N.V.

Bruynzeel Storage Systems BV

Havenbedrijf Rotterdam

IMCD Group B.V.

NGM International B.V.

Peterson Control Union B.V.

Ploum Rotterdam Law Firm

ProDelta Holding B.V.

PwC

Quooker

Rabobank Rotterdam

Rotterdam Harbour Holding B.V.

RSM | Audit | Tax | Consulting

Signify B.V.

SV Interieurgroep B.V.

The Asahi Shimbun

32 Boijmans Corporate Members:

A. de Jong Groep

AKD

AM

Anthony Veder Groep N.V.

Aon Groep Nederland

Auto Hoogenboom

Bakker Barendrecht B.V.

Bilderberg Parkhotel Rotterdam

Breeman Automotive | Breeland Jaguar

Land Rover

Capital Support

Corthaus Beheer B.V.

Eversheds Sutherland B.V.

F. van Lanschot Bankiers N.V.

Friends in Business

Gemeente Rotterdam

HAL Investments B.V.

Handelsbanken

HD Groep

Houthoff

IMAP Netherlands

ING Bank Rotterdam

KoenVisser Group

KPN

Middelland Beheer B.V.

MKB Rotterdam Rijnmond
Mommers Schoonmaak
Möller Autoschade Groep
STOER
Thonik
Van Steenderen MainportLawyers
Vismans Deurwaarders & Incasso
B.V. Zorgwerk

Bedrijfs sponsoring

Naast de bedrijvenkringen kunnen bedrijven als sponsor bijdragen aan projecten. In 2021 wordt met steun van het Nedspice Restauratiefonds vervolg gegeven aan het vooronderzoek van de restauratie van het vijftiende-eeuwse drieluik van de Meester van de Heilige Veronica, dat het museum in 2018 verwierf. Het gaat om een langdurig restauratieproject dat meerdere jaren in beslag zal nemen. Dankzij het Nedspice Restauratiefonds heeft het museum onder meer onderzoeksfotografie kunnen uitvoeren in de vorm van infraroodreflectografie, UV-fluorescentie, strijklucht- en röntgenopnames.

Onderscheidingen

De in 2008 door Ted Noten ontworpen broche, de Gouden B, wordt uitgereikt aan personen die zich op uitzonderlijke wijze hebben ingezet voor het museum. In 2019 is de Bronzen B geïntroduceerd, speciaal voor begunstigers die het museum vijf jaar steunen. Graag markeren wij dit jubileum om deze schenkers te bedanken voor hun trouwe en duurzame steun. In 2021 krijgen 24 schenkers de bronzen speld.

Fundraising Board

Sinds 2014 wordt het museum bijgestaan door de Fundraising Board. De board bestaat in 2021 uit de volgende ambassadeurs:
Annemijn Crinice le Roy-van Munster van Heuven
Eric-Paul Dijkhuizen
Pieter Jan van Drimmelen
Joost Goderie
Marc van Gulik
Catherine de Kreij-Sauderais
Kees Krikke

Voor de bedrijven is sinds 2016 Magchelina Möller actief als ambassadeur voor het museum.

Boijmans Genootschap

Het Boijmans Genootschap is opgericht in 2013 en bestaat uit 16 leden: fiscalisten, accountants, notarissen en advocaten. De leden delen hun kennis en expertise met Museum Boijmans Van Beuningen.

Arcagna
• De heer mr. W. Verstijnen

BDO Accountants & Adviseurs
• De heer C. Alblas

DRV Accountants & Adviseurs
• De heer mr. H. Treure

Erasmus Universiteit Rotterdam
• Mevrouw R. Buijze MA
• Mevrouw prof. dr. S.J.C. Hemels

EY
• De heer mr. T.A. Huiskes

Kooijman Autar Notarissen
• De heer mr. A. Autar

KPMG Meijburg & Co
• De heer drs. J.A. Stigter

Loyens & Loeff
• De heer P. van Onzenoort

Ploum Rotterdam Law Firm
• Mevrouw mr. J. van Loon

PwC
• Mevrouw drs. E.C. van der Bas

Roosje & Van Der Laarse
• De heer mr. S.C. Roosje

SmeetsGijbels
• Mevrouw mr. C.L.M. Smeets

Verhees Notarissen
• Mevrouw prof. mr. T. Mellema

Weerts Advocaten
• Mevrouw mr. M.P.Ph.M. Weerts

Zantboer & Partners BV
• De heer P. van Gelderen

Huisstichtingen

Het museum wordt bij de belangrijkste taken – beheren, verwerven, presenteren en onderwijzen – al sinds jaar en dag door enkele gelieerde stichtingen en initiatieven ondersteund. Deze zijn van vitaal belang voor het goed functioneren van het museum. De huisstichtingen worden beheerd door een eigen bestuur en hebben een specifiek doel.

Stichting Museum Boijmans Van Beuningen

De Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, opgericht in 1939 door havenbaronnen D.G. van Beuningen en W. van der Vorm in samenwerking met directeur D. Hannema, heeft als doel de belangen van het museum in het algemeen te ondersteunen. Zij verwezenlijkt dat onder andere door op verzoek van het museum aankopen van kunstwerken te realiseren en het werven van bedrijfsvrienden, de Bijzondere Begunstigers. De stichting is (in enkele gevallen ten dele) juridisch eigenaar van de kunstwerken die zij koopt of door particulieren zijn geschonken, bijna 8% van het museumbestand. De stichting verwert ook het eigendom van aankopen ten behoeve van het museum door een aantal huisstichtingen en fondsen op naam die bij haar zijn ondergebracht.

Bestuursleden

De heer drs. C.O.A. baron
Schimmelpenninck van der Oije,
voorzitter (tot 31 december 2021)
De heer drs. K.M.T. Ex, secretaris
Mevrouw E.R.D. Meijer, penningmeester
Mevrouw A.F. Boumeester-van der Vorm

Mevrouw I. Huisman-van Baaren
Mevrouw mr. E.E. Jurry
De heer mr. J.G. Princen
(tot 31 december 2021)
De heer mr. B. Vaandrager
Mevrouw drs. M.J. van 't Wout-van
der Reijden
Mevrouw dr. A.P. Dekker
De heer ir. A.A. Vos
Mevrouw drs. A.H.I. Brenninkmeijer-de Bruin

Stichting Fonds Willem van Rede

De Stichting Fonds Willem van Rede is al decennialang een inspirerende motor voor de collectie. Naamgever Willem van Rede (1880-1953) bepaalde dat met zijn kapitaal, dat hij aan de Staat der Nederlanden naliet, een collectie hedendaagse kunst voor het Museum Boijmans Van Beuningen moest worden gevormd. De opeenvolgende besturen van de Stichting Fonds Willem van Rede hebben in de geest van het testament en de door de erflater geformuleerde doelstellingen aansluiting gezocht bij de collectie moderne en hedendaagse kunst van het museum.

Commissie van aankoop

De heer drs. K.M.T. Ex, voorzitter
Mevrouw drs. A. Birnie
De heer mr. M.A. van Valen

Financiële commissie

Mevrouw E.J. Reurink,
secretaris-penningmeester
Mevrouw mr. J.P. van Loon
De heer prof. dr. L.C. Winkel

Stichting Van Beuningen/ Peterich-fonds

Met een kunstenaar als vader en de verzamelaar D.G. van Beuningen als grootvader, wordt Peter Paul Peterich (1933-2000) van jongs af aan door kunst omringd. Hij studeert kunstgeschiedenis en heeft grote affiniteit met de poëzie. In 1965 richt hij samen met zijn moeder, Flora van Beuningen, de Stichting Van Beuningen-Peterich op ter ondersteuning van de beeldende kunst en de tekenkunst in het bijzonder. Tussen 1965 en 1973 wordt uit dit fonds, vaak op advies van de toenmalige conservator, een honderdtal tekeningen aangekocht voor het museum. Op grond van Peterichs testament wordt het fonds na zijn dood in 2000 nieuw leven ingeblazen en krijgt het museum jaarlijks een bedrag van enkele tienduizenden euro's om eigentijdse (teken)kunst aan te kopen. Aankopen van deze stichting geschieden op verzoek en initiatief van het museum en worden eigendom van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.

Bestuursleden

De heer J. Peterich, voorzitter
Mevrouw M. Niels, MSc, secretaris
De heer drs. O.F.J. Paymans,
penningmeester

Commissie van Toezicht

Mevrouw M.A. Kraaijeveld van
Hemert-Peterich
De heer D.G. Peterich
De heer mr. drs. H. van den Brink

Kalhorn/Timmermans Fonds

Dit fonds is door de naamgevers in 2009 opgericht om de aankoop van zilver en hedendaagse ontwerpen te bevorderen.

Het museum onderhoudt al vele jaren een intensieve band met de verzamelaars, die vele aankopen en opdrachten op het gebied van internationaal hedendaags design mogelijk hebben gemaakt. Het beheer van het (toekomstig) kapitaal berust bij het bestuur van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen. Jaarlijks is een bedrag beschikbaar voor aankopen, die eigendom worden van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.

Stichting Lucas van Leyden

Dr. J.C.J. Bierens de Haan (1867-1951) leidde een avontuurlijk leven. In de roerige jaren van de vroege twintigste eeuw is hij werkzaam in oorlogsgebieden als Transvaal en Oranje Vrijstaat, Griekenland en in Frankrijk. Hoewel Bierens de Haan vanaf zijn studententijd prenten verzamelt, gaat hij zich er pas na zijn artsloopbaan actief op toeleggen. Hij brengt een collectie bijeen die van meet af aan bedoeld is voor Museum Boymans, zoals het museum toen nog genoemd werd, en verzamelt gericht op lacunes in de museumcollectie. Zijn collectie van ruim 26.000 prenten laat hij na aan het museum, casu quo de gemeente Rotterdam. Ook legateert hij een geldbedrag waarvan de jaarlijkse rente bestemd is voor uitbreiding van de collectie prenten. Dit fonds, waarvan de opbrengst jaarlijks wisselt, draagt de naam Stichting Lucas van Leyden en dient tot vandaag de dag zijn doel. Ruim tienduizend prenten zijn door het museum sinds 1951 met dit fonds ten behoeve van de gemeentelijke collectie aangekocht. Het kapitaal van de stichting wordt beheerd door de voorzitter, secretaris en penningmeester van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.

Bestuursleden

De heer drs. C.O.A. baron
Schimmelpenninck van der Oije, voorzitter
(tot 31 december 2021)
De heer drs. K.M.T. Ex, secretaris
Mevrouw E.R.D. Meijer, penningmeester

Stichting Willem van der Vorm

Willem van der Vorm (1873-1957), havenbaron en verzamelaar, is een van de meest loyale begunstigers van Museum Boymans. Directeur Hannema adviseert hem bij de opbouw van zijn collectie en Van der Vorm is nauw betrokken bij de oprichting van de Stichting Museum Boymans. Tijdens de eerste vergadering in 1939 schenkt hij het museum *De Kwakzalver*, een hoogtepunt in het oeuvre van Gerard Dou. Een genereus gebaar dat later door vele schenkers is nagevolgd. Aanvankelijk wordt de collectie van Willem van der Vorm na zijn dood in 1957 tentoongesteld in zijn woonhuis aan de Westersingel. In 1972 moet dit pand wijken voor de metro en besluit de Stichting Willem van der Vorm de door haar beheerde collectie met schilderijen van Gerard ter Borch, Gabriel Metsu en Anthonie van Dijck in langdurig bruikleen te geven aan het museum.

Bestuursleden

De heer mr. C.O. van der Vorm, voorzitter
Mevrouw A.F. Boumeester-van der Vorm,
regent secretaris
De heer dr. R.J. Willink, regent conservator

Fonds Westerhuis

Fonds Westerhuis is een fonds op naam dat wordt beheerd door het bestuur van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. Het fonds is opgericht nadat het

museum in 2009 een legaat ontving van de heer Johannes Westerhuis. Het fonds maakt – vooral wetenschappelijke – publicaties mogelijk waardoor het museum in de gelegenheid is om onderzoek naar bijvoorbeeld de eigen collectie en de museumgeschiedenis te ontsluiten. Zo werden onder andere de Boijmans Studies *Omstreden verleden. Museum Boijmans Van Beuningen en de Tweede Wereldoorlog* (2018), *James Lee Byars. De wijsgeer in de toren* (2020) en *Scheppend Toeval. Surrealistische kunst en literatuur uit de collectie van Laurens Vancrevel en Frida de Jong* (2021), evenals de publicatie *Een droomcollectie. Surrealisme in Museum Boijmans Van Beuningen* (2017) gesteund vanuit het fonds. Het museum laat onder meer de inkomsten uit verkoop van de publicaties terugvloeiën naar het fonds, zodat een duurzaam – revolvend – fonds ontstaat.

J.S.H. Bröcker Fonds

J.S.H. Bröcker Fonds is een fonds op naam dat wordt beheerd door het bestuur van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. De heer J.S.H. Bröcker (1922-2020) was internist in Rotterdam, liefhebber van oude muziek en kunst, en jarenlang Vriend van het museum. Het fonds is in 2021 opgericht nadat het museum, samen met een andere culturele instelling in Rotterdam, tot erfgenaam is aangewezen. Het fonds is bestemd voor wetenschappelijk onderzoek, restauraties en projecten rondom de (conditie van) de collectie. In 2021 wordt dankzij het fonds de aanstelling van Milou Goverde, die werd aangenomen op een onderzoekproject naar negentiende-eeuwse schilderijlijsten, met een jaar verlengd opdat zij een Boijmans Studie over dit onderzoek kan schrijven.

Marketing en communicatie

Hoofd: Daniël Bouw

- Museum Boijmans Van Beuningen wordt mede dankzij het depot drieduizend keer genoemd in de nationale media met een mediawaarde van zo'n 11 miljoen euro
- Het museum heeft een ongekend hoog internationaal mediabereik van bijna 3 miljard mensen in 33 landen
- Het depot ontvangt in totaal zo'n 400 journalisten
- Op sociale media groeit de achterban tot ruim 251.000 volgers
- De eerste online Boijmans-tentoonstelling is een feit: *De afbreekeconomie*

Voor de afdeling marketing en communicatie staat 2021 voornamelijk in het teken van de uitgebreide depotcampagne, waarmee geselecteerde brongroepen een gevarieerd aanbod van communicatiemiddelen krijgen aangeboden, zowel in de publieke ruimte als online. Dit varieert van een buitenexpo in vier steden tot een trailer in de landelijke bioscopen. Naast marketing is het genereren van media-aandacht de andere pijler die voor zichtbaarheid zorgt van de activiteiten van museum en depot. 'Museum' is in dit geval niet het gebouw maar de organisatie, die tijdens de renovatie van het gebouw vele activiteiten en projecten ontwikkelt, zichtbaar maakt in de stad, landelijk en internationaal. De museumcollectie blijft tijdens de grootschalige verbouwing zichtbaar, in

tentoonstellingen bij buurinstellingen en in internationale reizende tentoonstellingen in Wellington en Seoul. Boijmans Hillevliet in Rotterdam-Zuid ontwikkelt zich van luisterpost tot een Boijmans-locatie, wordt steeds zichtbaarder in de stad en krijgt veel bijval. Het depot, de internationale tentoonstellingen en Boijmans Hillevliet verschillen van elkaar, maar streven alle hetzelfde doel na, het verbinden van bezoekers, het prikkelen van de verbeelding, het geven van inspiratie en het stimuleren van creativiteit.

De afdeling bestaat uit 5 vaste medewerkers, een afdelingshoofd (samen 5,44 fte), 2 tijdelijke medewerkers en 4 stagiair(e)s. Elke medewerker heeft een specialisatie: marketing, corporate communicatie, persbenadering, online communicatie en sociale media. Ondanks dat werken op locatie vanwege covid-19 nog steeds niet aan de orde is, ontmoeten wij elkaar en onze collega's in het culturele veld waar het mogelijk is. Ontmoetingen maken het verschil en doen ons allen beseffen dat het onderhouden en uitbreiden van sociale contacten van essentieel belang is voor de medewerkers zelf en voor de organisatie.

Communicatie

Inhuizing van de collectie

In vier maanden tijd worden uit vijf externe depots meer dan 151.000 kunstobjecten verhuisd naar het nieuwe depot in Rotterdam. Deze grote logistiek ingewikkelde kunstverhuizing, bijna een militaire operatie, wordt vastgelegd op foto en video. De sociale mediakanalen geven wekelijkse updates waarin alle feiten en cijfers worden gedeeld van die week: hoeveel werken, hoeveel ritten met de trucks etc. In *time-lapses* wordt de voortgang van het vullen

van het schilderijendepot vastgelegd. De website bevat een speciale pagina met alle ins en outs van de inhuizing.

Interactieve tour

Speciaal voor de reizende tentoonstellingen is een interactieve wereldkaart ontwikkeld waar je kunt meereizen met onze tentoonstellingen in het buitenland. De eerste stop is *Surrealist Art: Masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen* in het Te Papa Tongarewa Museum in Wellington, Nieuw-Zeeland. Deze bijzondere tentoonstelling is te bekijken via een interactieve 360° tour, die samen met Te Papa is opgezet. Met de 360° tour 'loop en beweeg' je zelf door de verschillende ruimtes van de tentoonstelling. Ook kan een selectie kunstwerken in detail worden bekeken met verdieping in audio en tekst. Speciaal hiervoor wordt een video geproduceerd met conservatoren Lizzie Bisley (Te Papa Tongarewa Museum) en Els Hoek (Museum Boijmans Van Beuningen).

Boijmans bij de Buren

Boijmans bij de Buren is nu reeds drie jaar te zien, afwisselend bij acht burens in elf tentoonstellingen, en met tot nu toe een kleine 440.000 bezoekers – een bovenverwacht resultaat met de vele verschuivingen en lockdowns door covid-19. Dankzij deze samenwerkingen kunnen in totaal zo'n vijfhonderd topstukken uit de museumcollectie tijdens de grootschalige renovatie en vernieuwing van het museum buiten de eigen museummuren in een ander licht worden getoond. Bij de gastlocaties ontstaan nieuwe dwarsverbanden en ontmoetingen tussen de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen en die van de buurstelling. Boijmans bij de Buren wordt mogelijk gemaakt door Stichting Droom en Daad.

Maritieme Meesterwerken, de laatste tentoonstelling in de serie Boijmans bij de Buren, zou 12 februari openen in het Maritiem Museum Rotterdam. Helaas duurde de lockdown voort, maar achter de schermen wordt verder gewerkt. Online wordt een preview gedeeld en het transport van het ruim 8 m²² grote olieverfschilderij *De Maasmond bij Den Briel* (1633) van Adam Willarts biedt gelegenheid voor een persmoment. In de preview reflecteren museumdirecteuren Bert Boer en Sjarel Ex op de unieke samenkomst van de twee collecties. Irene Jacobs (conservator Maritiem Museum) en Rozanne de Bruijne (gastconservator Museum Boijmans Van Beuningen) vertellen de verhalen achter de bijzondere kunstwerken.

Marketing

De depotcampagne is zorgvuldig opgebouwd en bestaat uit een bouwcampagne (2016-2018), inrichtingscampagne (2019-2020) en openingscampagne (2021). Doel van de depotcampagnes is het depot bekend te maken bij de geselecteerde brongroepen en hen tot ticketverkoop te bewegen. De belangrijkste notie die de campagne wil communiceren is dat het depot geen museum is. We zetten in op het depot als het werkgebouw van het museum, een nieuw icoon in de stad en portretteren het reflecterende gebouw en zijn bewoners: de art-handlers, registrars, restauratoren, schoonmakers, etc. Het depot is uniek in de wereld, een nieuwe museumtypologie, waar andere regels gelden. De depotcampagne spreekt ook nieuwe brongroepen aan en activeert deze, met passende content en de juiste middelenkeuze. De focusbrongroepen van de betaalde campagne zijn: Rotterdammers, 25-45 jaar en kunst- en architectuurliefhebbers.

Verhalen van anderen

Online is het museum altijd open en kan het publiek de wording van het depot van dichtbij meemaken: met portretten van depotmedewerkers, het maakproces van de kunstenaars Marieke van Diemen, John Körmeling en Pipilotti Rist en de inhuizing van de collectie. Om de brongroepen optimaal te bereiken worden mooie samenwerkingen en events gelanceerd: The New Shopping Bag in samenwerking met Susan Bijl en pop-up-winkel, *Bouwgrond* (Ruben Hamelink, M. & Winterdagen, Conny Janssen Danst), het Eurovisie Songfestival, samenwerkingspartners in het Museumpark, skatsevent POP Trading Company en zichtbaarheid met REFLECTIES als citydressing in de binnenstad (Station CS, Urban Department Store en Dudok).

De stad kleurt zilver

De start van de betaalde campagne is 100 dagen voor de opening. De campagne bestaat uit twee *flights*: Rotterdam (vanaf 21 juni) en landelijk (vanaf oktober). Zo krijgen Rotterdammers de kans om als eersten een kaartje te bemachtigen. Zij hebben immers de bouw van begin tot eind gevolgd. De verkoop van de tweede release van de Depot Shopping Bag (Susan Bijl) op 21 juni vormt het startschot en er valt een speciale editie van het Depot Journaal bij meer dan 25.000 huishoudens in Rotterdam op de deurmat. Het museum doet een oproep aan Rotterdammers om hun REFLECTIES op het depot in te sturen en het depot wordt gevierd met een skatsevent in het Museumpark. De stad kleurt zilver en het depot brengt positiviteit in de opmaat naar de start van de ticketverkoop op 1 september.

Aankondigingen van het depot bij de Erasmusbrug, foto Aad Hoogendoorn

Hoofddrager van de campagne is een film-trailer geregisseerd door Aram de Groot, waarin de reflectie van én op het gebouw het uitgangspunt is, door de ogen van een restaurant en van bezoekers met kunstwerken in de hoofdrol. De campagne zorgt voor veel zichtbaarheid in Rotterdamse bioscopen en daarna ook landelijk.

Campagne in flights

Flight 1: depottrailer Rotterdam; peperbussen in Rotterdam met affiches over de Depot Shopping Bag; buitenexpositie van 12 trotters op drie plekken in de stad; peperbussen in Rotterdam met affiches over de ticketverkoop; aftelklok bij het depot; vitrine Lijnbaan; Rotterdam Info Store Schielandshuis; advertenties dagbladen, regionaal en landelijk en in magazines; socialmediacampagne; perscampagne landelijk; bekendmaking chef-kok, menu, naam en concept restaurant Renilde en zaal Coert; event marketing (skate event), nieuwe depotwebsite.

Flight 2: depottrailer landelijk; STER-reclame NPO 1, 2 en 3; buitenexpositie van 6 trotters in Utrecht, Amsterdam en Eindhoven; WOW-scherm Stationsplein en KPN-gebouw; banieren en object in hal Rotterdam Centraal Station; vitrine Lijnbaan; citydressing, winkels en horeca in binnenstad (in samenwerking met Urban Department Store en Dudok); reflecties op het depot van Rotterdammers op affiches in de stad en op lege winkelpanden Centrum; affiches op peperbussen in de stad; advertenties; perscampagne landelijk en internationaal; socialmedia-campagne.

Media-aandacht

Wereldwijde zichtbaarheid

Een scoopwaardige renovatie en een internationale primeur, beoordeeld met vele

sterren in de media: Boijmans Van Beuningen wordt bijna drieduizend keer genoemd in de nationale media (print, online, radio/tv) met een mediawaarde van zo'n elf miljoen euro. Depot Boijmans Van Beuningen komt in meer dan de helft hiervan naar voren of is het onderwerp (1.508 items met een mediabereik van meer dan 1 miljard tegenover 937 items in 2020). Naast de stijging van het aantal, groeit ook de lengte van de berichtgeving. Zo worden in 2021 langere artikelen geschreven en volgen uitgebreide televisiereportages. Op tv komt Boijmans 64 maal naar voren, het depot daarvan 51 keer (tegenover 23 keer in 2020). Boijmans wordt genoemd in maar liefst 182 radio-uitzendingen, waarbij het depot 118 keer wordt genoemd (tegenover 63 keer in 2020). Voor de internationale persbewerking werkt het museum samen met het internationale PR-bureau Rhiannon Pickles PR, met de gemeente Rotterdam, Rotterdam Partners en MVRDV. 37 landen en 166 items berichten over Boijmans. 161 stukken gaan over het depot en zijn afkomstig uit 33 landen met een mediabereik van bijna 3 miljard mensen.

Pers

In totaal worden 45 nationale en 27 internationale persberichten uitgestuurd, en negen persmomenten georganiseerd. De Nederlandstalige perspreview voorafgaand aan de opening op 5 november vindt plaats in de vorm van een talkshow met Hasna El Maroudi als host in het bijzijn van ruim zeventig journalisten. Vanwege covid-19 komen er gedurende het jaar minder internationale journalisten naar de stad dan verwacht. Tijdens het Eurovisie Songfestival worden meer dan vijftig internationale journalisten ontvangen op het depotdak. De internationale kunst-, architectuur- en nieuwsmedia komt in het najaar in grote

Medewerkers van de instellingen in het Museumpark bij de aftelklok voor het Eurovisie Songfestival, foto Aad Hoogendoorn

Pre-opening voor de internationale pers in Depot Boijmans Van Beuningen, foto Aad Hoogendoorn

getalen – meer dan zestig – naar de internationale persbijeenkomst. In totaal brengen zo'n vierhonderd journalisten, fotografen, cameraploegen, influencers en bloggers een bezoek aan het depot en de stad. Online vanuit China komen daar nog ruim zeventig bij.

Radio en tv

Tijdens en voorafgaand aan het Eurovisie Songfestival in Rotterdam is het depot een geliefd decor met aandacht in het *NOS Journaal*, *RTL Shownieuws* en *Nieuwsuur*. Tijdens de uitzending van het Eurovisie Songfestival wordt het depot twee keer prominent in beeld gebracht. Op het dak zingen de oud-winnaars Lenny Kuhr en Teach-In hun winnende liedje van destijds, spectaculair gefilmd en gezien door 183 miljoen mensen. De inhuizing van de collectie wordt onder meer opgepakt door het *NOS Journaal* met een lange reportage in het achtuurjournaal. Ook rondom de opening kan de televisiekijker niet om het depot heen. *RTV Rijnmond* trapt af met een reportage – overgenomen door het *NOS Journaal*. In de openingsweek volgen *RTL Nieuws*, *Blauw Bloed*, *EenVandaag*, *Tijd voor Max*, *Goedemorgen Nederland* en *NOS Jeugdjournaal* met uitgebreide reportages. Directie, MT-leden en architect Winy Maas (MVRDV) treden op bij talkshows van *RTV Rijnmond*, *Khalid & Sophie* en *Koffietijd*. In de zomer verschijnt het veelbekeken televisieprogramma *Schatten uit de Schaduw* van Jan Six. Conservator Ruben Suykerbuyk zit aan tafel bij Talkshow M over de vervalsingen van Van Meegeren in de collectie. Tot in *De slimste mens* komt Boijmans voorbij. Internationaal maken onder meer VRT, ZDF en Associated Press reportages.

NPO Radio 1 programma *Spraakmakers* zendt vijf dagen lang een serie uit over het

depot en *Dwars door Rijnmond* maakt twee keer een drie uur durende live radioshow. Ook programma's als *De Ochtend Van 4*, *Met het Oog op Morgen*, *BNR Bouwmeesters*, *Radio 1 Journaal*, *Wakker@Rijnmond*, *Nooit Meer Slapen*, *De Veronica Middagshow* en *Opium* berichten over het depot.

Geschreven media

In de geschreven media is het depot aanwezig in alle landelijke en regionale dagbladen, opiniebladen en magazines met grote on- en offline artikelen gedurende het gehele jaar, met een piek in het najaar. Ook de weekendmagazines komen met (foto)reportages, interviews en recensies zoals *Volkskrant Magazine* (5 pagina's) en *Het Blad van NRC Handelsblad* (12 pagina's). Magazines als *ELLE Decoration* (omslag en 11 pagina's), *Holland Herald* (9 pagina's), *Quest* (6 pagina's) en *National Geographic* (16 pagina's) pakken groots uit. Ook bereikcijferkanonnen als *nu.nl* en *linda.nl* zijn positief over het depot. Het depot siert tevens internationale dagbladen en magazines zoals: *The Guardian*, *The Economist*, *El País*, *De Morgen*, *Süddeutscher Zeitung*, *Il Sole 24 Ore* en *Les Echos*.

'In reflecting Rotterdam's skyline in the soaring curved exterior, the idea is that as people look at the Depot they see themselves. It is a thematic ambition that continues inside.'
– BBC

'It is being described as the "museum of the future", with institutions across the world including London's V&A set to follow the path pioneered by Rotterdam's Boijmans Van Beuningen.' – The Guardian

'Het is een uniek gesamtwerk, dat de Rotterdamers inmiddels in hun hart hebben gesloten.' – National Geographic

'Boijmans verdient lof voor alle samenwerkingen met kunstenaars: het gebouw is een totaalkunstwerk.' ****

– NRC Handelsblad

'Kunstdepot Boijmans Van Beuningen: briljant bedacht, briljant uitgevoerd' ****.

– De Volkskrant

Het depot in de media: boven *Geijtsu Shincho*, onder *National Geographic*

Online communicatie

In 2021 heeft de website bijna 1,5 keer meer bezoeken gehad dan in 2020. Dat is verklaarbaar door de opening van het depot in november. Vanaf het moment dat de aangepaste website met de ticketshop op 1 september live gaat, stijgt het aantal bezoeken substantieel. Rondom het openingsweekend is een enorme piek in het aantal bezoeken te zien. De best bezochte pagina's in deze periodes waren zoals verwacht *boijmans.nl/tickets* en *boijmans.nl/depot*.

In 2021 is met een intern en extern team (medewerkers van Museum Boijmans Van Beuningen, digital agency IN10 en ontwerpbureau thonik) gewerkt aan het vernieuwen en verbeteren van de website van het museum. Nadat in 2019 alle informatie die als doel had een bezoek aan een open museum te stimuleren aangepast was, vindt de transformatie nu in omgekeerde richting plaats: van een museum dat alleen digitaal of bij bureaus te bezoeken was, worden bezoekers nu weer geïnformeerd over openingstijden, ticketprijzen en rondleidingen. Het doel van het vernieuwen van de website is een speciale landingspagina voor het depot, waarbij de focus verschuift van een depot in aanbouw naar een depot klaar voor opening. In een oogopslag moet duidelijk zijn wat het depot te bieden heeft en praktische informatie binnen enkele muisklikken te vinden.

Op de website blijft duidelijk dat het museum meer is dan alleen het depot. De renovatie, het programma en de activiteiten lokaal, nationaal en internationaal blijven een duidelijke plek houden op de website. De landingspagina voor het depot is qua opzet conform de rest van de website, daarnaast is in de website de nieuwe huisstijl van

het depot geïntegreerd met de huisstijl van het museum. Zo wordt het depot met een frisse blik op de website gepositioneerd. Deze veranderingen en verbeteringen worden in 2022 nog verder geïncorporeerd.

deafbreekeconomie.boijmans.nl

Op 8 april lanceert Boijmans de online tentoonstelling *De afbreekeconomie*, een bio-based antwoord op de vervuiling van de fossiele economie. In deze online tentoonstelling, een reactie op covid-19, navigeer je vrij door de verschillende werken. Een serie van interviews wordt afgewisseld met detailopnames en begeleidende teksten. De focus in de communicatie ligt op het genereren van zoveel mogelijk *traffic* naar de online tentoonstelling. De *release* wordt gepromoot onder de verschillende relatie- en publieks-groepen van het museum door een persoonlijke videoboodschap van de conservator in een mooi vormgegeven digitale uitnodiging te versturen op de dag van livegang. Op de socialmediakanalen wordt op verschillende momenten aandacht gegeven aan de lancering, maar ook aan de inhoudelijke boodschap van de tentoonstelling. Het Facebookevenement wordt gedeeld door de verschillende partners.

Website bezoek	2021	2020
boijmans.nl	1.063.984	759.503
webshop	24.639	11.541
de afbreekeconomie	2.443	-
Totaal	1.088.623	771.044
nieuwsbriefinschrijvingen	33.949	31.070

Er worden Instagram stories ingezet met materiaal van filmmaker Roel van Tour, en op de *wall* verschijnt een portretserie van fotograaf Zahra Reijs en korte *snaps* van de beelden van Van Tour, zodat alle verhalen

worden belicht. Op Facebook, LinkedIn en Twitter is een korte trailer te zien. Dit alles wordt ondersteund door een online advertentiecampagne.

Social media

Op sociale media heeft het museum 248.842 volgers (239.000 in 2020), inclusief restaurant Renilde en Boijmans Hillevliet zijn dit 251.277 volgers. Het depot leeft op de socialmediakanalen, met portretten van medewerkers, verbeeldingen van het depot door illustratoren en de inhuizing van de collectie. Op Instagram vinden twee online tentoonstellingen plaats in samenwerking met mbo-studenten van het Zadkine en Rotterdamse creatieven Suzanne Koopstra en Kiril Kacarov. Sinds de opening van het depot stroomt de Instagram inbox vol met verzoeken van mensen die nooit eerder beelden hebben gedeeld over Boijmans. De hashtag #depotboijmansvanbeuningen wordt veelvuldig gebruikt en het depot is een populaire locatie op Instagram. Op Instagram behaalt het museum een mijlpaal van 55.000 volgers.

De Instagrampagina van museum en depot is gericht op het bereiken van de jongere doelgroep en dat gaat verder dan het posten van door hen gewaardeerde content. Zo werkt het museum dit jaar succesvol samen met Pop Trading Company om het depot op een nieuwe manier binnen de doelgroep te introduceren: eind augustus komen honderden skaters naar het Museumpark om een door graffitikunstenaar Delta ontworpen skateramp uit te proberen met het depot als *backdrop*. Boijmans Hillevliet heeft een eigen Instagramaccount (@boijmanshillevliet), waarop berichten over de samenwerking met de buurt, jonge creatieven en leerlingen uit Rotterdam-Zuid worden gedeeld.

Tentoonstelling *Reflecties* op het Centraal Station, Rotterdam, foto Aad Hoogendoorn

Skaters proberen een door graffitikunstenaar Delta ontworpen skateramp uit, foto Hugo Snelooper

Conservatoren

Directeur: Sjarel Ex

De conservatoren van Museum Boijmans Van Beuningen verrichten wetenschappelijk onderzoek naar de collectie, geven rondleidingen en colleges, initiëren projecten in de stad en in binnen- en buitenland, schrijven catalogi en andere publicaties, ontwikkelen tentoonstellingen, formuleren aankoopvoorstellen, begeleiden restauraties en onderhouden een internationaal netwerk van verzamelaars, kunsthistorici, museumconservatoren en andere specialisten en collega's uit het museale veld. De conservatoren staan onder leiding van de directie en werken projectmatig samen met de verschillende sectoren van het museum, waarbij zij verantwoordelijk zijn voor de inhoud. Ruben Suykerbuyk start als conservator ouder schilder- en beeldhouwkunst. Senior conservator toegepaste kunst en vormgeving Mienke Simon Thomas gaat in maart met pensioen maar werkt nog even door aan een afsluitend onderzoek naar de collectie(geschiedenis) en wordt in juli opgevolgd door Sue-an van der Zijpp. Senior conservator tekeningen en prenten Albert Elen gaat in november met pensioen maar werkt nog even door aan de oplevering van het Getty Paper Project van de Italiaanse tekeningen en wordt begin 2022 opgevolgd door Rosie Razzall.

Zie voor een overzicht van alle presentaties bijlage C en alle externe activiteiten en nevenfuncties van de wetenschappelijke staf bijlage G.

Peter van der Coelen, conservator prenten en tekeningen

Als de koning op bezoek komt in het prenten-depot, wat laat je hem dan zien? Ik besluit te kiezen voor een tekening van Bosch en een prent van Piranesi, twee van de mooiste werken op papier uit onze collectie. Het heeft Zijne Majesteit behaagd, kan ik u verklappen. Het koninklijk bezoek is een hoogtepunt na heel wat werkzaamheden voor het depot dit jaar: het schrijven van een artikel voor een boek ter gelegenheid van de opening, het ontwikkelen van content voor de nieuwe 'depot app' en het samenstellen van een tijdlijn over het museum en zijn gebouwen van 1849 tot nu. De tijdlijn is onderdeel van een eerste presentatie in een van de galeries van het depot. Een tweede presentatie is nog in voorbereiding: met hoogtepunten uit de museumcollectie. Ook komend jaar staat in dienst van het depot.

Alexandra van Dongen, conservator historische vormgeving

In 2021 is de tentoonstelling *Remix Rotterdam. Boijmans X Wereldmuseum* gedurende het gehele jaar te zien in het

Wereldmuseum (Boijmans bij de Buren). Daar heb ik diverse ontvangsten, lezingen en workshops kunnen organiseren onder andere in samenwerking met de Erasmus Universiteit (Faculteit Geschiedenis). Bij Boijmans Hillevliet is verder gewerkt aan nieuwe publieksprogramma's, waaronder het *Tafelspel*, een theatrale voorstelling over familieilver en keukengoed van bewoners van de Kiefhoek, in samenwerking met theatermaker Gabby Bakker en programmamaker Stijn Kemper. Ook starten de voorbereidingen voor de komende collectiepresentatie *Unpacking Boijmans* (2022) naar aanleiding van mijn deelname aan het Rotterdamse onderzoek naar het koloniale verleden van de stad, met het oog op een komende tentoonstelling in de Kunsthal (2023). In 2021 publiceer ik samen met Katrien Lichtert *De blik van Dürer. Albrecht Dürers reis door de Nederlanden (1520-1521)*. Met Ruben Suykerbuyk werk ik aan de eerste voorbereidingen van de reizende tentoonstelling *Food for Thought*.

Albert Elen, senior conservator tekeningen en prenten

Een vanwege corona reeds tweemaal uitgestelde studiereis naar Florence in het kader van het Getty Paper Project wordt definitief gecancelled vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd op 27 juni. Een contractverlenging van vier maanden kan daarvoor helaas geen soelaas bieden. Wel biedt dit de mogelijkheid om door te werken aan de bestandscatalogus

van vroege Italiaanse tekeningen, die eind volgend jaar online zal staan. De feestelijke opening van het schitterende depot begin november is toevallig ook een mooie afsluiter van een carrière, maar nog geen definitief afscheid van het museum. Als vrijwilliger werk ik nog een aantal maanden door, in afwachting van het aantreden van opvolgster Rosie Razzall eind januari 2022. Dan kan er een goede overdracht plaatsvinden en is de continuïteit gewaarborgd.

Saskia van Kampen-Prein, conservator moderne en hedendaagse kunst

Het afgelopen jaar stond vooral in het teken van het verrichten van onderzoek en het schrijven van hoofdstukken en artikelen voor een tweetal boeken – geen eenvoudige klus aangezien veel archieven en bibliotheken voor langere tijd gesloten waren. In de herfst is het eerste boek gereed: de Boijmans Studie *Scheppend Toeval. Surrealistische kunst en literatuur uit de collectie van Laurens Vancrevel en Frida de Jong*, die ik met Laurens Vancrevel schreef. De laatste maanden van het jaar zijn gewijd aan *Lee Miller in Print*, dat het tijdschriftwerk van model, fotograaf, oorlogscorrespondent en surrealistisch kok Lee Miller (1907-1977) als uitgangspunt neemt en in 2023 zal verschijnen. Aan dit grootschalige project dragen negen internationale experts teksten bij. Om het depotpubliek te informeren is alvast een introductiefilm over *Lee Miller in Print* gerealiseerd.

Mireille Linck, junior conservator prenten

Dit jaar richt ik mij op het onderzoek naar en de registratie van de prenten gemaakt door Giovanni Battista Piranesi; een bijzonder collectieonderdeel van ruim 750 prenten inclusief gebonden werken, dat zal worden ontsloten in een online bestandscatalogus in 2022. Verder gaat mijn aandacht naar de voorbereidingen van een presentatie over Piranesi en zijn gebruik van papier in het depot in 2022. Het trappenstelsel in het depot doet direct denken aan één van zijn prenten, *De ophaalbrug*. Ook doe ik dit jaar onderzoek naar de verzameling van Friedrich August II van Saksen, een negentiende-eeuwse fanatieke grafiekverzamelaar die zijn prentencollectie in grote albums plakte. Dit pilotonderzoek zal resulteren in een digitale reconstructie van één van de albums.

Annemartine van Kesteren, conservator design

De productie van eigentijdse kunst en design staat nooit stil en een museumcollectie evenmin. De tijdelijke sluiting van het museum is een goede aanleiding om

te experimenteren met manieren van presenteren die de collectie levendig en actueel houden. In maart opent de eerste digitaal vormgegeven tentoonstelling *De afbreekeconomie*. Met kunstenaar Dwight Marica onderzoeken we in het voorjaar met mbo-studenten het tweede leven van materiaal en mode in de stad. Kunstenaar Melle Smets bouwt verder aan de eerste menskracht-energiecentrale in de wijk. Tijdens de vaccinatie-campagne van de GGD organiseren we de buitententoonstelling *Are we Safe Now?*, samen met het CBK en Murals Inc. In het najaar werk ik met de kunstenaars Suzan Drummen, Gijs Frieling en Job Wouters aan de inrichting van een grote atriumvitruine in het depot, waarin historisch aardewerk uit de collectie te zien is in vier handbeschilderde kasten die op een kaleidoscopisch tapijt zijn opgesteld.

Francesco Stocchi, conservator moderne en hedendaagse kunst

De obstakels als gevolg van covid-19 bieden ook ruimte voor meer onderzoek en het ontwikkelen van nieuwe werkmethodes. Veel daarvan kan in de praktijk worden gebracht in het nieuwe depot. Na de collectieverhuizing houd ik me bezig met het herzien en soms opnieuw rangschikken van de objecten om bezoekers een beter inzicht te kunnen bieden in de museumcollectie. Al naargelang hun status, plaatsing en materiaal zijn sommige werken uitgepakt, of op een andere standplaats tentoongesteld.

Na bijna drie jaar voorbereidingen is de 34ste biënnale van Sao Paulo – getiteld *Faz escuro mas eu canto* (Ook al is het donker, ik zing toch) – geopend. Voor deze biënnale maakte ik deel uit van het curatorenteam, dat de aandacht verdeelde tussen digitale en fysieke presentaties, en dat meer waarde hechtte aan collectieve inspanningen en uitwisselingen dan aan de visie van een individuele curator. De hieruit getrokken lessen vinden ook hun weerklink in en om het depot.

Ruben Suykerbuyk, conservator oude schilder- en beeldhouwkunst

Een gezwinde start als nieuwe conservator in april luidde het begin in van een jaar vol spannende ontdekkingen: van de onvolprezen collectie, maar ook van dat prachtige nieuwe depot. Na eerder aan de Universiteit Gent onderzoek te hebben gedaan naar de kunstproductie van de Nederlanden uit de vijftiende tot zeventiende eeuw, zal ik voor het opzetten van onderzoeks- en tentoonstellingsprojecten die focus zowel chronologisch als geografisch verruimen aan de hand van de brede collectie van het museum. Het is een luxe en een eer om daarmee in het depot aan de slag te mogen gaan, en ik deelde mijn vreugde daarover in een vlog, een lezing en enkele rondleidingen voor de Vrienden. Tegelijk wordt er gewerkt aan lopende projecten, zoals de restauratie van de middeleeuwse houten beelden en een

tentoonstelling over kleur, in samenwerking met Peter Struycken. En achter de schermen planten we zaden voor aanwinsten, die in 2022 hopelijk geoogst mogen worden.

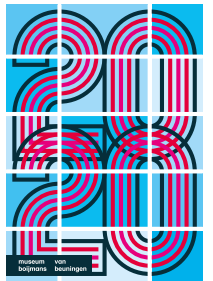
Sue-an van der Zijpp, conservator toegepaste kunst en vormgeving

Het is een bijzondere tijd, wanneer ik in juli met deze nieuwe aanstelling begin: covid-19, het museum in verbouwing en een geweldig nieuw depot. De opening daarvan is een voorrecht om mee te maken. Dit eerste half jaar staat in het teken van het verkennen van de collectie en het opstarten van nieuwe projecten. De centrale vraagstelling van waaruit ik naar de collectie toegepaste kunst kijk, gaat over hoe wij vormgeven aan 'de dingen', maar ook over hoe 'de dingen' op hun beurt ons hebben gevormd tot wie wij zijn. Een belangrijke uitdaging is hoe we dat vertalen naar innovatieve presentatievormen. Het project *Family of Objects*, waarvan de voorbereidingen dit jaar starten, pakt dat vraagstuk op en benadert de collectie in termen van familierelaties vanuit een transhistorisch en interdisciplinair perspectief. Ook vragen rondom het koloniale verleden en het normatieve aspect van vormgeving zullen in de toekomst aanknopingspunten bieden voor nieuwe verhalen en dwarsverbanden binnen de collectie.

Uitgeverij

Het museum heeft een eigen uitgeverij die bestaat uit 2 medewerkers (1,6 fte). De uitgeverij verzorgt tentoonstellingscatalogi en publicaties over de collectie, evenals de jaarlijkse museumagenda en het jaarverslag. Auteurs zijn zowel de eigen wetenschappelijke staf als externe deskundigen. De uitgeverij werkt met diverse externe vormgevers. De in 2007 gestarte wetenschappelijke reeks Boijmans Studies – over onderwerpen die gerelateerd zijn aan de collectie en de geschiedenis van het museum – wordt vormgegeven door thonik. Bij de opening van het depot verschijnt een gelijknamige publicatie, waarin zowel de realisatie van dit unieke, nieuwe type museumgebouw als de museumcollectie centraal staan. Het boek, vormgegeven door thonik, is als een reis door het gebouw met inkijkjes in de depotcompartimenten en verdiepende essays over de groeiende collectie, de bewaaromstandigheden en de totstandkoming van het gebouw, alsmede de visies van de betrokken kunstenaars en ontwerpers. De Boijmans Agenda 2022 staat in het teken van 'de spiegel'. Aan de hand van 54 kunstwerken uit de collectie beschrijft auteur Alex de Vries de gedaanten en betekenissen van de spiegel in de kunst. Gelijktijdig met de depotopening verschijnt ook de zestiende Boijmans Studie, gewijd aan de grote schenking surrealistische kunst van Laurens Vancrevel en Frida de Jong, geschreven door Saskia van Kampen-Prein en Laurens Vancrevel. Verder werkt de uitgeverij aan het volgend jaar te verschijnen zeventiende deel in de serie Boijmans Studies, door scheidend conservator Mienke Simon Thomas, over de geschiedenis van de collectie vormgeving van het museum.

Zie voor een overzicht van alle publicaties bijlage F.

Bedrijfsvoering

Hoofd: Ina Klaassen

- Het ERP-programma, waarin de financiële administratie, HRM en het CRM zijn ondergebracht en gekoppeld, gaat live op 1 januari
- In het voorjaar wordt een plan van aanpak *Cyber Security* opgesteld met een looptijd tot september 2022
- Het voorstel voor de nieuwe organisatiestructuur met een nieuw functie- en loongebouw wordt in december aan de ondernemingsraad (OR) voorgelegd
- Als gevolg van covid-19 werkt de organisatie waar mogelijk vanuit huis
- Zes weken na de feestelijke opening moet het depot, als gevolg van de pandemie, haar deuren weer sluiten
- In de aanloop naar de opening van het depot worden 90 nieuwe medewerkers, waaronder een diversiteitsmanager, geworven en ingewerkt
- Om de risico's van horeca en evenementen te scheiden van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen wordt een horeca-BV opgericht

Bedrijfsvoering bestaat uit de afdelingen Financiën en Control, ICT en informatie-beheer, Personeel en organisatie, Huisvesting, onderhoud en floormanagement, Beveiliging, bewaking en veiligheid, Postkamer, Museumwinkel en Horeca. De realisatie van Depot Boijmans Van

Beuningen en de renovatie van het museum-pand en de organisatieontwikkeling vallen als project onder de sector Bedrijfsvoering. De vaste formatie is ondergebracht in de museum cao. Daarnaast is het museum afhankelijk van de niet aflatende inzet van zzp'ers en stagiair(e)s. In 2021 zijn er 93 freelancers actief geweest en hebben we 18 stagiaires binnen verschillende afdelingen een stageplaats kunnen bieden.

Financiën

Het jaar kent in financieel opzicht twee fases: de periode tot aan de opening van het depot en de exploitatie ervan daarna. Tot de opening worden vele projecten gerealiseerd waarvan de kunstverhuizing, de bouw en inrichting van de atriumvitrine, de realisatie van het entreegebied, de inrichting van de depots, de ateliers en de horeca en het openingsfeestijn de grootste zijn. Door middel van de door de Capital Campaign gerealiseerde bijdragen van fondsen, bedrijven en particulieren en dankzij door de gemeente Rotterdam beschikbaar gestelde aanloop- en depotsubsidies kunnen deze projecten gefinancierd worden en kennen de eerste weken na opening een vliegende start met in totaal 41.000 bezoekers, gemiddeld bijna 900 per dag. Na amper zes weken komt hier op zaterdag 19 december abrupt een einde aan vanwege de lockdown. Door de goede start zijn de omzetcijfers van de dagexploitatie conform begroting, maar omdat op 28 november een avondlockdown ingaat, lijden de events een omzetverlies van een ton (na aftrek van de inkoopkosten). Dit kan worden opgevangen omdat het museum gedurende het jaar lagere personeelskosten heeft, onder andere vanwege tijdelijke vacatures. Daardoor kan het jaar toch positief worden afgesloten met een resultaat van ²

124.000, wat min of meer in lijn is met de begroting. Het positieve resultaat zorgt voor een lichte verbetering van de vermogenspositie. Desondanks neemt de druk op de liquiditeitspositie van het museum toe, nu alle grote projecten zijn opgeleverd en betaald, maar de bijdrage door Stichting De Verre Bergen (nog) niet volledig wordt uitgekeerd in afwachting van de ondertekening van het huurcontract.

Op de financiële afdeling zelf vraagt de ingebruikname van het nieuwe financiële systeem van AFAS aan het begin van het jaar de nodige aandacht. Vanaf het voorjaar wordt in nauwe samenwerking met ICT het kassasysteem ingericht dat bij de opening van het depot in gebruik wordt genomen. Daarnaast besteedt de afdeling veel tijd en aandacht aan de herijking van de geconsolideerde begroting van het museum en

het depot, en aan de businesscases voor de horeca. Verder wordt een investeringsplanning en een liquiditeitsprognose voor de komende tien jaar opgesteld, die beide jaarlijks geüpdatet zullen worden. Ook worden in het najaar meerdere renovatiescenario's doorgerekend. En tot slot wordt aan het eind van het jaar, na de inhuizing van de collectie in het depot, de jaarlijkse standplaatscontrole steekproefsgewijs uitgevoerd. Hierbij zijn geen zorgwekkende bevindingen gedaan.

ICT en informatiebeheer

Het thuiswerken, gefaciliteerd door ICT, blijft de norm in verband met covid-19. De afdeling stuurt het ERP-project aan. Op 1 januari gaat het ERP live met Personeel en organisatie en de financiële administratie.

Entreegebied en winkel Depot Boijmans Van Beuningen, foto Ossip van Duivenbode

Gedurende het jaar wordt ook het CRM toegevoegd. De echte implementatie van het ERP verloopt mede vanwege de grote druk op de organisatie in aanloop naar het depot minder soepel dan gehoopt. Met name de inrichting van het CRM blijkt wanneer de uitnodigingen voor de opening van het depot moeten worden verstuurd voor problemen te zorgen.

De installatie van de nieuwe mobiele digitale werkplekken voor medewerkers wordt zo goed als afgerond.

In de zomer wordt een Plan van Aanpak *Cyber Security* opgesteld waarin zowel aandacht is voor de technische veiligheid van alle systemen als het bewustzijn van de organisatie. Een eerste algemene pentest op het systeem wordt uitgevoerd en na het verwerken van de bevindingen heeft in december een diepe pentest plaats op de belangrijkste applicaties.

Beveiliging, bewaking en veiligheid

In aanloop naar de opening van het depot wordt de beveiligingsorganisatie weer op sterkte gebracht met negen nieuwe collega's en het coördinatorteam wordt uitgebreid naar drie. Er wordt een calamiteitenplan met een ontruimingsplan en een collectiehulpverleningsplan voor het depot opgesteld. In november wordt onder externe begeleiding de eerste calamiteitenoefening in het depot gehouden. Een van de nieuwe taken van de beveiligingsorganisatie is het begeleiden van de rondleidingen met gidsen in de depots. De compartimenten voor kunstopslag in het depot zijn dubbel beveiligd met een biometrische toegangscontrole; een novum binnen het museum.

De beveiligingsorganisatie verzorgt vanuit de centrale meldkamer in het museum de

bewaking en beveiliging van het museum-pand tijdens de asbestsanering die nog steeds in volle gang is.

Huisvesting, onderhoud en floormanagement

Het museum is sinds de sluiting in 2019 op diverse locaties actief: het kantoor op de Gedempte Zalmhaven, de opslag van de collecties in het depot, twee externe depots en het gemeentearchief, de werkplaats op de Oostzeedijk en de dependance Boijmans Hillevliet op Zuid.

Hoewel er nog een flink aantal restpunten zijn op het gebied van brandveiligheid en klimaat gaat het huurcontract voor het depot in vanaf 1 april. De gemeente blijft betrokken totdat alle restpunten zijn opgelost. Door leveringsproblemen van materialen is de bestrating rondom het depot niet gereed voor de opening op 5 november en wordt een tijdelijk bestrating aangelegd.

Vanaf 1 september neemt het museum het onderhoud van het depot over van de gemeente Rotterdam. Voor de uitvoering van het meerjarenonderhoud- en vervangingsplan zijn de grote onderhoudscontracten voor de installaties Europees aanbesteed. De verlichtingsmasten die door de gemeente rondom het depot zijn geplaatst, verstoren het beeld van het depot en het kunstwerk van Pipilotti Rist. De discussie tussen het museum, Stichting De Verre Bergen en MVRDV als architect van het depot enerzijds en de gemeente Rotterdam anderzijds over alternatieve verlichting duurt voort in 2022.

Personeel en organisatie

Vanwege de covid-19 pandemie werk het grootste deel van de medewerkers vanuit

huis. Een deel werkt vanwege de plaatsgebondenheid van hun taken op een van de museumlocaties. Het aantal besmettingen neemt toe en een beperkt aantal medewerkers kampt met de langdurige gevolgen van een covid-19 besmetting. De pandemie drukt nog steeds zwaar op de organisatie en legt een onevenredig grote druk op de voorbereidingen voor de opening van het depot. De meeste medewerkers missen de dagelijkse omgang met hun collega's; het sociale aspect van werken in een organisatie. De verzuimcijfers zijn relatief laag. Met een percentage van 3,75% ligt dit net onder de landelijke trend en die in de museumsector. De verklaring hiervoor is grotendeels gelegen in het feit dat medewerkers thuis flexibel omgaan met de arbeidsuren.

In aanloop naar de opening zijn 90 nieuwe medewerkers geworven, met name voor de operationele afdelingen: beveiliging, publiekszaken (gidsen en gastheren/vrouwen) en horeca/evenementen. Om de realisatie van de ambities van de organisatie op het gebied van diversiteit en inclusie voortvarend op te kunnen pakken wordt een diversiteitsmanager aangesteld. De diversiteitsmanager maakt in de eerste maanden aan de hand van interviews met medewerkers een nulmeting, waarna een plan van aanpak wordt opgesteld.

We hebben 18 stagiaires een stageplaats geboden, waaronder 3 conservatoren in opleiding. Met subsidies van diverse fondsen hebben we 3 fellows kunnen aanstellen die een bijdrage hebben geleverd aan onze onderzoeksprogramma's.

Het bestuur legt in december, enigszins vertraagd vanwege de drukte rondom het depot en covid-19, het eindvoorstel voor de nieuwe organisatiestructuur, met een nieuw

functie- en loongebouw voor aan de OR. Voorgesteld wordt een organisatie-model met drie clusters: inhoud, exploitatie en facilitair, en een horeca BV. Er is geen sprake van stafafdelingen, zodat de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie worden gelegd. Afdelingen verhouden zich tot elkaar als opdrachtgever en opdrachtnemer. Een aantal nieuwe afdelingen zijn ingericht: Publiekszaken, Bureau Bedrijfsvoering en Collectieverkeer.

Zie voor de kengetallen Personeel en organisatie bijlage H.

Museumwinkel

Met behulp van een extern deskundige wordt het concept van de winkel in het depot opgesteld, het winkelaanbod bepaald en in overleg met John K ormeling, die het entreegebied ontwierp, wordt een ontwerp voor de winkel gemaakt. De oplevering van de lockers van de garderobe en de displays loopt als gevolg van de covid-pandemie vertraging op tot in 2022, waardoor in de eerste maanden met tijdelijke voorzieningen wordt gewerkt. In aanloop naar de opening van het depot wordt een nieuwe coördinator voor de winkel aangetrokken. Het nieuwe assortiment van de winkel slaat aan bij het publiek dat het depot bezoekt. In de eerste zes weken wordt de geprognosticeerde omzet van opening tot einde jaar gerealiseerd.

Horeca

Ook in het depot voert het museum de exploitatie van de horeca en de evenementen in eigen beheer uit, onder meer vanwege de logistieke complexiteit van het depot. In de zomer wordt de businesscase voor horeca en evenementen in het depot vast-

gesteld. Om de risico's van de horeca en evenementenexploitatie gescheiden te houden van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen wordt een horeca BV opgericht. Het bestuur en de Raad van Toezicht van de stichting staan ook aan het roer van de horeca BV. De dagelijkse leiding is in handen van het hoofd horeca. De begroting en jaarrekening van de stichting en de BV zijn geconsolideerd en de positieve resultaten van de horeca BV komen ten goede aan de museumexploitatie. De horeca bevindt zich op de zesde verdieping en bestaat uit een café/lunchrestaurant voor bezoekers van het depot en uit een dinerrestaurant na sluitingstijd. Op de zesde verdieping wordt ook een evenementenruimte geëxploiteerd waar feesten, partijen, bedrijfspresentaties, symposia, lezingen etc. van derden kunnen plaatshebben. In oktober worden de namen van het restaurant Renilde en van de evenementenruimte Coert wereld-

kundig gemaakt. De namen zijn een eerbetoon aan twee sleutelfiguren uit de geschiedenis van het museum: conservator Renilde Hammacher en directeur Coert Ebbing Wubben. De veelgeprezen Rotterdamse chef-kok Jim de Jong verbindt zich aan Renilde en Coert, waarmee de verwachting van het publiek een flinke impuls krijgt. Binnen een paar dagen zijn zowel het restaurant als de evenementenruimte voor maanden volgeboekt. De horeca heeft een spannende start omdat het niet mogelijk blijkt voldoende (gekwalificeerd) personeel binnen te halen; iets waar de hele horecabranche mee kampt. Helaas gooit de covid-19 pandemie na zes weken ontwikkelen, opstarten en bijschaven roet in het eten en sluit het depot. Hoewel de omzet in het café/lunchrestaurant de verwachting overtreft, kan dit het omzetverlies van het dinerrestaurant en de evenementen niet volledig compenseren.

Restaurant Renilde op de 6e verdieping van het depot, foto Aad Hoogendoorn

Rotterdamse Culturele Basis

De samenwerking in de Rotterdamse Culturele Basis is in 2021 verder uitgebouwd en versterkt. De werkagenda 21-24 die de RCB in 2020 heeft ontwikkeld is in het voorjaar van 2021 goedgekeurd door het college van B&W en door de gemeenteraad. Vier werkgroepen zijn aan de slag gegaan met de thema's Talentontwikkeling (voor en achter de schermen), publieksbereik en duurzaamheid/klimaatneutraal (gebouw en omgeving). De directeurs van de RCB vergaderen tweewekelijks. Het voorzitterschap rouleert en de RCB wordt ondersteund door een secretaris. In 2021 heeft de RCB gewerkt aan verbinding met de culturele en politieke omgeving. Zo is er structureel overleg met het directeurenoverleg Rotterdam, de RRKC en de gemeente. Het overleg met de gemeente is uitgebreid naar de concern-directies van andere domeinen, zoals Maatschappelijke Ontwikkeling en Stadsontwikkeling. Met deze concerns onderzoekt de RCB welke rol de cultuursector kan spelen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Op praktische wijze geeft de RCB zo uitvoering aan zijn rol als strategisch partner van de gemeente.

In 2021 heeft de RCB nagedacht over de toekomst van de cultuursector. De gedachten hierover hebben we neergelegd in verschillende adviezen, zoals aan de Taskforce New Deal Cultuur in Rotterdam, en lobbydocumenten. De adviezen zien op een robuuste sector die klappen als de coronapandemie beter kan opvangen, hoe om te gaan met cultureel vastgoed binnen de context van de BIS-structuur en ideeën over een stelselwijziging waarin de cultuursector een meer gelijkwaardige rol ten opzichte van de subsidieverstrekking krijgt.

Op 27 juni tekende de RCB samen met ruim 20 andere partijen het *Stadakoord Rotterdam, sterker door 7 stadprojecten*. De intentie is dat deze partijen de komende jaren samen gaan optrekken om de groene longen van Rotterdam te realiseren. Op 5 oktober ondertekende de volledige RCB het Charter Diversiteit. Met de ondertekening wil de RCB gezamenlijk de verantwoordelijkheid nemen voor een diverse culturele sector in Rotterdam. Werkgevers die het *Charter Diversiteit* ondertekenen, streven naar meer diversiteit en inclusie op de werkvloer. Organisaties worden met dit handvest gestimuleerd om een concrete uitdaging op het gebied van diversiteit en inclusie vast te stellen. Dit kan gaan om arbeidsvermogen, culturele diversiteit, maar ook om gender, leeftijd of lgbtqia+.

Satijn Panyigay, *Soft Solace (Museum Boijmans Van Beuningen) 01*, 2021, inkjet print op fine art papier, 52,5 x 70 cm

Financieel verslag

Controller: Theo Haarsma

Dit verkort financieel verslag is ontleend aan het financieel jaarverslag 2021 van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. De controleverklaring van de accountant mag niet aan het verkort financieel verslag worden toegevoegd. Bij het volledig financieel jaarverslag 2021 heeft de accountant een 393-verklaring afgegeven, waarvan de strekking goedkeurend is.

Resultaat en eigen vermogen

Het jaar 2021 wordt afgesloten met een positief resultaat (na resultaatbestemming) van 124.000 euro. De algemene reserve neemt met 124.000 euro toe en bedraagt 959.000 euro positief per 31 december 2021. De bestemmingsreserves en -fondsen nemen tezamen 552.000 toe en bedragen 3.238.000 euro per 31 december 2021.

Subsidie

Museum Boijmans Van Beuningen ontvangt conform artikel 11 lid 1 van de verzelfstandigingsovereenkomst een structurele subsidie van de gemeente Rotterdam. De subsidiebeschikking wordt jaarlijks vastgesteld en is gebaseerd op een voortschrijdende vierjarenperiode.

Geconsolideerde balans per 31 december 2021 en per 31 december 2020

Bedragen in duizenden euro's

Activa	31 december 2021	31 december 2020
<i>Vaste activa</i>		
• Materiële vaste activa	12.965	102
• Financiële vaste activa	202	179
Totaal vaste activa	13.167	281
<i>Vlottende activa</i>		
• Voorraden	103	27
• Vorderingen	6.744	3.935
• Liquide middelen	4.483	7.623
Totaal vlottende activa	11.330	11.585
Totaal Activa	24.497	11.866

Passiva	31 december 2021	31 december 2020
<i>Eigen vermogen</i>		
• Algemene reserve	959	835
• Bestemmingsreserves	1.376	1.398
Vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen	2.335	2.233
Bestemmingsfondsen	1.862	1.288
Eigen vermogen met een bestedingsverplichting	1.862	1.288
Totaal eigen vermogen	4.197	3.521
Voorzieningen	65	61
<i>Schulden</i>		
• Langlopende schulden	8.868	-
• Kortlopende schulden	11.367	8.284
Totaal schulden	20.235	8.284
Totaal Passiva	24.497	11.866

Geconsolideerde staat van baten en lasten

Bedragen in duizenden euro's

Baten	2021	2020
Opbrengsten	1.167	369
Subsidie gemeente Rotterdam	16.038	13.285
Overige bijdragen	4.051	2.860
Totaal Baten	21.256	16.514
<i>Lasten</i>		
Personeelskosten	6.691	5.619
Afschrijvingen	209	33
Kosten van activiteiten	4.403	3.885
Overige bedrijfskosten	9.246	5.626
Totaal Lasten	20.549	15.163
Rentebaten en -lasten	-31	-8
Saldo van baten en lasten	676	1.343
Als volgt bestemd:		
• Bestemmingsreserves	22	-618
• Bestemmingsfondsen	-574	-66
Resultaat (mutatie algemene reserve)	124	659

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is opgericht op 4 oktober 2005. Per 1 januari 2006 werd het museum verzelfstandigd. Vanaf die datum voert de Stichting het beheer over het museum. De Stichting heeft ten doel het in stand houden en exploiteren van Museum Boijmans Van Beuningen te Rotterdam op een zodanige wijze dat het museum met haar collecties permanent ten dienste staat van de gemeenschap en haar ontwikkeling en tevens toegankelijk is voor het publiek.

De geconsolideerde jaarrekening omvat Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen en zijn op 18 augustus 2021 opgerichte dochteronderneming Horeca Boijmans Van Beuningen bv. Een dochteronderneming is een onderneming waarin de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen beslissende zeggenschap uitoefent. Volgens de integrale consolidatiemethode worden in de geconsolideerde jaarrekening de activa, passiva, baten en lasten van Horeca Boijmans Van Beuningen bv voor 100% opgenomen. Onderlinge transacties tussen de moeder- en dochteronderneming worden geëlimineerd.

Verbonden partijen

Er is sprake van verbonden partijen als de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen feitelijk beleidsbepalend is in een andere (beleidsafhankelijke) rechtspersoon of als een sleutelfunctionaris van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen zitting heeft in het bestuur en/of het management van een gelieerde rechtspersoon. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is beleidsbepalend bij de op 18 augustus 2021 opgerichte horeca bv. Bij Stichting Museum Boijmans

Van Beuningen, Stichting Lucas van Leyden en Stichting Fonds Willem van Rede is Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen niet beleidsbepalend maar één directeur/bestuurder is tevens bestuurder bij deze stichtingen.

- Horeca Boijmans Van Beuningen bv
De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft een 100%-belang in deze onderneming. De bestuurders van de stichting zijn tevens bestuurder van de bv. Door de stichting is € 174.801 betaald aan de horeca bv voor opstartkosten.

- Stichting Museum Boijmans Van Beuningen
Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen secretaris. In totaal heeft het museum in 2021 € 351.437 ontvangen van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen voor aankopen en verleende diensten.

- Stichting Lucas van Leyden
Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen secretaris. In totaal heeft het museum in 2021 € 3.900 ontvangen van de Stichting Lucas van Leyden voor aankopen.

- Stichting Fonds Willem van Rede
Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen voorzitter. In totaal heeft het museum € 150.000 in 2021 ontvangen voor aankopen.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De jaarrekening is opgesteld conform boek 2 titel 9 BW, de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving in het bijzonder RJ 640, de WNT en artikel 7 van de uitvoeringsregeling van de Subsidieverordening Rotterdam 2014. Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft het museum zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn, waar nodig slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast. Als begroting is de door de Raad van Toezicht vastgestelde begroting gebruikt. Daar waar tussentijds bij bestuursbesluit de begroting is aangepast en de Raad van Toezicht hiervan in kennis is gesteld, is de in de jaarrekening gebruikte begroting daaraan aangepast mits dit het inzicht vergroot.

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Bedragen staan vermeld in duizenden euro's.

De collectie

Conform de herziene collectiebeheersovereenkomst die op 6 november 2020 is afgesloten met de gemeente Rotterdam bestaat de collectie van het museum uit:

- a. de gemeentelijke collectie, in eigendom van de gemeente Rotterdam;
- b. voorwerpen in gedeeld eigendom van de gemeente Rotterdam en een tweede partij, bijvoorbeeld de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.
- c. voorwerpen in bruikleen van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, de Stichting Lucas van Leyden, de Stichting Willem van der Vorm, de Stichting Het Nederlandse Gebruiksvoorwerp, de Stichting H&F Mecenaat;
- d. voorwerpen, langdurig geleend uit de Rijkscollectie, in beheer bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- e. voorwerpen aan de gemeente geleend door particulieren of instellingen, anders dan voor tijdelijke tentoonstellingen;
- f. de bibliotheek van de Stichting;
- g. aan de collectie gerelateerd archief- en documentatiemateriaal.

Eveneens conform de collectiebeheersovereenkomst worden alle verworven kunstvoorwerpen eigendom van de gemeente Rotterdam tenzij eigendomsoverdracht geschiedt aan een van de onder b. genoemde stichtingen. Kunstaankopen en bijdragen die bestemd zijn voor kunstaankopen worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en

verplichtingen en van baten en lasten. De belangrijkste schattingsposten betreffen de voorzieningen onderhoud en personeelsregelingen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van lineaire jaarlijkse afschrijvingen. Vanaf het moment van ingebruikname wordt afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur. Investeringsbijdragen worden opgenomen onder de schulden. Vrijval van investeringsbijdragen loopt gelijk met de afschrijvingstermijn van de investering en wordt opgenomen onder de baten.

Financiële vaste activa

Bankgaranties zijn als overige vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa tegen nominale waarde plus eventuele ontvangen rente.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Bij de waardering van de voorraden is rekening gehouden met op de balansdatum opgetreden waardeverminderingen. Voor incurante voorraden wordt een voorziening getroffen.

Vorderingen

Waardering vindt plaats tegen nominale waarde. Een eventuele voorziening wegens oninbaarheid wordt op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen bepaald.

Voorzieningen

Er is een voorziening getroffen voor jubileumgratificaties. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Alleen de voorziening voor jubileumgratificaties wordt gewaardeerd tegen de contante waarde.

Investeringsbijdragen voor Depot Boijmans Van Beuningen

Voor de opslag van de collectie van het museum is Depot Boijmans Van Beuningen gebouwd in opdracht van de Stichting Collectiegebouw. Als eigenaar van het grootste deel van de collectie heeft de gemeente Rotterdam dit gebouw voor een groot deel gefinancierd. Stichting De Verre Bergen is medefinancier. Gelden voor belangrijke inrichtingselementen zoals het entreegebied en een atriumvitrine zijn door de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen door middel van een Capital Campaign geworven. Deze geworven gelden worden als investeringsbijdragen geboekt onder de schulden en vallen jaarlijks vrij ten gunste van het resultaat evenredig aan de levensduur van de investering.

Pensioenen

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft zijn pensioenregeling ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het bedrijfstakpensioenfonds voor overheid en onderwijs. De pensioenregeling van het ABP is een zogenaamde toegezegd-pensioenregeling. Echter, het museum verwerkt deze regeling in de jaarrekening als een toegezegde-bijdrageregeling, omdat in het geval van een tekort bij het ABP geen verplichting bestaat tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Dit is conform de uitzonderingsregeling voor bedrijfstakpensioenfonds in

de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ 271.309).

Per jaareinde verschuldigde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De indexatie van de pensioenen is, zowel formeel als feitelijk, voorwaardelijk en is afhankelijk van voldoende middelen bij het pensioenfonds. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is niet verplicht bij te betalen voor indexatie van de uitkeringen.

Subsidie gemeente Rotterdam

De subsidie van de gemeente Rotterdam over het boekjaar 2021 wordt definitief vastgesteld nadat de jaarrekening is overlegd. Deze subsidie is vooruitlopend op de definitieve vaststelling geheel als bate verwerkt.

Bijdragen derden

Alle in de jaarrekening opgenomen bijdragen van derden zijn toegekend, maar sommige moeten nog verantwoord en/of formeel vastgesteld worden.

Nalatenschappen (en recht van vruchtgebruik)

Nalatenschappen worden verwerkt op het moment dat de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit vindt plaats op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling. Indien sprake is van nalatenschappen die met vruchtgebruik zijn belast, dient bij de waardering van de nalatenschappen hiermee rekening te worden gehouden.

Vennootschapsbelasting

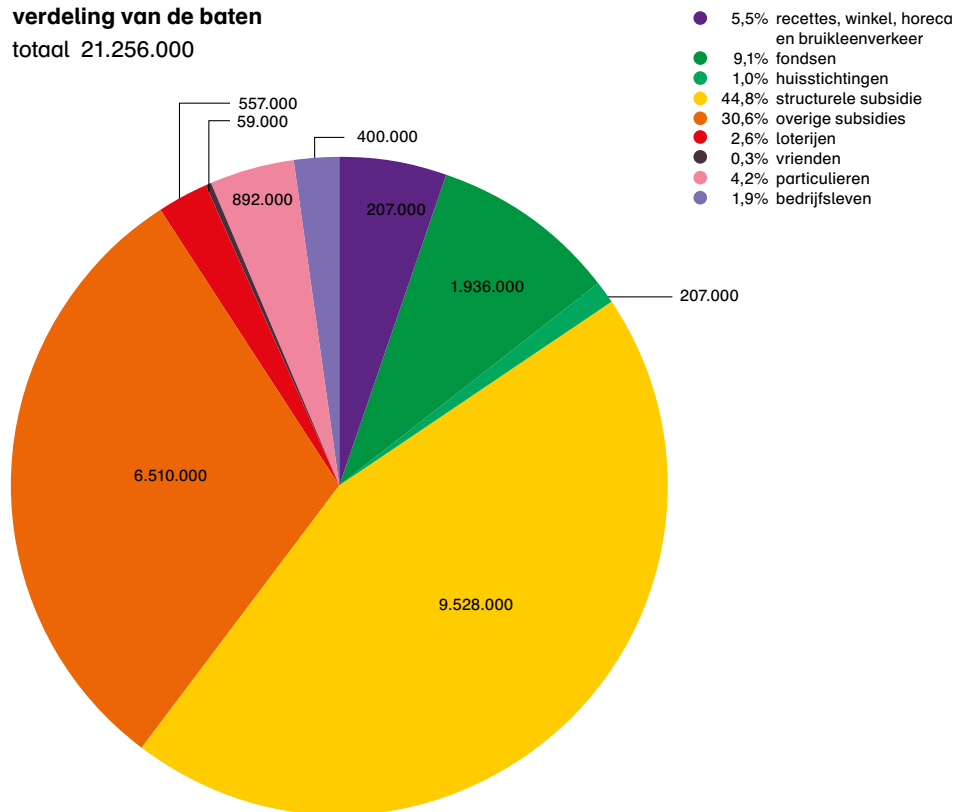
Sinds 2016 geldt een nieuw fiscaal regime

voor indirecte overheidsbedrijven waarbij zij normaal onder de vennootschapsbelasting vallen. Dat betekent dat de Stichting vanaf 2016 voor het hele bedrijf aangifte vennootschapsbelasting moet doen. Echter, omdat de Stichting is aangemerkt als ANBI-cultuur zorgen fiscale aftrekposten ervoor dat veelal geen sprake is van belastingplicht. De Belastingdienst heeft over 2016 tot en met 2020 daarom ook geen aangiftebiljet uitgereikt. De verwachting is dat dat ook niet over 2021 zal gebeuren. Voor de in 2021 opgerichte Horeca Boijmans Van Beuningen bv zal wel aangifte vennootschapsbelasting dienen te worden gedaan.

Baten 2021

verdeling van de baten

totaal 21.256.000

Het museum als werkgever

Personeelskosten

		Ziekteverzuim	
loonkosten	6.009	< 8 dagen	0,61%
inhuur algemeen	682	8 - 43 dagen	0,75%
inhuur voor tentoonstellingen en overige projecten	1.695	> 43 dagen	2,39%

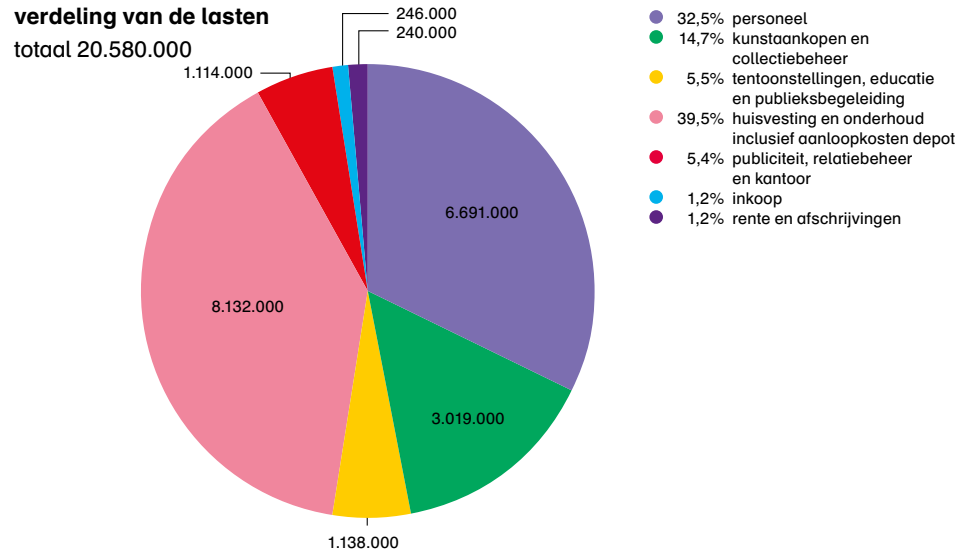
totaal uitbetaald aan medewerkers 8.386 totaal 3,75%

Bedragen in duizenden euro's

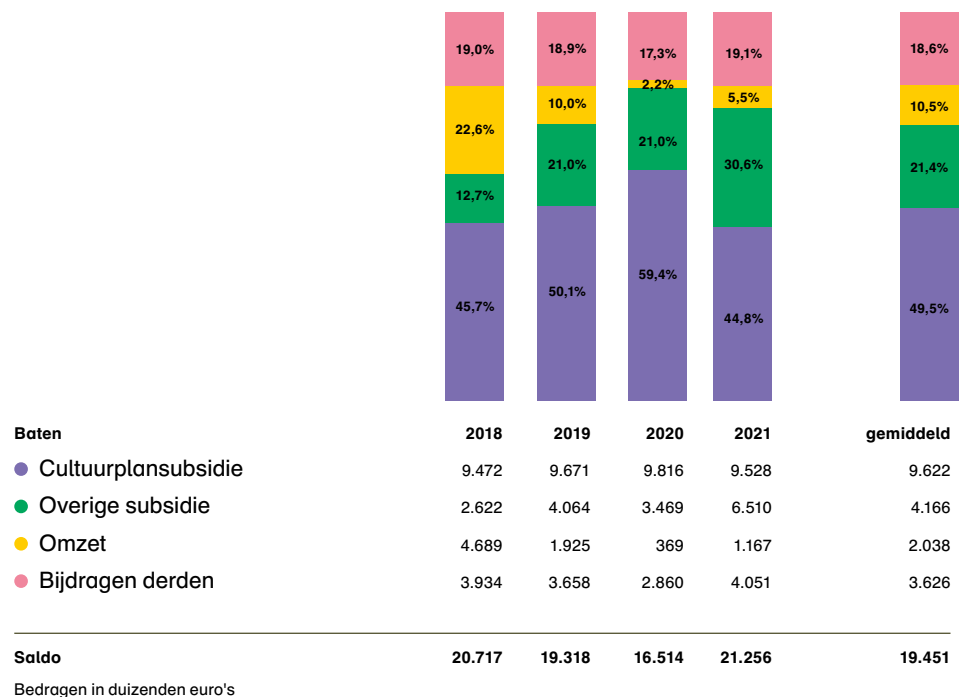
Lasten 2021

verdeling van de lasten

totaal 20.580.000

Subsidieafhankelijkheid

Raad van Toezicht

Museum Boijmans Van Beuningen wordt geëxploiteerd door de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. Deze stichting wordt bestuurd door een tweehoofdige directie/bestuur. De toezicht houdende taken worden vervuld door een Raad van Toezicht. Bestuur en toezicht verhouden zich tot elkaar conform het Raad-van-Toezicht-model, zoals dat is beschreven in de Governance Code Cultuur (2019).

In de praktijk betekent dit dat de directie/het bestuur verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen van het museum. De Raad van Toezicht stelt de begroting en de jaarrekening vast en ziet toe op de wijze waarop de directie/het bestuur gestalte geeft aan het realiseren van de doelstellingen van het museum. De directie/bestuur wordt benoemd en beoordeeld door de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht worden, op voordracht van de Raad, gehoord het bestuur, benoemd door het college van B&W van de gemeente Rotterdam.

In 2021 vergadert de Raad van Toezicht acht keer in aanwezigheid van de directie en een aantal keer zonder de directie. De Raad van Toezicht wordt door de directie regelmatig geïnformeerd over de gang van zaken in het museum en overlegt minimaal een keer per jaar met de OR. De Raad bespreekt met de directie de plannen die het museum ontwikkelt op inhoudelijk en financieel gebied. Op de expertise van de individuele raadsleden wordt regelmatig een beroep gedaan.

Samenstelling en profielschets

De Raad van Toezicht van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen bestaat uit zeven leden inclusief de voorzitter. Bij het opstellen van een voordracht voor een nieuw lid gaat de Raad uit van een profielschets waarin de meest gewenste deskundigheden en andere kwalificaties zijn opgenomen.

Deze profielschets luidt als volgt: Voor het geheel van de Raad van Toezicht wordt gestreefd naar diversiteit, onder meer op het gebied van een evenwichtige verdeling over man/vrouw, leeftijd en (inter)nationale/lokale achtergrond. Een van de leden wordt geacht expliciet het vertrouwen te genieten van de families die Museum Boijmans Van Beuningen groot hebben gemaakt. De Raad dient bij voorkeur te beschikken over deskundigheden op wetenschappelijk, artistiek, financieel, economisch, juridisch en politiek/bestuurlijk gebied. Bij voorkeur heeft een van de leden een achtergrond in (inter)nationaal museumbeleid.

De Raad van Toezicht functioneert conform de Governance Code Cultuur en streeft naar een meerstemmige samenstelling, waarbij de Code Culturele Diversiteit richtinggevend is.

Samenstelling in 2021

De heer J.B.J. Stegmann (1960),
commissaris en bestuursadviseur
(voorzitter per 1 januari 2021)
Mevrouw dr. E.M. Rovers (1978),
onafhankelijk cultuurhistorisch
onderzoeker (tot 31 december 2021)
De heer mr. B. Vaandrager (1969), partner
en hoofd Benelux bij Rothschild & Co
Mevrouw drs. C.A. Pieters (1949),
freelance kunsthistoricus

De heer ir. A. Salemi (1977), partner SENS real estate b.v., lid raad van commissarissen Woonbron
Mevrouw drs. L.A. Goossens-Kloek RA (1971), bedrijfseconoom en accountant Deloitte (aangetreden per 1 mei 2021)
In 2021 is er een vacature, deze wordt in 2022 vervuld.

De Raad kent een rooster van aftreden dat enerzijds doorstroming bewerkstelligt en anderzijds de continuïteit van het toezicht garandeert. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen maximaal acht jaar aanblijven, ongeacht het aantal herbenoemingen.

Cultural Governance

Het museum onderschrijft en volgt de drie codes van de cultuursector: de Code Cultural Governance (two-tier), de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code. Dat geldt ook voor de code uit de eigen branche, de Ethische Code voor Musea. Het museum heeft op 5 oktober het Charter Diversiteit ondertekend van de SER. De in 2019 herschreven Governance Code Cultuur wordt door de Raad van Toezicht als richtlijn gebruikt bij het evalueren van zijn werkzaamheden en de samenwerking tussen de directie en de toezichthouder. De in de code beschreven principes en best practices worden toegepast. De Raad van Toezicht kent twee commissies, te weten de remuneratiecommissie en de auditcommissie. De remuneratiecommissie voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeuren/bestuurders en doet, indien daartoe aanleiding is, voorstellen aan de Raad voor hun honorering. De auditcommissie komt jaarlijks vier maal bijeen en buigt zich over de financiële gang van zaken binnen het museum. Dit betreft met name

de jaarrekening, de kwartaal- en halfjaar-rapportages en de wijze waarop het museum zijn administratieve organisatie inricht. Leden van de Raad van Toezicht nemen regelmatig individueel deel aan programma's die door het museum worden geëntameerd.

Museum en Depot Boijmans Van Beuningen, foto Ossip van Duivenbode

Foreword

This was without doubt the most turbulent year for the museum in decades. Shaken and stirred. A year in which everything peaked: donations, visitor numbers, website visits, digital activities by the museum worldwide plus a truly impressive list of reviews, comments and other coverage. And not forgetting a lockdown and two construction projects, one of which was handed over and launched into orbit around the earth.

The opening of Depot Boijmans Van Beuningen on 5 November in the presence of His Majesty the King was an undisputed highlight. With hundreds of guests and schoolchildren looking on, after some daredevil choreography performed by five dancers on the Depot's mirrored façade, accompanied by bangs, smoke and the theme from the Thunderbirds, the King, flanked by the architect, the mayor and museum directors, strode into the Depot, where he could give free rein to his curiosity and amazement. Disregarding the schedule, His Majesty wanted to know about the extraordinary drawing of the owl by Jheronimus Bosch and about the conservation of works on paper. He admired the Mark Rothko in the compartment for large-format organic objects, he met the collector Ali Keles, who has taken space in the Depot, and – last but not least – he yielded to the temptation, still wearing a Depot dust coat, to stand next to the original Eve by Rodin in an atrium display case. A burst of enthusiasm surged through the Depot, and for long afterwards Rotterdam's Museumpark was a hive of activity.

During 2021 there was also a breakthrough in the renovation process – Rotterdam City

Council came up with additional money and the museum committed to enlarge its role as user and custodian of quality by making a substantial contribution from its fund-raising efforts. Circumstances beyond our control sadly left project management with no choice but to extend the length of the museum's renovation and modernisation process by two years, so that it will now take nine years as of 2019. The stupendous task of asbestos remediation is almost complete, however, and, through constructive cooperation, the City Council and the museum are doing all they can to create a splendidly modernised museum where visitors will feel at home and the collections and exhibitions will shine.

We call the long-term effort to modernise the museum and improve Museumpark the 'hop, skip and jump move', and we very much appreciate the support of loyal visitors and generous donors. We thank you most sincerely for your indispensable support. The keen observers among you will have noted that in the midst of all the exciting events during the past year, a new generation of curators started work. They will be giving the museum new food for thought and programme quality. We are delighted by their arrival. In the meantime, something very good is happening in Zuid, where the education department at Hillevliet 90 has launched a promising initiative in collaboration with the neighbourhood. Working on the future, on the collection, on the depth of our knowledge and the happiness of Rotterdam. With a small team of talented and motivated people who know how to get every ounce of value out of the museum. That's quite something, as we saw in 2021.

Sjarel Ex

Ina Klaassen

Directors Museum Boijmans Van Beuningen

Facts & Figures

Depot Boijmans Van Beuningen

- In February the museum signed the lease agreement for the Depot
- On 5 November the Depot opened in the presence of His Majesty the King
- On 5 November Pipilotti Rist's light installation on the forecourt was officially turned on and greeted with great enthusiasm by many visitors and passers-by
- Restaurant Renilde, with Jim de Jong as executive chef, opened on the sixth floor of the Depot
- Prior to the lockdown caused by COVID-19, the Depot welcomed 41,000 visitors

Museum Renovation

- Mecanoo completed version 2.0 of the Master Plan for an ambitious renovation
- On 16 December Rotterdam City Council approved the final plan for the renovation and modernisation of the museum at a cost of 223 million euros

Collection and Research

- The museum loaned 108 works in the Netherlands and 427 to other countries
- 121 artworks were donated, 77 were purchased, 349 were received on long-term loan
- 17 works of art were restored and 285 were conserved
- 97% of the entire collection was relocated to Depot Boijmans Van Beuningen
- Starting this year, image material is being provided free of charge

Exhibitions

- *Maritime Masterpieces* opened in the Maritime Museum after a postponement resulting from the pandemic in the spring; it is the last in the Boijmans Next door series of exhibitions
- The museum's first online exhibition, *The Breakdown Economy*, was launched in the spring
- Under the title *Are We Safe Now?*, large paintings were exhibited in the open air at the vaccination location near the Van Nelle Factory, a collaboration with CBK Rotterdam and artist Marleen van Wijngaarden / Murals Inc.
- The heritage research project *Family of Objects* started in the Depot
- The Exhibition History research project was continued with the sub-study of the 1972-2005 period

Education and Visitor Information

- The new Depot app was downloaded more than 12,000 times over a two-month period
- 4,157 children and young people took part in educational programmes, parts of which were on line because of COVID-19
- 13 Rotterdam residents were trained as depot guides; every week they give 1,482 visitors a chance to look behind the scenes in the Depot
- Students taking part in the intermediate vocational programme KUNST/WERK (ART/WORK) gave it an average score of 8 out of 10
- Thanks to Fonds 21 Extra, the museum could hire a promising education student who will be trained for three years by the educational curators for a masters in education

Boijmans Hillevliet

- The listening post in Zuid has resulted in the development of a programme
- Artists Franky Sticks and Kasper Tinus made wall paintings based on their experiences in the neighbourhood
- There have been monthly Meet-ups with makers since October
- Primary school children attended customized workshops prepared by artists
- Objects, stories and scenes were brought together in the exhibition *In the Kitchen Cupboard*
- Three Rotterdam artists developed a creative educational pathway entitled 'The Artist as Educator'

External Relations and Patronage

- 1,676 people are Boijmans Friends
- 67 young art-lovers are members of @Boijmans
- 159 private individuals are benefactors and are therefore members of Groups or the Van Eyck Circle
- 15 companies are members of the Boijmans Business Club
- 33 companies are associated with the museum as Boijmans Corporate Members
- 382 private individuals are members of the Zodiac Circle
- 16 funds and foundations contributed to projects and purchases

Marketing and Communication

- Thanks in part to the Depot, Museum Boijmans Van Beuningen was mentioned 3,000 times in the national media with a media value of around 11 million euros
- The museum had an unprecedentedly high international media coverage of nearly three billion people in 33 countries
- The Depot received a total of some 400 journalists
- The outreach on social media grew to over 251,000 followers
- Boijmans's first online exhibition, *The Breakdown Economy*, was launched

Operational Management

- The ERP program, which contains and links together the financial records, HRM and CRM, went live on 1 January
- A cyber security plan of attack, valid until September 2022, was prepared in the spring
- The proposal for the new organizational structure, with a new job and pay structure, was laid before the staff council (OR) in December
- As a consequence of COVID-19, employees worked from home where possible
- Six weeks after the Depot was ceremonially opened, it had to close its doors again because of the pandemic
- In the run-up to the opening of the Depot, 90 new employees, including a diversity manager, were recruited and worked in
- A limited company for catering and events was established in order to separate the risks involved from the Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen

Bijlagen

A Aanwinsten en uitgaande bruiklenen	126
B Bibliotheek	147
C Presentaties	149
D Educatieve activiteiten en evenementen	154
E Spiegels voor het depot	156
F Publicaties	162
G Externe activiteiten en nevenfuncties afdelingshoofden en wetenschappelijke staf	164
H Personeel en organisatie	170

Aanwinsten en uitgaande bruiklenen

Aankopen

Anoniem (Nicolas de Larmessin (IV))

Wagenmaker, 1650-1750

collage

aankoop Buch- & Kunstantiqvariat Robert Wölfle, München met steun van VriendenLoterij MB 2021/4 (PK)

Anoniem (Nicolas de Larmessin (IV))

Specerijen en kaas, 1700-1800

collage

aankoop Buch- & Kunstantiqvariat Robert Wölfle, München met steun van VriendenLoterij MB 2021/5 (PK)

Philip Akkerman

Schilderij 1981 nr. 15, 1981

schilderij

aankoop Galerie Torch, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4265 (MK)

Philip Akkerman

Schilderij 2007 nr. 84, 2007

schilderij

aankoop Galerie Torch, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4266 (MK)

Philip Akkerman

Schilderij 2016 nr. 15, 2016

schilderij

aankoop Galerie Torch, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4267 (MK)

Philip Akkerman

Schilderij 2020 no. 112, 2020

schilderij

aankoop Galerie Torch, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4268 (MK)

Theo van Baaren

Een voortvarend personage, 1985

collage

aankoop HOK Gallery, Den Haag MB 2021/T 112 (PK)

Theo van Baaren

Zonder titel, circa 1985

collage

aankoop HOK Gallery, Den Haag MB 2021/T 113 (PK)

Theo van Baaren

Het dier dat Noach geweigerd heeft, 1985

collage

aankoop HOK Gallery, Den Haag MB 2021/T 114 (PK)

Marie Bilders-van Bosse

Heidelandschap, ca. 1891-1900

schilderij

aankoop Kunstveiling.nl met steun van VriendenLoterij 4278 (MK)

Victor Brauner

Tête de femme, 1942

tekening

aankoop Galerie 1900-2000, Parijs met steun van VriendenLoterij MB 2021/T 26 (PK)

Jean de Caldain

Je regardais et je vis... Hommage

de respect et de reconnaissance à

Odilon Redon, 1896

portfolio met 6 prenten

aankoop Gillis Goldman Fine Art, Brussel met steun van VriendenLoterij MB 2021/6 a-h (PK)

Suzan Drummen

Song with Clay, 2020

film

aankoop kunstenaar 261

FreelingWaters

Esmeralda, 2020

kabinet

aankoop Letman, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds V 3400 (KN&V)

Eric Jan van de Geer

Walk I, 2017

tekening

aankoop kunstenaar MB 2021/T 8 a-b (PK)

Eric Jan van de Geer

Walk II, 2017

foto

aankoop kunstenaar MB 2021/7 (PK)

Eric Jan van de Geer

Walk III (YMCK), 2017

tekening

aankoop kunstenaar MB 2021/T 9 (PK)

Daan van Golden

Celui qui fut pris/Tokyo, 2012

foto

aankoop Galerie Fons Welters, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4284 (MK)

Daan van Golden

Study Pollock/Yellow Square,

2012

foto

aankoop Galerie Fons Welters, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4283 (MK)

Thomas Hill

Yosemite Valley, 1875

schilderij

aankoop Kunsthandel P. de Boer, Amsterdam met steun van VriendenLoterij MB 2021/T 24 (PK)

Peter Vilhelm Ilsted

Portret van Vilhelm Hammershøi,

1900

prent

aankoop Gillis-Goldman Fine Art, Brussel met steun van VriendenLoterij MB 2021/9 (PK)

Josephus Augustus Knip

Studie van twee bomen in de

landstreek Sabina (noordelijk

van Rome), circa 1810-1812

tekening

aankoop Onno van Seggelen Fine Arts, Rotterdam met steun van dr. Albert J. Elen ter gelegenheid van zijn pensionering als

senior conservator MB 2021/T 1 (PK)	Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 16 (PK)	Ger Ladage <i>Lena</i> , 1906 prent aankoop Bubb Kuyper, Haarlem MB 2021/3 (PK)	<i>Van Beuningen</i>) 03, 2021 foto aankoop kunstenaar, Utrecht met steun van Mondriaan Fonds 4272 (MK)	Ewoud van Rijn <i>Maldoror Militants</i> , 2020 serie van 4 prenten aankoop kunstenaar MB 2021/10 a-d (PK)	Sarah van Sonsbeeck <i>World Flag, Attempt #16</i> , 2020 vlag aankoop kunstenaar GC.33
Kinke Kooi <i>Oh Boy, (4)</i> , 2017 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 115 (PK)	Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 17 (PK)	Louis Theodorus Lehmann <i>Curvismen – La Danse</i> , 1950-1960 tekening aankoop HOK Gallery, Den Haag MB 2021/T 111 (PK)	Satijn Panyigay <i>Soft Solace (Museum Boijmans Van Beuningen) 04</i> , 2021 foto aankoop kunstenaar, Utrecht met steun van Mondriaan Fonds 4273 (MK)	Pipilotti Rist <i>Het Leven Verspillen Aan Jou</i> , 2021 installatie aankoop kunstenaar in opdracht van Museum Boijmans Van Beuningen met steun van Piet van der Slikke en Sandra Swelheim, VriendenLoterij, een Rotterdamse onderneming, leden van de Boijmans Business Club, leden van de Kring Van Eyck BEK 2053 (MK)	Willem Steelink (jr.) <i>Interieur met vrouw en kinderen</i> , 1883 tekening aankoop Venduehuis der Notarissen Den Haag met steun van VriendenLoterij MB 2021/T 25 (PK)
Kinke Kooi <i>Visit (3)</i> , 2019 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 116 (PK)	Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2021 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 18 (PK)	André Masson <i>Le repas</i> , 1922 schilderij aankoop Christie's Parijs met steun van VriendenLoterij en Stichting Van Beuningen/Peterich-Fonds 4279 (MK)	Satijn Panyigay <i>Twilight Zone (Museum Boijmans Van Beuningen) 02</i> , 2021 foto aankoop Galerie Caroline O'Brien, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4274 (MK)	Jacobien de Rooij <i>Maiden's Hair & Relatives</i> , 2021 tekening aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 4 (PK)	Peter Struycken <i>Afstemming VII</i> , 2021 schilderij aankoop andriess eyck galerie, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4269 (MK)
Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2021 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 10 (PK)	Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 19 (PK)	J.H. Moesman <i>Handen</i> , 1929 tekening aankoop Kunsthandel Marius Sterrenburg, Amsterdam met steun van VriendenLoterij MB 2021/T 23 (PK)	Satijn Panyigay <i>Twilight Zone (Museum Boijmans Van Beuningen) 03</i> , 2021 foto aankoop Galerie Caroline O'Brien, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4275 (MK)	Jacobien de Rooij <i>Rockpool (schuim)</i> , 2019 tekening aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 5 (PK)	Koen Taselaar <i>The Narwal Is Found</i> , 2020 wandtapijt aankoop Galerie Cokkie Snoei, Rotterdam 4263 (MK)
Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 11 (PK)	Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 20 (PK)	J.H. Moesman <i>Behoeftigen</i> , 1931 schilderij aankoop Christie's Amsterdam met steun van VriendenLoterij 4281 (MK)	Satijn Panyigay <i>Twilight Zone (Museum Boijmans Van Beuningen) 04</i> , 2021 foto aankoop Galerie Caroline O'Brien, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4276 (MK)	Félicien Rops en Albert Bertrand <i>Le Calvaire</i> , 1882 prent aankoop Onno van Seggelen Fine Arts, Rotterdam met steun van Stichting Lucas van Leyden L 2021/2 (PK)	Marjan Teeuwen <i>Verwoest Huis Kyoto 1</i> , 2020 foto aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds 4259 (MK)
Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 12 (PK)	Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 21 (PK)	Melvin Moti <i>Interwoven</i> , 2020 video aankoop kunstenaar 258	Satijn Panyigay <i>Twilight Zone (Museum Boijmans Van Beuningen) 05</i> , 2021 foto aankoop Galerie Caroline O'Brien, Amsterdam met steun van Mondriaan Fonds 4277 (MK)	Félicien Rops en Albert Bertrand <i>Satan semant l'ivraie</i> , 1870-1898 prent aankoop Onno van Seggelen Fine Arts, Rotterdam met steun van Stichting Lucas van Leyden L 2021/3 (PK)	Kristians Tonny <i>La nef des fous</i> , 1929 tekening aankoop Galerie 1900-2000, Parijs met steun van VriendenLoterij MB 2021/T 7 (PK)
Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 13 (PK)	Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2021 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 22 (PK)	Satijn Panyigay <i>Soft Solace (Museum Boijmans Van Beuningen) 01</i> , 2021 foto aankoop kunstenaar, Utrecht met steun van Mondriaan Fonds 4270 (MK)	Giovanni Battista Piranesi <i>Titelprent van de prentserie: Vedute di Roma</i> , 1751-1753 prent aankoop C.G. Boerner, New York met steun van Stichting Lucas van Leyden L 2021/1 (PK)	Félicien Rops en Albert Bertrand <i>Satan jetant à la terre la pature qu'elle attend</i> , 1870-1898 prent aankoop Onno van Seggelen Fine Arts, Rotterdam met steun van Stichting Lucas van Leyden L 2021/4 (PK)	Kristians Tonny <i>Fantasia figures</i> , 1975 schilderij aankoop Kunstveiling.nl met steun van Mondriaan Fonds 4280 (MK)
Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2021 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 14 (PK)	Herman Kruidyde <i>De Den</i> , 1916 schilderij aankoop Kunsthandel Marius Sterrenburg, Amsterdam met steun van VriendenLoterij, Robert en Marijcke Willink en een particuliere schenker 4258 (MK)	Satijn Panyigay <i>Soft Solace (Museum Boijmans Van Beuningen) 02</i> , 2021 foto aankoop kunstenaar, Utrecht met steun van Mondriaan Fonds 4271 (MK)			Ton Zwerver <i>Trying to get grip on the situation</i> , 2021 serie van 12 korte films aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds 260.1-12
Juul Kraijer <i>Zonder titel</i> , 2020 collage aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds MB 2021/T 15 (PK)					

Ton Zwerver <i>What's going on, 2021</i> film aankoop kunstenaar met steun van Mondriaan Fonds 259	Susan Bijl <i>The New Shoppingbag, 2013</i> tas schenking kunstenaar V 3406 a-b (KN&V)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 33 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 41 recto (PK)	schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 48 (PK)	1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 58 (PK)
Schenkingen	Susan Bijl <i>The New Shoppingbag, 2014</i> tas schenking kunstenaar V 3407 a-b (KN&V)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 34 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> tekening schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 41 verso (PK)	Fred Carasso <i>Les Mémoires d'une Demi-Vierge, 1932</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 49 (PK)	Fred Carasso <i>La Liberté c'est moi! (P. Morgan), 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 59 (PK)
Philip Akkerman <i>1984 tekening nr. 40, 1984</i> tekening schenking kunstenaar MB 2021/T 27 (PK)	Susan Bijl <i>The New Shoppingbag, 2015</i> tas schenking kunstenaar V 3408 a-b (KN&V)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 35 (PK)	Fred Carasso <i>Le gonocoque mystique, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 42 (PK)	Fred Carasso <i>Spotprent met Vrijheidsbeeld New York, 1934</i> tekening schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 31 (PK)	Fred Carasso <i>Commemoration de Jeanne d'Arc, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 60 (PK)
Philip Akkerman <i>2007 tekening nr. 105, 2007</i> tekening schenking kunstenaar MB 2021/T 28 (PK)	Susan Bijl <i>The New Shoppingbag, 2020</i> tas schenking kunstenaar V 3409 a-b (KN&V)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 36 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 43 (PK)	Fred Carasso <i>Actualités, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 53 (PK)	Fred Carasso <i>Brüning. Le Gouvernement, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 61 (PK)
Philip Akkerman <i>2016 tekening nr. 21, 2016</i> tekening schenking kunstenaar MB 2021/T 29 (PK)	Susan Bijl <i>vlag, 2021</i> schenking kunstenaar V 3411 (KN&V)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 37 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, 1932</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 44 (PK)	Fred Carasso <i>Mr Briand presente sa colombe de la paix, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 54 (PK)	Fred Carasso <i>Pierre Laval, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 62 (PK)
Philip Akkerman <i>2020 tekening nr. 183, 2020</i> tekening schenking kunstenaar MB 2021/T 30 (PK)	Fred Carasso <i>HP, 1928-1930</i> portfolio met 10 tekeningen schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 50 a-k (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 38 (PK)	Fred Carasso <i>Portrait de ministre, 1932</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 45 (PK)	Fred Carasso <i>La serenade de monsieur, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 55 (PK)	Fred Carasso <i>La Fortune, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 63 (PK)
Susan Bijl <i>The New Shopping Bag Mirror & Afaat (2020), 2020</i> tas schenking kunstenaar V 3401 a-b (KN&V)	Fred Carasso <i>1.2.1.2.1.2.1.2.1.2, 1929</i> tekening schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 51 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 39 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 46 (PK)	Fred Carasso <i>(La serenade de monsieur) Nouvelle musique religieuse, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 56 (PK)	Fred Carasso <i>Mr Leon Daudet, 1932</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 64 (PK)
Susan Bijl <i>Shopping bag, 2000</i> tas schenking kunstenaar V 3403 a-b (KN&V)	Fred Carasso <i>Zonder titel, 1930</i> tekening schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 52 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 40 (PK)	Fred Carasso <i>Les tentations de S. Antoine, 1932</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 47 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel, 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 57 (PK)	Fred Carasso <i>Le Charlatan, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 65 (PK)
Susan Bijl <i>The New Shoppingbag, 2003</i> tas schenking kunstenaar V 3404 a-b (KN&V)	Fred Carasso <i>Zonder titel, circa 1931</i> collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 32 (PK)		Fred Carasso <i>Adam et Eve, 1932</i> collage	Fred Carasso <i>M. Ghandi n'aime pas la violence,</i>	Fred Carasso <i>Justice, 1931</i>
Susan Bijl <i>The New Shoppingbag, 2008</i> tas schenking kunstenaar V 3405 a-b (KN&V)					

collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 66 (PK)	schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 74 (PK)	1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 82 (PK)	<i>sourire et voilà la prospérité!</i> \ <i>Exhibizion!</i> [sic], 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 90 (PK)	collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 98 (PK)	Carasso MB 2021/T 106 (PK)
Fred Carasso <i>Le Comité des forges</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 67 (PK)	Fred Carasso <i>Mr Le Ministre fait sont discours ou mort...</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 75 (PK)	Fred Carasso <i>L'Officiel</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 83 (PK)	Fred Carasso <i>Le Kuomintang</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 91 (PK)	Fred Carasso <i>Le phantheme</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 99 (PK)	Fred Carasso <i>Portrait de grant homme</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 107 (PK)
Fred Carasso <i>Laisser venir a moi les petits enfants</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 68 (PK)	Fred Carasso <i>Procession</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 76 (PK)	Fred Carasso <i>Ramsay MacDonald</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 84 (PK)	Fred Carasso <i>Orde et prospérité</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 92 (PK)	Fred Carasso <i>La banque de la vertu</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 100 (PK)	Fred Carasso circa 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 108 (PK)
Fred Carasso <i>C'est la plus belle des javas!!!</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 69 (PK)	Fred Carasso <i>Courses avec obstacles</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 77 (PK)	Fred Carasso <i>Paul Reynaud-Tardieu-Herriot-Mandel. Magie bourgeoise</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 85 (PK)	Fred Carasso <i>Les possédées</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 93 (PK)	Fred Carasso <i>God save the king....</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 101 (PK)	Fred Carasso <i>Le French Cancan</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 109 (PK)
Fred Carasso <i>Retour des courses</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 70 (PK)	Fred Carasso <i>Les 'As' S.F.I.O. P. Boucour</i> , circa 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 78 (PK)	Fred Carasso <i>Vive la paix (Herriot)</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 86 (PK)	Fred Carasso <i>Le cheval du marchal a du chagrin</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 94 (PK)	Fred Carasso <i>Entré! Entré! Le spectacle va commencer!</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 102 (PK)	Fred Carasso <i>Portrait d'administrateur</i> , circa 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 110 (PK)
Fred Carasso <i>Fraternisation</i> , circa 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 71 (PK)	Fred Carasso <i>Ghignoles. Zelveision imperialiste</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 79 (PK)	Fred Carasso <i>Les amours de Il Internationale. Mac Donald- Roi Georges</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 87 (PK)	Fred Carasso <i>Paul Boucour a Geneve</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 95 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 103 (PK)	Honoré Daumier <i>Dans la salle des ventes (Le Charivari 04.04.1859)</i> , 1859 prent schenking dr. Albert J. Elen ter gelegenheid van zijn pensionering als senior conservator* MB 2021/1 (PK)
Fred Carasso <i>Albert Thomas: pacifiste</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 72 (PK)	Fred Carasso <i>Mr Pierre Laval dans son cabinet ministeriel</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 80 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel</i> , circa 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 88 (PK)	Fred Carasso <i>S.D.N.</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 96 (PK)	Fred Carasso <i>La fin du monde</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 104 (PK)	Patrice J.F. Dupont Philips Electronics N.V., Eindhoven platenspeler, 1970 schenking Jos van der Velde V 3402 a-e (KN&V)
Fred Carasso <i>Tardieu ou le ministre de la bonne rumeurs</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 73 (PK)	Fred Carasso <i>Union naturelle</i> , 1932 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 81 (PK)	Fred Carasso <i>L'Europe</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 89 (PK)	Fred Carasso <i>Zonder titel</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 97 (PK)	Fred Carasso <i>Heure Heures Heures Danger</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico Carasso MB 2021/T 105 (PK)	Jeroen Eisinga <i>Gerdinand & Corline</i> , 1996 film schenking kunstenaar* 256
Fred Carasso <i>Le Madalon de la victoire</i> , 1931 collage	Fred Carasso <i>Tardieu Le roi- des provocateurs</i> ,	Fred Carasso <i>(Hoover). Please sir !! [sic]. Un petit</i>	Fred Carasso <i>Briand et Brüning</i> , 1931	Fred Carasso <i>L'armateur</i> , 1931 collage schenking Stichting Federico	Barry Flanagan <i>Vrouwelijk staand naakt in interieur [For Gesine, A'dam, Dec. '28]</i> , 1996 prent schenking Jeny Bremer MB 2021/8 (PK)

Frans de la Haye prototype voor fietsframe, 1972 schenking Frans de la Haye V 1158 (KN&V)	Marjan Teeuwen <i>Verwoest Huis Kyoto 3</i> , 2020 foto schenking kunstenaar/productie met steun van Mondriaan Fonds 4260 (MK)	bruikleen Ger Eenens collectie BRL 2021-13 (KN&V)	sculptuur langdurig bruikleen kunstenaar / tentoonstellingskopie met steun van Mondriaan Fonds BEK 2052 a-b (MK)	Bert Frijns schaal, 1986 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2941 (KN&V)	(Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2947 a 1-b 3 (KN&V)
Jeroen Jongeleen <i>Running A Circle At The Depot (working in my backyard)</i> , 2021 video schenking kunstenaar 257	Gebrüder Thonet voor Thonet <i>Nr. 14</i> , 1859 (1870) stoel schenking Thonet V 285 (KN&V)	Simon Anderton dienblad, 1999-2005 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3041 (KN&V)	Salvador Dalí <i>Etude pour la chrysalide animée de Milton, intérieur, connu aussi comme Metamorphosis</i> , 1958 tekening bruikleen dr. Bogatzki BRL 2021-14 (FK)	Galerie Bébert <i>Pandora Part 3, 'Protect Me From What I Want'</i> , 1990 multiple bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) 3778 (MK)	Dorothy Hafner voor Rosenthal <i>Flash</i> , 1984 41-delig servies bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2948 a-g (KN&V)
Helena van der Kraan <i>Zonder titel</i> , rond 1965 schilderij schenking uit de nalatenschap van Helena van der Kraan 4261 (MK)	August Willem van Voorden <i>Het vismarktie</i> , circa 1910 schilderij schenking uit de nalatenschap van de heer en mevrouw J.H. van Mieren Loovenstijn- Erasmus 4282 (MK)	Mario Botta voor Alias <i>Seconda/602</i> , 1982 stoel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2934 (KN&V)	Ad Dekkers <i>Reliëf met anderhalve cirkel</i> , 1968 reliëf bruikleen particuliere collectie BRL 2021-06 a-b (MK)	Vera Galis sculptuur, 1984 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2942 (KN&V)	Keith Haring en Toshiyuki Kita <i>On Tarō</i> , 1988-1989 lamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2949 (KN&V)
Helena van der Kraan <i>Zonder titel</i> , rond 1965 schilderij schenking uit de nalatenschap van Helena van der Kraan 4262 (MK)	Her de Vries <i>This is not a Man Ray</i> , 1997 assemblage schenking uit de nalatenschap van Her de Vries BEK 2057 (MK)	Andrea Branzi voor Verini, Murano vaas, 1991 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2935 (KN&V)	Pieter Engels <i>EPO cat. C, prototype (blauw perspex)</i> , 1966 wandobject bruikleen particuliere collectie BRL 2021-01 (MK)	Frank O. Gehry voor Vitra GmbH <i>Little Beaver</i> , 1987 fauteuil bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2943 (KN&V)	Keith Haring en Toshiyuki Kita <i>On Giro</i> , 1988-1989 lamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2950 (KN&V)
Frans van Nieuwenborg <i>Lazzurro</i> , 1992 wandlamp schenking uit de nalatenschap van Milou Hermus V 3412 (KN&V)	Robin Winters <i>Ghost Machine</i> , 1997 serie van 5 keramische objectenschenking kunstenaar BEK 2055 a-e (MK)	Andrea Branzi voor Studio Alchimia vloerlamp, circa 1995 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2936 (KN&V)	Pieter Engels <i>Golden Fiction</i> , 1968 wandobject bruikleen particuliere collectie BRL 2021-02 (MK)	Frank O. Gehry voor Vitra GmbH <i>Little Beaver</i> , 1987 voetenbank bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2944 (KN&V)	Frans de la Haye <i>Spanfiets</i> , 1979 fiets bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed B 729 (KN&V)
Jacobien de Rooij <i>Sea nor Sky</i> , 2019 tekening schenking kunstenaar* MB 2021/T 6 (PK)	* Deze schenkingen worden pas definitief eigendom van het museum na afloop van de periodieke schenkingsperiode	Andrea Branzi tafellamp, 1995-1996 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2937 a-b (KN&V)	Figli di Amadeo Cassina <i>Kick</i> , 1980-1989 bijzettafel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2933 (KN&V)	Hans Hollein voor Rossi & Arcandi <i>Fruttiera Rotonda</i> , 1979-1980 fruitschaal bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2951 (KN&V)	
Alexander Schabracq <i>La bicentenaire de la revolution</i> , 1989 assemblage schenking kunstenaar* BEK 2054 a-b (MK)	Langdurige bruiklenen	Achille Castiglioni voor Alessi S.p.A. <i>Dry</i> , 1981 77-delig bestek bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2940 a-q (KN&V)	Günther Förg <i>Standomi un giorno solo a la fenestra</i> , 2001 tekening bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) 3776 (MK)	Ontwerpbureau N.V. Gispen hanglamp, circa 1940 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2945 (KN&V)	Toshiyuki Kita voor Figli di Amadeo Cassina <i>Wink</i> , 1980 fauteuil bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2952 (KN&V)
Carolien Scholtes <i>Common Dust</i> , 2014 leprello schenking Bertien van Manen BEK 2056 a--g (MK)	Anoniem <i>Buddha Sakyamuni</i> , 500-700 sculptuur bruikleen Ger Eenens collectie BRL 2021-11 (KN&V)	Achille Castiglioni voor Zanotta S.p.A. <i>Servomuto</i> , 1974 bijzettafel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2938 (KN&V)	Günther Förg <i>Standomi un giorno solo a la fenestra</i> , 2001 tekening bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) 3777 (MK)	Michael Graves voor Alessi S.p.A. <i>Mantel Clock 03</i> , 1986-1988 tafelklok bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2946 (KN&V)	Toshiyuki Kita voor Figli di Amadeo Cassina <i>Wink</i> , 1980 fauteuil bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2953 (KN&V)
Carolien Scholtes <i>Dust To Dust</i> , 2013 video schenking kunstenaar 262	Anoniem <i>Hoofd van Gautama Shakyamuni</i> , 1400-1500 sculptuur	Maurizio Cattelan <i>Untitled</i> , 2001 (2021)		Tassilo von Grolman theepot met komfoor, 1980 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen	

Rob van Koningsbruggen <i>Zonder titel</i> , 1972 schilderij bruikleen particuliere collectie BRL 2021-07 (MK)	H.B. Mercey) St 570 (PK)	Ingo Maurer <i>Bibibibi</i> , 1982 lamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2967 (KN&V)	Gaetano Pesce voor Meritalia <i>Us And Them</i> , 2005 sofa bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2974 (KN&V)	Richard Sapper voor Officina Alessi <i>Bandung</i> 1987, 1995 theepot bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2980 (KN&V)	Boijmans van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2991 a-g (KN&V)
Jannis Kounellis <i>La ronda di ferro</i> , 1997 collage bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) 3775 a-e (MK)	Angelo Mangiarotti <i>Carafe Munari</i> , 1980-1990 karaf bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2999 (KN&V)	Alessandro Mendini <i>Papilio</i> , 1985 bijzettafel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2968 (KN&V)	Paolo Portoghesi voor Officina Alessi <i>Tiemcen</i> 1985, 1988 kandelaar bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2975 a 1-b 2 (KN&V)	Carlo Scarpa voor Cleto Munari <i>Piece de Table</i> , 1977 tafelstuk bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2981 (KN&V)	Ettore Sottsass voor Alessi S.p.A. <i>Ginerva</i> , 2003 83-delig servies bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2932 1-83 (KN&V)
Geert Lap schaal, 1985 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2954 (KN&V)	Javier Mariscal voor Memphis srl <i>Hilton</i> , 1981 theewagen bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2960 (KN&V)	Alessandro Mendini voor Studio Alchimia <i>Ollo Family</i> , circa 1989 vazenset bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2969 (KN&V)	Paolo Portoghesi voor Officina Alessi <i>Achpat</i> 1985, 1988 kandelaar bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2976 a-b (KN&V)	Carlo Scarpa voor Cleto Munari karaf, 1978 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2982 (KN&V)	Ettore Sottsass voor Memphis srl <i>Mizar</i> , 1982 vaas bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2987 (KN&V)
Chris Lebeau <i>Vlinder (nr. 505)</i> , na 1905 tafellaken en 11 servetten bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2955 a-l (KN&V)	Ingo Maurer <i>One From The Heart</i> , 1989 tafellamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2964 (KN&V)	Simon Moore vaas, 1987 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2970 (KN&V)	Porsche Design Group <i>Parete PL</i> , jaartal onbekend wandlamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3000 a-b (KN&V)	Bořek Šípek voor Triade S.p.A. <i>Jansky</i> , 1986-1987 stoel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2984 (KN&V)	Ettore Sottsass voor Memphis srl <i>Aldebaran</i> , 1983 schaal bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2989 (KN&V)
David Lewis voor Bang & Olufsen <i>Beosysteem 2300</i> , 1997 radio-cd speler bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2956 a-e (KN&V)	Ingo Maurer voor Vitra GmbH <i>Scarago</i> , 1988 tafellamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2962 (KN&V)	Massimo Morozzi voor Figli di Amadeo Cassina <i>Tangram</i> , 1983 tafel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2971 a-g (KN&V)	Vincent de Rijk wandkast, 2000 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2977 (KN&V)	Bořek Šípek voor Triade S.p.A. <i>Luigi</i> , 1988-1989 plafondlamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2985 (KN&V)	Ettore Sottsass voor Swid Powell kandelaar, 1987 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2990 a-b (KN&V)
Michele de Lucchi voor Memphis srl <i>First</i> , 1983 stoel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2957 (KN&V)	Ingo Maurer <i>YaYaHo</i> , 1982 hanglamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2961 a-i (KN&V)	Gaetano Pesce voor Figli di Amadeo Cassina <i>Sunset in New York</i> , 1980 bank bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2972 a-e (KN&V)	Aldo Rossi voor Alessi S.p.A <i>La Cubica</i> , 1988 pan bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2978 a-b (KN&V)	Bořek Šípek voor Porcelaine Fles, Nederland <i>Albertina</i> , 1989 6-delig servies bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2986 a-f (KN&V)	George James Sowden voor Memphis srl <i>Metropole</i> , 1982 klok bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2992 (KN&V)
Michele de Lucchi voor Memphis srl <i>Kim</i> , 1987 stoel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2959 (KN&V)	Ingo Maurer <i>Don Quixote</i> , 1989 tafellamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2963 (KN&V)	Gaetano Pesce voor Vitra GmbH <i>Greenstreet</i> , 1984 stoel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2973 (KN&V)	Richard Sapper voor Artemide S.p.A. <i>Tizio</i> 1972, 1990 bureaulamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2979 (KN&V)	Bořek Šípek drinkglas, 1964-1989 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2983 (KN&V)	George James Sowden voor Memphis srl <i>Palace</i> , 1983 stoel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2993 (KN&V)
Maximilien Luce <i>Rotterdam</i> , 1895 prent bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (aankoop met gelden uit de nalatenschap van	Ingo Maurer <i>Lucellino</i> , 1989 plafondlamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2965 (KN&V)	Gaetano Pesce voor Vitra GmbH <i>Greenstreet</i> , 1984 stoel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2973 (KN&V)	Ettore Sottsass voor Alessi S.p.A. <i>La Bella Tavola</i> , 1993 40-delig servies bruikleen Stichting Museum	George James Sowden voor Memphis srl <i>Gloucester</i> , 1986 stoel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen	

(Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2994 (KN&V)	(Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3004 (KN&V)	bruikleen Els Hoek BRL 2021/1 (PK)	1932-1933 2045 (MK)	<i>Twee ijzeren H balken (scharnierend) daartussen watten</i> , 1968 MB 1981/T 64-11 (PK)	<i>Dubrovnik, Croatia, July 13, 1996</i> , 1996 3418 (MK)
Philippe Starck voor Alessi S.p.A <i>Ti Tang</i> , 1992 theepot bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2995 (KN&V)	Jan Toorop <i>Bloesemboomgaard</i> , 1906 schilderij bruikleen Alexander Wuijts BRL 2021-08 (MK)	Unica Zürn <i>Das Haus der Krankheiten, Manuscrit no. 2. à HM (Herman Melville), 30 avril-9 mai 1958. [Facsimile diary]</i> , 1986 (1958) boek bruikleen Els Hoek BRL 2021/2 (PK)	Mauritshuis, Den Haag <i>Geur en verbeelding in de Nederlandse kunst van de zeventiende eeuw</i> 11 feb 2021 – 5 sep 2021 • Hendrik Cornelisz. van Vliet <i>Gezicht in de Sint Bavo te Haarlem tijdens een dienst</i> , 1666 1925 (OK)	• Marinus Boezem <i>Wapperend nylon in ijzeren H-balk</i> , 1968 MB 1981/T 64-12 (PK) • Marinus Boezem <i>Watten in ijzeren H balk</i> , 1968 MB 1981/T 64-13 (PK) • Marinus Boezem <i>Steen, koeienhuid en trekveren</i> , 1968 MB 1981/T 64-14 (PK) • Marinus Boezem <i>Ladder</i> , 1969 MB 1981/T 64-15 (PK) • Marinus Boezem <i>Windows in the Grass with T.V. Antenna and Hole</i> , 1969 MB 1981/T 64-16 (PK) • Marinus Boezem <i>Boom met sokkel</i> , 1969 MB 1981/T 64-17 (PK) • Marinus Boezem <i>Twee bomen</i> , 1969 MB 1981/T 64-18 (PK) • Marinus Boezem <i>3 D "schilderij". Vervolg "Wentelpaneel"</i> , 1967 MB 1981/T 64-19 (PK)	• Rineke Dijkstra <i>Dubrovnik, Croatia, July 13, 1996</i> , 1996 3419 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Hilton Head Island, S.C., U.S.A., June 24, 1992</i> , 1992 3420 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Hilton Head Island, S.C., U.S.A., June 22, 1992</i> , 1992 3421 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Hilton Head Island, S.C., U.S.A., June 27, 1992</i> , 1992 3422 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Brighton, England, August 21, 1992</i> , 1992 3423 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Jalta, Ukraine, July 30, 1993</i> , 1993 3424 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Coney Island, N.Y., U.S.A., June 20, 1993</i> , 1993 3425 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Long Island, N.Y., U.S.A., July 1, 1993</i> , 1993 3426 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Odessa, Ukraine, August 4, 1993</i> , 1993 3427 (MK) • Rineke Dijkstra <i>Kolobrzeg, Poland, July 23, 1992</i> , 1992 3428 (MK) • Rineke Dijkstra <i>De Panne, Belgium, August 7, 1992</i> , 1992 3429 (MK)
Philippe Starck voor FLOS <i>Cicatrices De Luxe</i> , 1998 chandelier bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2996 (KN&V)	Frank Lloyd Wright glas-in-loodraam, 1910-1930 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3005 (KN&V)	Unica Zürn <i>Dunkler Frühling, mit drei Zeichnungen von Hans Bellmer</i> , 1969 boek bruikleen Els Hoek BRL 2021/3 (PK)	West Den Haag <i>Alphabetum 9 – L'écriture avant la lettre</i> 9 okt 2021 – 9 jan 2022 • Joseph Beuys en Peter Struycken <i>Diskussie Joseph Beuys Peter Struycken. 10 april 1980.</i> , 1980 214.1-3	• Marinus Boezem <i>Wentelpaneel</i> , 1967 MB 1981/T 64-2 (PK) • Marinus Boezem <i>Show VIII. Zeilenplan</i> , 1966 MB 1981/T 64-3 (PK) • Marinus Boezem <i>Draperie-gordijn</i> , 1967 MB 1981/T 64-4 (PK) • Marinus Boezem <i>Gordijn paneel</i> , 1967 MB 1981/T 64-5 (PK) • Marinus Boezem <i>Windfuiken</i> , 1967 MB 1981/T 64-6 (PK) • Marinus Boezem <i>3 D "schilderij". Vervolg "Wentelpaneel"</i> , 1967 MB 1981/T 64-7 (PK) • Marinus Boezem <i>Show X. "Luchtplastiek"</i> , 1967 MB 1981/T 64-8 (PK) • Marinus Boezem <i>Show XIV. Soft Tables</i> , 1968 MB 1981/T 64-09 (PK) • Marinus Boezem <i>Show XV. "Soft Room"</i> , 1968 MB 1981/T 64-10 (PK) • Marinus Boezem	
Philippe Starck voor Alessi S.p.A <i>Su-Mi Tang</i> , 1992 melkkan bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 2997 a-i (KN&V)	Frank Lloyd Wright glas-in-loodraam, 1910-1930 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3008 (KN&V)	Uitgaande bruiklenen nationaal	Kröller-Müller Museum, Otterlo <i>Marinus Boezem. Alle shows</i> 24 apr 2021 – 14 nov 2021 • Marinus Boezem <i>Show VII. Wentelpaneel (3 d. schilderij)</i> , 1964 MB 1981/T 64-1 (PK) • Marinus Boezem <i>Show V. Immateriële plastiek</i> , 1965 MB 1981/T 64-2 (PK) • Marinus Boezem <i>Show VIII. Zeilenplan</i> , 1966 MB 1981/T 64-3 (PK) • Marinus Boezem <i>Draperie-gordijn</i> , 1967 MB 1981/T 64-4 (PK) • Marinus Boezem <i>Gordijn paneel</i> , 1967 MB 1981/T 64-5 (PK) • Marinus Boezem <i>Windfuiken</i> , 1967 MB 1981/T 64-6 (PK) • Marinus Boezem <i>3 D "schilderij". Vervolg "Wentelpaneel"</i> , 1967 MB 1981/T 64-7 (PK) • Marinus Boezem <i>Show X. "Luchtplastiek"</i> , 1967 MB 1981/T 64-8 (PK) • Marinus Boezem <i>Show XIV. Soft Tables</i> , 1968 MB 1981/T 64-09 (PK) • Marinus Boezem <i>Show XV. "Soft Room"</i> , 1968 MB 1981/T 64-10 (PK) • Marinus Boezem		
Peter Struycken <i>Computerstructuur</i> , 1972 wandobject bruikleen particuliere collectie BRL 2021-03 (MK)	Frank Lloyd Wright glas-in-loodraam, 1910-1930 bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3008 (KN&V)	Tropenmuseum, Amsterdam (venue 2) <i>Healing Power</i> 18 feb 2021 – 28 aug 2022 • Joseph Beuys <i>I like America and America likes me</i> , 1974 28	Stedelijk Museum Amsterdam (venue 2) <i>Bruce Nauman</i> 31 mei 2021 – 24 okt 2021 • Bruce Nauman <i>Double Steel Cage Piece</i> , 1974 BEK 1568 1-37 (MK)		
Peter Struycken <i>Structuur XXI</i> , 1967 wandobject bruikleen particuliere collectie BRL 2021-04 (MK)	Sarkis Zabunyan <i>Le voyage en néon dans l'obscurité de la tête de cheval</i> , 1993 sculptuur bruikleen Centraal Museum, Utrecht BRL 2021-10 a-b (MK)	Rijksmuseum Amsterdam <i>Vergeet me niet</i> 30 sep 2021 – 16 jan 2022 • Maarten van Heemskerck <i>Portret van een jonge scholier</i> , 1531 1797 (OK) • Jan Cornelisz. Vermeyen <i>Portret van Muley Ahmed</i> , circa 1535-1536 L 1959/51 (PK)	Museum Kranenburgh, Bergen <i>The Roaring Twenties</i> 16 okt 2021 – 3 apr 2022 • Charley Toorop <i>De maaltijd der vrienden</i> ,	Wereldmuseum, Rotterdam <i>Boijmans bij de Buren – REMIX ROTTERDAM, Boijmans x Wereldmuseum</i> 11 jan 2021 – 9 jan 2022 • Joachim Patinir <i>Loth en zijn dochters</i> , circa 1520 2456 (OK)	
Peter Struycken <i>Wetmatige beweging van donkerblauw naar lichtblauw</i> , 1965 wandobject bruikleen particuliere collectie BRL 2021-05 (MK)	Marco Zanini voor Memphis srl <i>Rosella</i> , 1982 hanglamp bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3006 (KN&V)				
Matteo Thun voor Memphis srl <i>Chad</i> , 1982 theepot bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3001 a-b (KN&V)	Marco Zanuso voor Memphis srl <i>Cleopatra</i> , 1987 bijzettafel bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen (Coll. Kalthorn-Timmermans) V 3007 (KN&V)				
Matteo Thun voor Memphis srl <i>Teje</i> , 1981 vaas bruikleen Stichting Museum Boijmans Van Beuningen	Unica Zürn <i>Das Weisse mit dem roten Punkt. Unveröffentlichte Texte und Zeichnungen</i> , 1981 boek				

- 1682
- 1019 (OK)
- Eugène Boudin
Gezicht op de Leuvehaven te Rotterdam, 1876-1880
- 1081 (MK)
- Jan van Goyen
Riviergezicht met vissers, 1643
- 1248 (OK)
- Jozef Israëls
Vissersvrouw aan venster, 1896
- 1358 (MK)
- Hermanus Koekoek
Woelige rivier met schepen, 1825-1850
- 1414 (OK)
- Hendrik Willem Mesdag
Terugkeer van de reddingsboot, 1876
- 1514 (MK)
- Claude Monet
La maison du pêcheur, Varengeville, 1882
- 1544 (MK)
- Jan Porcellis
Riviermond met schepen bij stormachtig weer, circa 1630
- 1675 (OK)
- Salomon van Ruysdael
Gezicht op Dordrecht, circa 1665
- 1749 (OK)
- Salomon van Ruysdael
Watervlakte met zeilboten, circa 1650
- 1750 (OK)
- Andreas Schelfhout
Strandgezicht, 1787-1870
- 1782 (OK)
- Johannes Christiaan Schotel
De veerstoomboot bij de Moerdijk, 1823
- 1793 (OK)
- Willy Sluiter
Aan het strand, 1912
- 1811 (MK)
- Willem van de Velde (II)
Havenhoofd met schepen en een vertrekkend jacht, 1673
- 1892 (OK)
- Adam Willaerts
Portret van een familie aan de Maasmond bij Den Briel, 1633
- 1982 (OK)
- Eugène Boudin
Aanlegkade te Rotterdam, 1879
- 2418 (MK)
- Herri met de Bles
Landschap met de Heilige Christoffel, circa 1540
- 2437 (OK)
- Hendrick Avercamp
IJsgesicht, 1610-1620
- 2482 (OK)
- Frank Stella
Marsamxett Harbour A1, 1983
- BEK 1599 a-b (MK)
- Willem van de Velde (I)
Een oorlogsraad voorafgaande aan de slag bij Lowestoft, 9 juni 1665, 1665
- MB 1866/T 48 a (PK)
- Willem van de Velde (I)
Een oorlogsraad voorafgaande aan de slag bij Lowestoft, 9 juni 1665, 1665
- MB 1866/T 48 b (PK)
- Willem van de Velde (I)
Een oorlogsraad voorafgaande aan de slag bij Lowestoft, 9 juni 1665, 1665
- Willem van de Velde (I)
De Hollandse vloot probeert vaart te maken, twee dagen voorafgaand aan de zeeslag bij Lowestoft, 11 juni 1665, 1665
- MB 1866/T 51 a (PK)
- Willem van de Velde (I)
Hollandse schepen verlaten de haven van Bergen (Noorwegen) 2 september 1665, 1666 (?)
- MB 1866/T 56 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Het einde van het Hollands-Engelse zeegevecht bij Bergen (Noorwegen) 12 augustus 1665, 1666 (?)
- MB 1866/T 60 a (PK)
- Willem van de Velde (I)
De Engelsen gaan het gevecht aan met het eskader van luitenant-admiraal Tromp tijdens de Vierdaagse Zeeslag, 11 tot 14 juni 1666, 1666
- MB 1866/T 81 a (PK)
- Willem van de Velde (I)
De Engelsen blijven aan loef van de Nederlandse vloot tijdens de Vierdaagse Zeeslag, 11 tot 14 juni 1666, 1666
- MB 1866/T 85 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Vice-admiraal Berkeley begint weg te zeilen, de 'Hollandia' ramt de 'Liefde', Tromp verlaat zijn vlaggenschip tijdens de Vierdaagse Zeeslag, 11 tot

- 14 juni 1666*, 1666
- MB 1866/T 86 c (PK)
- Willem van de Velde (I)
Situatieschets van de zeeslag bij Solebay, 28 mei 1672, 1673 (?)
- MB 1866/T 90 (PK)
- Willem van de Velde (I)
De Hollands-Engelse zeeslag bij Solebay, 28 mei 1672, nadat de hertog van York zijn vlag heeft overgebracht naar de 'London', 1673 (?)
- MB 1866/T 92 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Het begin van de eerste Hollands-Engelse zeeslag bij Schooneveld, 28 mei 1673, 1673
- MB 1866/T 93 b (PK)
- Willem van de Velde (I)
De posities voor het begin van de tweede Hollands-Engelse zeeslag bij Schooneveld, 14 juni 1673, 1673
- MB 1866/T 104 a (PK)
- Willem van de Velde (I)
De Statenvloot nadert voor de tweede zeeslag bij Schooneveld, 14 juni 1673, 1673
- MB 1866/T 105 b (PK)
- Willem van de Velde (I)
Vier jachten met prins Willem III en prinses Mary op weg naar Holland, 20 november 1677, 1677
- MB 1866/T 153 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Vier jachten met prins Willem III en prinses Mary, op weg naar Holland, voor anker bij Sheerness, 23 november 1677, 1677
- MB 1866/T 175 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Vuurwerkshow op rivier de Theems voor Whitehall, daags na de kroning van James II, 23 april 1685, 1685
- MB 1866/T 212 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Oorlogsschip 'Amelia', Rotterdam, bouwjaar 1632, met 57 kanonnen, verkocht 1647, 1658 (?)
- MB 1866/T 216 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Oorlogsschip 'Zon', Amsterdam, waarschijnlijk het schip met 48 kanonnen gebouwd in 1640, 1665 (?)

- MB 1866/T 237 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Oorlogsschip 'IJlst', Amsterdam, bouwjaar 1665, 30-38 kanonnen, laatste vermelding 1666, 1665-1666
- MB 1866/T 272 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Schip de 'Zon', een Oostinjevaarder, 1665 (?)
- MB 1866/T 273 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Oorlogsschip 'Eendracht', Rotterdam, bouwjaar 1653, 58-72 kanonnen, opgeblazen tijdens een zeegevecht 1665, 1665 (?)
- MB 1866/T 310 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Een jacht van de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC), 1658 (?)
- MB 1866/T 318 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Het Engelse schip 'Royal Prince', gebouwd 1610, veroverd en verbrand door de Hollanders 1666, 1670 (?)
- MB 1866/T 352 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Hollands Statenjacht, 1677 (?)
- MB 1866/T 371 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Een Hollands Statenjacht, 1665 (?)
- MB 1866/T 434 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Het Engelse schip 'James', tweede klasse, gebouwd 1634, met 70 kanonnen, hernoemd 'Old James' 1660, 1673 (?)
- MB 1866/T 442 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Smalschepen aan de wal, waarschijnlijk op de Medway, 1684 (?)
- MB 1866/T 469 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Boten aan de kust, 1665 (?)
- MB 1866/T 474 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Schepen voor anker in een riviermonding, 1665 (?)
- MB 1866/T 481 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Schepen bij vloed voor anker in een riviermonding, 1665 (?)
- MB 1866/T 484 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Een op het strand getrokken pink

- en grote weischuiten, 1665 (?)*
- MB 1866/T 488 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Een Oostinjevaarder onderweg, 1665 (?)
- MB 1866/T 508 (PK)
- Willem van de Velde (I)
Een schip met ongeveer 40 kanonnen, 1673 (?)
- MB 1866/T 534 (PK)
- Jan Toorop
Zee (Brisants de la mer du Nord), circa 1895
- St 3
- Jan van de Cappelle
Kalme zee met zeilschepen, circa 1655
- St 5
- Jheronimus Bosch
De hel, circa 1515
- St 27 recto
- Jheronimus Bosch
Twee medaillons met symbolisch-religieuze voorstellingen, circa 1515
- St 27 verso
- Jheronimus Bosch
De zondvloed, circa 1515
- St 28 recto
- Jheronimus Bosch
Twee medaillons met symbolisch-religieuze voorstellingen, circa 1515
- St 28 verso
- Paul Signac
Le port de Rotterdam, 1907
- St 96
- Dolf Henkes
Verolme Rozenburg, 1970
- Stad-S 8

J.M.A. Koster, Vught

- 28 sep 2021 – 28 sep 2022
- Jacoba van Heemskerck van Beest
Compositie nr. 6, 1913
- 2072 (MK)
- Wassily Kandinsky
Schwarzes Dreieck, 1925
- 2679 (MK)

Museum de Fundatie -

- Paleis aan de Blijmarkt, Zwolle**
Rob Scholte – Reproductie Verplicht
- 18 dec 2021 – 26 jun 2022
- Rob Scholte
Utopia, 1986
- 3121 (MK)

- Rob Scholte
On the Origin of Species, 1988
- 3186 (MK)

Uitgaande langdurige bruiklenen nationaal

Paleis Het Loo, Apeldoorn

- Langdurig bruikleen Daniël Seghers*
- 1 jun 2021 – 1 jun 2026
- Daniël Seghers
Bloemen op een reliëf met een nis, waarin een borstbeeld van Flora, 1644
- 1800 (OK)

Chabot Museum, Rotterdam

- Langdurig bruikleen Hendrik Chabot*
- 1 mei 2021 – 1 mei 2026
- Hendrik Chabot
Knielende man ('Vallende'), 1932
- 1142a (MK)
- Hendrik Chabot
Springend paard, 1923
- 1142 (MK)
- Hendrik Chabot
Waker in een koestal, 1936
- 2344 (MK)
- Hendrik Chabot
Zee met hoge golven, 1932
- 2391 (MK)
- Hendrik Chabot
't Veerse gat, 1933
- 2392 (MK)
- Hendrik Chabot
Maaierende boer, 1936
- 2393 (MK)
- Hendrik Chabot
De dochters, 1937
- 2394 (MK)
- Hendrik Chabot
Dorpsgezicht, 1936
- 2395 (MK)
- Hendrik Chabot
Vrouw met lege nap, circa 1938
- 2397 (MK)
- Hendrik Chabot
Koeien in de vochtige avond, circa 1939
- 2398 (MK)
- Hendrik Chabot
Man in broodpapier lezend, 1947
- 2399 (MK)
- Hendrik Chabot
Twee schippers, 1948
- 2400 (MK)
- Hendrik Chabot
Winterlandschap met twee

- paardjes, 1949
2404 (MK)
- Hendrik Chabot
Aan de Honingerdijk te Rotterdam, 1932
2841 (MK)
- Hendrik Chabot
Zelfportret, 1947
3184 (MK)

Limburgs Museum, Venlo

- De vergeten prinsessen van Thorn + aansluitend langdurig bruikleen*
1 okt 2021 – 1 okt 2026
- Jean-Martial Frédou
Portret van Maria Josepha van Saksen, dauphine van Frankrijk, 1760
2577 (OK)

Museum W, Weert

- Vaste collectieopstelling Museum*
1 dec 2021 – 1 dec 2026
- Anoniem
Zegelstempel, 1450-1550
Q 112 (KNV)

Uitgaande bruiklenen internationaal

Gropius Bau, Berlijn (venue 1)

- Yayoi Kusama. A Retrospective*
23 apr 2021 – 15 aug 2021

Tel Aviv Museum of Art (venue 2)

- Yayoi Kusama. A Retrospective*
1 nov 2021 – 14 mei 2022

- Theo van Houts
Performance Kusama, 1965
3768 3 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1965
3768 6 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1967
3768 17 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1967
3768 25 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1967
3768 30 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1967
3768 31 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1965
3768 44 (MK)

- Theo van Houts
Performance Kusama, 1965
3768 47 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1965
3768 48 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1965
3768 49 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1965
3768 51 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1965
3768 54 (MK)
- Theo van Houts
Performance Kusama, 1967
3768 60 (MK)
- Yayoi Kusama
Flower, 1954
St. v.B./P 1968/T 2 (PK)
- Alleen naar Gropius Bau, Berlijn
- Yayoi Kusama
Shoe, 1966
BEK 1887 (MK)
- Yayoi Kusama
Shoe, 1966
BEK 2027 (MK)

Gemäldegalerie Alte Meister, Dresden

- Vermeer. Von innenhalten*
10 sep 2021 – 2 jan 2022

- Gerard Dou
Jonge vrouw aan de kaptafel, 1667
1186 (OK)
- Willem Kalf
Stilleven met een Ming-schaal, circa 1660
2503 (OK)

Musei San Domenico, Forlì

- Dante. The Visionary in Art from Giotto to Picasso*

1 apr 2021 – 11 jul 2021

- Joseph Anton Koch
De hel van Dante, 1825
DN 327/224 (PK)

Museum Texture, Kortrijk

- Triënnale Kortrijk PARADISE 2021*

19 jun 2021 – 24 okt 2021

- Viktor&Rolf
Look 18, Fashion Statements, Haute Couture Collection, lente/zomer 2019
DTM 305 (KN&V)

Fondazione Prada, Milaan

- Domenico Gnoli*
28 okt 2021 – 27 feb 2022

- Domenico Gnoli
Damesschoen, 1968
2794 (MK)

Biënnale van Mol-Rauw, Mol

- Biënnale van Mol-Rauw*

28 aug 2021 – 29 aug 2021

- Wim T. Schippers
Pindakaasvloer, 1962
BEK 1861 (MK)

The Museum of Modern Art (MoMA), New York

- Cézanne: The Drawings*

6 jun 2021 – 26 sep 2021

- Paul Cézanne
Studies van een roeier, circa 1867-1869
F II 25 recto (PK)
- Paul Cézanne
Studie naar een gipsen afgietsel van een putto sculptuur toegeschreven aan Pierre Puget, circa 1886-1895
F II 27 recto (PK)
- Paul Cézanne
Studieblad met diverse figuren, circa 1879-1880
F II 118 recto (PK)
- Paul Cézanne
Studie naar Pierre Puget's sculptuur de Milo van Croton (1682) en een compositieschets van figuren in een landschap rondom een vuur, circa 1879-1880
F II 118 verso (PK)
- Paul Cézanne
Studies van drie figuren, waaronder een zelfportret, circa 1883
F II 122 (PK)
- Paul Cézanne
Landschap in de Jas de Bouffan en portret van een jongeman, circa 1880-1882
F II 211 verso (PK)
- Paul Cézanne
Studie naar de Hercules sculptuur van Pierre Puget in het Louvre, circa 1882-1884
F II 215 (PK)

Te Papa Tongarewa, Wellington (venue 1)

- Surrealist Art – Masterpieces from*

Museum Boijmans Van Beuningen

12 jun 2021 – 31 okt 2021

Seoul Arts Center (venue 2)

- A Surreal Shock – Masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen*

26 nov 2021 – 10 apr 2022

- René Clair
Entr'acte, 1924
34
- Raoul Hausmann
Courier DADA, 1958
1970/263
- Tristan Tzara
L'antitête, 1933
1993/405
- André Breton
Dictionnaire abrégé du surréalisme, 1938
1994/268
- Max Ernst
Une semaine de bonté ou Les sept éléments capitaux: premier cahier, Dimanche: élément: la boue: exemple: le lion de belfort, 1934
1996/256 (1)
- Max Ernst
Une semaine de bonté ou Les sept éléments capitaux: deuxième cahier, Lundi: élément: l'eau: exemple: l'eau, 1934
1996/256 (2)
- Max Ernst
Une semaine de bonté ou Les sept éléments capitaux: troisième cahier, Mardi: élément: le feu: exemple: la cour du dragon, 1934
1996/256 (3)
- Max Ernst
Une semaine de bonté ou Les sept éléments capitaux: quatrième cahier, Mercredi: élément: le sang: exemple: Oedipe, 1934
1996/256 (4)
- Max Ernst
Une semaine de bonté ou Les sept éléments capitaux: dernier cahier, Jeudi: élément: le noir: exemples: le rire du coq, l'île de paques - Vendredi: élément: la vue: exemple: l'intérieur de la vue - Samedi: élément: inconnu: exemple: la clé des chants, 1934
1996/256 (5)
- Max Ernst

Une semaine de bonté ou Les sept éléments capitaux, 1934

- 1996/256 (6)
- Salvador Dalí
La conquête de l'irrationnel, 1935
1997/6a
- André Breton
Nadja, 1928
1998/194
- Max Ernst
Rêve d'une petite fille qui voulut entrer au Carmel, 1930
1998/196
- Salvador Dalí
Metamorphosis of Narcissus, 1937
1998/493
- André Breton
Qu'est-ce que le surréalisme?, 1934
1999/223
- Comte de Lautréamont
Les chants de Maldoror: illustrations de René Magritte, 1948
1999/226
- Comte de Lautréamont
Oeuvres complètes, contenant Les Chants de Maldoror, les Poésies, les Lettres, 1938
2000/171
- Edouard Léon Théodore Mesens
Marie: journal bimensuel pour la belle jeunesse, 1926
2000/174 (2)
- Francis Picabia
Pensées sans langage: poème, 1919
2000/300
- Man Ray
Facile, 1935
2001/292
- Céline Arnauld
Ça ira: revue mensuelle d'art et de critique: Dada, sa naissance, sa vie, sa mort, 1921
2001/359
- Julien Levy Gallery
Drawings and Etchings to Illustrate Lautréamont's "Chants de Maldoror" by Dalí, 1934
2001/360
- André Breton
Ode à Charles Fourier, 1947
2001/415
- Drouot
Collection André Breton et Paul Éluard: Sculptures d'Afrique, d'Amerique, d'Océanie, 1931
- 2001/530
- Sigmund Freud
Le rêve et son interprétation, 1925
2003/55
- Julien Levy
Surrealism, 1936
2003/354
- Kurt Schwitters
Die Kathedrale: 8 Lithos von Kurt Schwitters, 1920
2005/123
- Kurt Schwitters
Anna Blume: Dichtungen, 1919
2005/178
- Carel Willink
Late bezoekers van Pompeï, 1931
2005 (MK)
- Tristan Tzara
Sept manifestes Dada, quelques dessins de Francis Picabia, 1924
2014/0197
- Salvador Dalí
Salvador Dalí: The Endless Enigma, 1939
2017/0103
- André Breton
Les champs magnétiques, 1920
2019/0149
- Max Ernst
La femme 100 têtes, 1929
2019/0198
- André Breton
Manifeste du surréalisme – poisson soluble, 1924
2019/0561
- Max Ernst
Le couple, 1923
2708 (MK)
- René Magritte
Au seuil de la liberté, 1930
2709 (MK)
- Wifredo Lam
Clarividencia, 1950
2728 (MK)
- Salvador Dalí
Le visage de la guerre, 1940
2766 (MK)
- Paul Delvaux
La ville rouge, 1944
2782 (MK)
- Man Ray
Mon premier amour, 1952
2797 (MK)
- Félix Labisse
L'état d'urgence, 1962
2813 (MK)
- Salvador Dalí

- Table solaire*, 1936
2938 (MK)
- René Magritte
La reproduction interdite, 1937
2939 (MK)
  - René Magritte
La jeunesse illustrée, 1937
2940 (MK)
  - René Magritte
La saignée, 1938-1939
2941 (MK)
  - René Magritte
La maison de verre, 1939
2942 (MK)
  - René Magritte
Le poison, 1939
2943 (MK)
  - Salvador Dalí
Couple aux têtes pleines de nuages, 1936
2988 a-b (MK)
  - Salvador Dalí
Le grand paranoïaque, 1936
2989 (MK)
  - Salvador Dalí
Espagne, 1938
2990 (MK)
  - Salvador Dalí
Impressions d'Afrique, 1938
2991 (MK)
  - René Magritte
Le modèle rouge III, 1937
2992 (MK)
  - Man Ray
Composition, 1952
3234 (MK)
  - Hans Bellmer
L'idole, 1937
3396 TTK-1 (MK)
  - Hans Bellmer
La poupée, 1938
3397 (MK)
  - Francis Picabia
Viens avec moi là-bas, 1948
3402 (MK)
  - Kristians Tonny
Zonder titel, 1928-1930
3474 a (MK)
  - Kristians Tonny
Zonder titel, 1928-1930
3474 b (MK)
  - Kristians Tonny
Mort d'un acteur!, 1928-1930
3474 f (MK)
  - Kristians Tonny
Vie des courtisanes, 1928-1930
3474 g (MK)
  - Hans Bellmer
Les jeux de la poupée, 1949
(2020)
3497 b TTK-1 (MK)
  - Hans Bellmer
Les jeux de la poupée, 1949
(2020)
3497 d TTK-1 (MK)
  - Hans Bellmer
Les jeux de la poupée, 1949
(2020)
3497 f TTK-1 (MK)
  - Hans Bellmer
Les jeux de la poupée, 1949
(2020)
3497 h TTK-1 (MK)
  - Hans Bellmer
Les jeux de la poupée, 1949
(2020)
3497 n TTK-1 (MK)
  - Hans Bellmer
Les jeux de la poupée, 1949
(2020)
3497 p TTK-1 (MK)
  - Man Ray
La plus belle statue d'Amérique, 1920
3501 (MK)
  - Man Ray
La mer de merde, 1920
3503 (MK)
  - Yves Tanguy
Paysage avec nuages roses, 1928
3577 (MK)
  - Piet Ouborg
Opengaande stilte, 1931
3579 (MK)
  - Piet Ouborg
Compositie, 1931
3580 (MK)
  - Meret Oppenheim
Sous les résédas, 1955
3623 (MK)
  - Unica Zürn
Zirkus, 1956
3671 (MK)
  - Hans Bellmer
Erinnerungen zum thema Puppe, 1934
3726 (MK)
  - Hans Bellmer
La poupée, circa 1933
3752 (MK)
  - Curt Ehrhardt
Die Geliebte (Merz-Gestaltung), 1921
3764 (MK)
  - René Magritte
Le miroir vivant, 1928
3825 (MK)
  - Victor Brauner
Le Déserteur, 1931
4026 (MK)
  - Jacques Lacomblez
Déplier les énigmes, 2009
4159 (MK)
  - Jaap Mooy
Droomtuin, 1958
4163 (MK)
  - Jan Schlechter Duvall
Dreams of Freedom, 1968
4167 (MK)
  - Jan Schlechter Duvall
Erotisch, 1971
4168 (MK)
  - Kristians Tonny
Le jardin féerique, 1927
(herwerkt circa 1960)
4172 (MK)
  - Hans Bellmer
Désarticulation sur fond rayé, 1958
4204 (MK)
  - Willem Wagenaar
Wees gegroet zeemeermin, 1932
4208 (MK)
  - Leonora Carrington
Again, the Gemini Are in the Orchard, 1947
4220 (MK)
  - Salvador Dalí
Tête otorhinologique de Vénus, 1964 (1970)
BEK 1466 (MK)
  - Salvador Dalí
Vénus de Milo aux tiroirs, 1936
(1964)
BEK 1467 (MK)
  - Man Ray
Le témoin, 1941 (1971)
BEK 1481 a-b (MK)
  - Man Ray
L'énigme d'Isidore Ducasse, 1920 (1971)
BEK 1491 (MK)
  - Man Ray
Vénus restaurée, 1936 (1971)
BEK 1502 (MK)
  - Joan Miró
Monsieur et madame, 1969
BEK 1541 a-b (MK)
  - Man Ray
Cadeau / Audace, 1921 (1974)
BEK 1685 (MK)
  - Joseph Cornell
Untitled (for Chiarina), circa 1958
BEK 1808 (MK)
  - Salvador Dalí
Métronome, 1944
BEK 1868 (MK)
  - Hans Arp
Homme vu par une fleur, 1958
BEK 1912 (MK)
  - Man Ray
Non-Euclidean Object, 1932
(1973)
BEK 1936 a-b (MK)
  - Man Ray
La Fortune III, 1946 (1973)
BEK 1937 (MK)
  - Her de Vries
Le Bal des débutantes, 1957-1991
BEK 2003 (MK)
  - J.H. Moesman
Namiddag, 1932
BRL 93-04 (MK)
  - Salvador Dalí
Boekomslag van 'Les chants de Maldoror', 1934 (1952)
BRL 1999-01 1 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 8 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 13 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 17 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 18 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 19 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 20 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 24 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 25 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 33 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 35 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 36 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 37 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 38 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 42 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 44 (PK)
  - Salvador Dalí
Illustratie bij '*Les chants de Maldoror*', 1934
BRL 1999-01 45 (PK)
  - Joseph Cornell
Untitled, circa 1930-1940
L 2019/4 (PK)
  - Joseph Cornell
Untitled, circa 1930-1940
L 2019/5 (PK)
  - René Magritte
La recherche de l'absolu, 1967
MB 1969/142 (PK)
  - Tristan Tzara
Anthologie Dada 4-5, 1919
MB 1970/18 (PK)
  - Piet Ouborg
Achter elkaar aan, 1948
MB 1984/T 20 (PK)
  - Piet Ouborg
Zonder titel, 1950
MB 1984/T 21 (PK)
  - Piet Ouborg
Ik grijp u aan, 1950
MB 1984/T 23 (PK)
  - Piet Ouborg
Koe, 1950
MB 1984/T 24 (PK)
  - Piet Ouborg
Zonder titel, 1948
MB 1984/T 25 (PK)
  - Marcel Duchamp
La mariée mise à nu par ses célibataires, même (La boîte verte), 1934
MB 1990/2 1-15 (MK)
  - Marcel Duchamp
Prière de toucher, 1947
MB 1990/4 (MK)
  - Marcel Duchamp
Rotoreliefs (Optical Disks), 1935
MB 1991/4 a-k (MK)
  - André Breton
Young Cherry Trees Secured Against Hares, 1946
MB 1991/5 (MK)
  - Man Ray
Au Poil, 1971
MB 1991/8 (MK)
  - Salvador Dalí
Souvenir-catalogue, 1936
MB 1992/3 (MK)
  - Man Ray
Lèvres d'or, 1967
MB 1995/1 (MK)
  - Max Ernst
Le tremblement de terre, 1926
MB 1995/3 6 (PK)
  - Max Ernst
Coups de fouet ou ficelles de lave, 1926
MB 1995/3 12 (PK)
  - Max Ernst
Les cicatrices, 1926
MB 1995/3 16 (PK)
  - Max Ernst
Le tilleul est docile, 1926
MB 1995/3 17 (PK)
  - Max Ernst
Les mœurs des feuilles, uit de serie Histoire Naturelle, 1926
MB 1995/3 19 (PK)
  - Max Ernst
Les diamants conjugaux, 1926
MB 1995/3 26 (PK)
  - Hans Bellmer
Erotisme Métaphisique, datering onbekend
MB 1999/1 (PK)
  - Unica Zürn
Komposition, 1955
MB 2011/T 6 (PK)
  - Conroy Maddox
Mechanical Communications, 1943
MB 2014/T 2 (PK)
  - Hans Bellmer
Sans titre, 1959
MB 2015/T 1 (PK)
  - Jacques Lacomblez
Automatisme I, 2007

- MB 2018/T 10 (PK)
- Jacques Lacomblez
Jardin du Vide IV, 2011
MB 2018/T 11 (PK)
- Kristians Tonny
Zonder titel, circa 1965
MB 2018/T 20 (PK)
- Kristians Tonny
Zonder titel, circa 1965
MB 2018/T 21 (PK)
- Kristians Tonny
Zonder titel, circa 1965
MB 2018/T 22 (PK)
- Eileen Agar
Silver Bird, 1965
MB 2018/T 38 (PK)
- Eileen Agar
Untitled, 1940
MB 2018/T 39 (PK)
- Eileen Agar
Untitled (Sea Object),
circa 1940-1950
MB 2018/T 40 (PK)
- Eileen Agar
Untitled, circa 1960-1970
MB 2018/T 41 (PK)
- Paul Delvaux
Les phases de la lune III, 1942
St 132
- Eileen Agar
Seated Figure, 1956
St 528
- André Breton
L'Amour fou, 1937
ST.B.2003/4
- Georges Hugnet
L'Aventure Dada (1916-1922),
1957
ST.B.2003/5
- Georges Hugnet
*Petite anthologie poétique du
surréalisme*, 1934
ST.B.2003/13
- Eugene Jolas
Transition, March, 1932. No 21,
1932
Tijds.1192 (21)
- Eugene Jolas
Transition, Number Twenty-Six,
1937
Tijds.1192 (26)
- André Breton
La révolution surréaliste, 1924
Tijds.1322 (1)
- André Breton
La révolution surréaliste, 1929
Tijds.1322 (12)
- E. Tériade
Minotaure: revue artistique et

- littéraire*, 1933
Tijds.1324 (3-4)
- E. Tériade
*Minotaure: revue artistique et
littéraire*, 1934
Tijds.1324 (5)
- E. Tériade
*Minotaure: revue artistique et
littéraire*, 1934
Tijds.1324 (6)
- E. Tériade
*Minotaure: revue artistique et
littéraire*, 1936
Tijds.1324 (8)
- Albert Skira
*Minotaure: revue artistique et
littéraire*, 1937
Tijds.1324 (10)
- Edouard Léon Théodore Mesens
London Bulletin, 1938
Tijds.1417 (1)
- Edward W. Titus
This Quarter: Surrealist Number,
1932
Tijds.1451
- René Magritte
*La carte d'après nature, numero
special - Janvier 1954*, 1954
Tijds.1981/231 (S1)
- André Breton
*Le surréalisme au service de la
révolution*, 1930-1933
Tijds.1981/235
- Groupe surréaliste en Belgique
*Bulletin internationale du
surréalisme*, 1935
Tijds.1981/236 (3)
- David Hare
*VV: Poetry, Plastic Arts,
Anthropology, Sociology,
Psychology*, 1943
Tijds.1995/560 (2)
- Charles Henri Ford
*View: the Modern Magazine,
Marcel Duchamp Number,
Series V, No. 1*, 1945
Tijds.1995/561 (5-1)
- Elsa Schiaparelli
Snuff, 1939
V 2228 a-c (KN&V)
- Salvador Dalí
Le Roy Soleil, 1946
V 2229 a-c (KN&V)
- Salvador Dalí
Powder Box, 1935 (1960-1970)
V 2909 a-c (KN&V)

Alleen naar Te Papa Tongarewa, Wellington

- Salvador Dalí
Mae West lippensofa, 1938
V 2280 (KN&V)

Alleen naar Seoul Art Center

- Marcel Duchamp
*De ou par Marcel Duchamp
ou Frose Sélavy (La boîte-
en-valise)*, 1952
MB 1990/3 (MK)
- Philip West
The Living and the Dead, 1976
4224 (MK)
- Yves Tanguy
Le tabernacle, 1928
BEK 2012 (MK)
- Unica Zürn
*Das Weisse mit dem roten Punkt.
Unveröffentlichte Texte und
Zeichnungen*, 1981
BRL 2021/1 (PK)
- Unica Zürn
*Das Haus der Krankheiten,
Manuscript no. 2. à HM (Herman
Melville), 30 avril -9 mai 1958.
[Facsimile diary]*, 1986 (1958)
BRL 2021/2 (PK)
- Unica Zürn
*Dunkler Frühling, mit drei
Zeichnungen von Hans Bellmer*,
1969
BRL 2021/3 (PK)

Kunsthaus Zürich

- Baroque Brilliance. Drawings
and Prints by Giovanni Benedetto
Castiglione*
10 dec 2021 – 6 mrt 2022
- Grechetto (Giovanni Benedetto
Castiglione)
Rust op de vlucht naar Egypte,
circa 1648
MB 1976/T 15 (PK)

Bibliotheek

De bibliotheek in cijfers

Bibliotheekbezoekers	35
Aanvragen	
bibliotheekbezoekers	81
Interne aanvragen	188
Totaal opgevraagde	
publicaties intern	443
Informatievragen algemeen	730
Aantal collectie- en	
documentatievragen	563

Aantal nieuwe publicaties	
monografieën	260
tentoonstellingscatalogi	135
artikelen	65
bestandscatalogi	16
veilingcatalogi	44
retrospectief	1013
museumpublicaties	13

Nieuwe publicaties met	
objectverwijzing	122
(totaal nu 20.176	
objecten gekoppeld	
aan 12.016 publicaties)	
Aangepaste records in Adlib	14.163

Geschenken worden ontvangen van onder anderen mevrouw M. van Asperen de Boer-Eichholtz, de heer C. Nix, de heer C. Schimmelpenninck van der Oije, bibliotheek van het Centraal Museum Utrecht

Presentaties

Transit programma

Human Power Plant in BoTu

01.10.2020 doorlopend

Locatie: Huis van de Toekomst, Jan Kobellstraat 56a, Rotterdam
Conservator: Annemartine van Kesteren

In 2020 is kunstenaar Melle Smets uitgenodigd om de Rotterdamse Human Power Plant in de wijk Bospolder-Tussendijken te ontwikkelen. Human Power Plant is een langlopend zero-footprint onderzoek naar het duurzaam omgaan met planeet, energie en grondstoffen. Samen met Klaas Burger (academie voor beeldvorming) en Kris de Decker (lowtech magazine) werkte hij twee jaar lang met lokale kunstenaars, fotografen, filmmakers, architecten, theatermakers (o.a. Golnar Abassi, Arvand Pourabbassi, Tamar Kemperman, Florian Braakman en Bart Groenewegen, Wilma van der Wilt) aan een commoning-programma. Hij maakte verbinding met groepen buurtbewoners, wijkwerkers, beleidsmakers en energie-experts om samen een alternatieve visie op een energieneutrale stad te visualiseren en prototypes te bouwen. Belangrijk uitgangspunt voor deze Rotterdamse energieneutrale visie is dat het zich richt op mensen met een kleine portemonnee. Het Human Power Plant team plaatst de huidige technisch gestuurde energietransitie in een menselijke, historische en geografische context. Het projectteam opende het 'human-powered' Huis van de Toekomst aan de Jan Kobellstraat 56a in Rotterdam. Hier zijn niet alleen prototypes van het artistiek onderzoek te zien, ook vindt hier community building plaats. Het initiatief is inmiddels overgenomen door de wijk en kan na 2021 doorgaan zonder steun van het museum. Het museum neemt wel het initiatief om een online

tentoonstelling te ontwikkelen over de resultaten van deze artistieke interventie: de Rotterdamse Human Power Plant. Een tentoonstelling over het hele verhaal zal in 2022 verschijnen op www.boijmans.nl. Sinds de tentoonstelling *Change the System* (2017) ondersteunt Museum Boijmans Van Beunigen sociale- en milieuneutrale innovaties in de stad door kunstenaars en ontwerpers uit te nodigen om als changemakers te werken aan stedelijke opgaven. Partners bij aanvang van het project waren gemeente Rotterdam, WeWatt, Havensteder, Eneco, Voor Goed | Rotterdam Impact Agency, Academie voor Beeldvorming, Delfshaven Coöperatie, Enpuls, Zelfregiehuis en Hosman Agency. Het project is mede mogelijk gemaakt door Project Idols. Voor huidige situatie en meer informatie zie www.huisvandetoekomst.org.

De afbreekeconomie

14.04.2021 doorlopend

Online tentoonstelling

08.04.2021 – 25.06.2021

Locatie: Vitrines Stadhuis
Conservator: Annemartine van Kesteren

Een tweede changemakers-programma is *De afbreekeconomie*, de eerste online tentoonstelling van het museum. De ontwerpers van Studio Klarenbeek & Dros hebben met behulp van de kunststof-collectie van het museum hun studio-R&D onderzoek naar een natuurlijk afbreekbare algenplastics ('wierwaar') voortgezet. Met historisch collectieonderzoek en de vondst van de originele spuitgietsmallen van het eerste plastic wegwerpservies van Andries Copier is hun algenplastic een stap verder richting industriële implementatie gebracht. De tentoonstelling brengt de resultaten van dit onderzoek bij elkaar en verbeeldt hun visie op een natuur en economie waarbij zowel het maken als het kapot-

maken van dingen centraal staat. Naast dit meer doelmatige werk is er ook ruimte voor radicale verbeelding. Atelier Van Lieshout toont een recente uitvoering van *Disco Inferno - Happy End of Everything* (2020), een ultieme recycle installatie waarin al het afval dat we nu gezamenlijk produceren tot ruwe olie wordt omgevormd. De tegenstelling tussen de bio-based en de fossiele economie wordt in de grafische opstelling van Koehorst in 't Veld gevisualiseerd, waarbinnen de bezoeker vrij kan navigeren tussen twee tegengestelde verhalen. Middels een serie interviews en begeleidende teksten die afgewisseld worden met detailopnames van de installatie en de collectiestukken kan de bezoeker in deze online tentoonstelling zijn eigen verhaal creëren. De tentoonstelling is bewust niet lineair opgebouwd maar presenteert zich als een 'online-zapp-tentoonstelling'. De opnames voor *De afbreekeconomie* zijn gemaakt bij AVL Mundo. Het concept van de online tentoonstelling is bedacht en uitgevoerd samen met Koehorst in 't Veld en filmmaker Roel van Tour. De online tentoonstelling is te bezoeken via de website van Museum Boijmans Van Beuningen en via de websites van de betrokken kunstenaars en makers. Het onderzoek van Studio Klarenbeek & Dros en de online tentoonstelling zijn in museum De Fundatie in Design By Nature (juni 2021-oktober 2021) te zien en zal tijdens de Floriade getoond worden bij Next Nature Network. De resultaten van het designonderzoek van Studio Klarenbeek & Dros zijn ook te zien in een kleine presentatie in de vitrines van het stadhuis van Rotterdam. De reproductie van het Copierservies in 'wierwaar' is getoond samen met het originele servies, naast werk van andere makers uit de museumcollectie onder wie Studio Wieki Somers,

Bernard Heesen, Koen Taselaar, Atelier NL en Bertjan Pot. De tentoonstelling is mede mogelijk gemaakt door het Mondriaan Fonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, en wordt op verschillende platforms genoemd als interessant voorbeeld van inhoudelijke online programmering, waaronder de Boekman Stichting en Designdigger.nl

Are We Safe Now?

22.06.2021 – 31.07.2021

Locatie: Van Nelle terrein

Conservator: Annemartine van Kesteren

Om kunstenaars tijdens de coronapandemie een nieuw podium te geven, ontstaat in het voorjaar het idee voor het buitenprogramma *Are We Safe Now?* Terwijl de landelijke vaccinatiecampagne wordt uitgerold en de corona-restricties worden versoepeld, nodigt het museum samen met Centrum Beeldende Kunst Rotterdam en Marleen van Wijngaarden, directeur van het Rotterdamse kunstpodium Murals Inc. zes kunstenaars uit om een werk te maken over de pandemie. Bij de grootste priklocatie van GGD Rotterdam in de Van Nelle Fabriek worden zes grote murals in de buitenlucht geplaatst. Tijdens de zomermaanden gaan zij hier aan de slag. De mensen die zich op deze locatie laten vaccineren kunnen zowel het maken van kunst ervaren, als de buitenexpositie bekijken. De zes monumentale doeken vormen gezamenlijk een beeldverslag van de uitzonderlijke periode die nu meemaken. De deelnemende kunstenaars zijn: Willehad Eilers / Wayne Horse, Niels Shoe Meulman, Eveline Schram, Naomi King, Anan Striker en Lars Breuer.

Boijmans bij de Buren

Boijmans bij de Buren is onderdeel van het programma Museum in Transit, waarbij de museumcollectie uitwaaiert over Rotterdamse musea en instellingen. Dit samenwerkingsproject gaat in 2019 van start en loopt door tot 2022. Het project is

mogelijk gemaakt door Stichting Droom en Daad. In 2021 zijn de volgende tentoonstellingen te zien:

Mensbeelden – Kracht & Kwetsbaarheid

09.09.2019 – 31.05.2022 (i.v.m. covid-19 verlengd)

Locatie: Erasmus MC

Conservator: Esmee Postma

Vanaf september 2019 zijn enkele hoogtepunten uit de beeldenverzameling van Museum Boijmans Van Beuningen te gast in de beeldentuin van het Erasmus MC. Op deze locatie in het ziekenhuis, waar het lichaam hoofdzakelijk is, sieren menssculpturen van Rodin, Van Pallandt, Mascherini en Maillol de overdekte tuin van het ziekenhuis. De iconische metershoge gietijzeren reus *Grosse Geister* (Figur Nr. 8) van kunstenaar Thomas Schütte heet de bezoeker elders in het ziekenhuis een warm welkom. Met deze tentoonstelling staat de kracht en kwetsbaarheid van het lichaam centraal. Voor kunstenaars is de menselijke vorm altijd een bron van inspiratie geweest: het lichaam, maar ook de emoties die ons mens maken.

Remix Rotterdam. Boijmans x Wereldmuseum

03.09.2020 – 09.01.2022

Locatie: Wereldmuseum

Conservatoren: Alexandra van Dongen (Museum Boijmans Van Beuningen) en Wouter Welling (Nationaal Museum voor Wereldculturen)

In *Remix Rotterdam* ontmoet de overwegend westerse collectie van Museum Boijmans Van Beuningen de collectie cultuurvoorwerpen uit Azië, Afrika en Noord- en Zuid-Amerika van het Wereldmuseum. Er zijn 120 objecten te zien vanaf de middeleeuwen tot en met de twintigste eeuw. Bestaande kaders zijn losgelaten en transhistorische en transculturele verbindingen worden zichtbaar. De tentoonstelling associeert op vier typen ontmoetingen: universele en artistieke ontmoetingen, handelsontmoetingen en (post-)koloniale

ontmoetingen. Elke ontmoeting brengt objecten bijeen die samen een meervoudig verhaal vertellen. Extra element in de tentoonstelling is een interventie van de Rotterdamse kunstenaar Paul van der Eerden (1954), hem is gevraagd om op een persoonlijke manier beide museumcollecties te verbinden. Zijn beeldcombinaties vertellen een verhaal over het menselijk bestaan, over de *condition humaine*: liefde en haat, kracht en vergankelijkheid.

Maritiem Museum - Maritieme Meesterwerken

11.02.2021 – 04.09.2022

Locatie: Maritiem Museum Rotterdam

Conservatoren: Friso Lammertse (Museum Boijmans Van Beuningen), gastconservator Rozanne de Bruijne en Irene Jacobs (Maritiem Museum Rotterdam). Inclusief een gezamenlijke catalogus

De belangrijkste maritieme kunstwerken uit de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen geven samen met topstukken uit de collectie van het Maritiem Museum een kleurrijk en verrassend overzicht van ruim 600 jaar maritieme schilderkunst. Beroemde zeeschilders als Willem van de Velde de Oude in de Gouden Eeuw tot negentiende-eeuwse meesters als Claude Monet en hedendaags werk van Dolf Henkes passeren de revue. De objecten bestaan uit maritieme schilderkunst, maar ook tekeningen, videokunst, mixed media en scheepsmodellen, waaronder het oudste West-Europese scheepsmodel uit ca. 1425. In de tentoonstelling zijn 54 schilderijen te zien van kunstenaars als Jeroen Bosch, Claes van Wieringen, Willem van de Velde de Jonge, Ludolf Bakhuizen, Hendrik Mesdag, Claude Monet, Johan van Mastenbroek, Guido van der Werve en Frank Stella. In wisselende selecties worden 34 tekeningen van Willem van de Velde de Oude tentoongesteld, samen met zijn beroemde penschilderijen. Als bezoeker zie je hoe de maritieme schilderkunst verandert in de loop der eeuwen.

Depot Boijmans Van Beuningen opening 30 oktober – 5 november 2021

Het programma in het depot is de bedrijvigheid van het gebouw zelf, aangevuld met extra presentaties in verschillende ruimtes die daarop aansluiten en een actieve publieksbegeleiding in de vorm van rondleidingen en activiteiten-programma. De sector presentaties is verantwoordelijk voor onder andere de presentaties in de galerieruimtes, atrium, filmruimte en eventuele andere ruimtes die incidenteel beschikbaar zijn.

Geïntegreerde kunst- opdrachten, op initiatief en onder begeleiding van Museum Boijmans Van Beuningen

Pipilotti Rist - Het Leven Verspillen Aan Jou

Locatie: buitenterrein depot
De Zwitserse kunstenaar Pipilotti Rist creëerde speciaal voor het exterieur van het depot een nieuw kunstwerk. De videoinstallatie *Het Leven Verspillen Aan Jou* is dagelijks vanaf zonsondergang te ervaren in de publieke ruimte tussen Depot en Museum Boijmans Van Beuningen.

John Körmeling

Locatie: begane grond depot
De begane grond is met een diameter van 40 meter het kleinste oppervlak van het gebouw, maar heeft de meeste publieke en logistieke functies. Het entreegebied met een publieks- en groepsingang, informatiepunt, mezzanine met transparante lockers en een winkel is ontworpen door John Körmeling.

Marieke van Diemen – The Maze

Locatie: atrium depot
De bezoeker die de looprouten door het atrium naar boven neemt, wacht een visuele verrassing. Het zijn de reusachtige atriumvitruines *The Maze*, ontworpen door Marieke van Diemen in samenwerking met MVRDV. In de dertien vitruines staan geselecteerde objecten uit de collectie opgesteld.

Concrete Architecten - Renilde en Coert

Locatie: zesde verdieping depot
Het Amsterdamse architectenbureau Concrete is verantwoordelijk voor het interieur van restaurant Renilde en de flexibele evenementenruimte Coert op de zesde verdieping. Met tafels die op ingenieuze wijze opgeklapt kunnen worden en opgaan in de architectuur, grote houten taatsdeuren en een spiegelen plafond kunnen de ruimtes multifunctioneel worden ingezet.

Presentaties

Atrium inrichting

Locatie: vitrine 1 t/m 13
Conservator: Sjarel Ex

Vanaf de grote trap naar de eerste verdieping worden de dertien gigantische glazen vitruines – ontworpen door Marieke van Diemen – zichtbaar met daarin honderden objecten uit de collectie. Bepaalde vitruines zijn ingericht binnen een thema, zoals zelfportretten dan wel mode, met onder andere werken van Carel Fabritius en Iris van Herpen en Walter Van Beirendonck. Ook zijn er vitruines die volledig zijn ingericht door een enkele kunstenaar, zoals Sarkis Zabunyan en een vitrine die is ingericht in samenwerking met Gijs Frieling, Job Wouters en Suzan Drummen. Aan de muren rondom de vitruines en in aangrenzende ruimtes is ook collectie geplaatst, waaronder het werk *Children* (2012) van Jeff Wall en *Itzehoe* (1965) van John Bock.

Renovatie museum

29.10.2021 – 13.03.2022
Locatie: A3.08 galerie I
Conservator: Cathy Jacob
i.s.m. Peter van der Coelen

Galerie I toont een presentatie over de stand van zaken bij de renovatie van het museum, met aan de ene zijde van de zaal foto's van Satijn Panyigay, van wie acht foto's onlangs zijn verworven. De foto's, autonome kunstwerken, zijn gemaakt vlak na de sluiting van het museum halverwege 2019 en tijdens de asbestsanering in 2021. Aan de andere zijde van de zaal is een tijdlijn te zien, van 1849 tot 2028, met de geschiedenis van het museum uitgaande van de gebouwen; van het Schielandshuis, naar het museumgebouw van architect Ad van der Steur in 1935, gevolgd door verschillende uitbreidingen tot aan de huidige situatie met voorstellen van Mecanoo architecten. In de zaal is ook een film te zien – gemaakt door Pascale Korteweg – waarin een vooruitblik wordt gegeven op het programma dat de komende jaren in de galerieruimtes is te verwachten. Conservatoren vertellen in deze film over de onderzoeken waar zij aan werken en de presentaties die daar de komende jaren uit kunnen voortkomen.

Totstandkoming depot

29.10.2021 – 01.05.2022
Locatie: A4.03 galerie II
Conservator: Cathy Jacob

In deze ruimte bevindt zich een presentatie over de bouw van het depot. Het bouwproces wordt in beeld gebracht met foto's, tekeningen en maquettes van MVRDV. Daarnaast wordt het maakproces van de verschillende deelprojecten getoond; John Körmeling die de entree heeft ontworpen, Marieke van Diemen die de vitruines in het atrium heeft vormgegeven, en Pipilotti Rist die het buitenkunstwerk heeft gemaakt. Ook is de maquette van het restaurant – ontworpen door Concrete – te zien. Net als in

Galerieruimte I is hier ook de film van Pascale Korteweg te zien waarin een vooruitblik wordt gegeven op het programma dat de komende jaren in de galerieruimtes is te verwachten.

Filmruimte

Locatie: A2.06 filmruimte
Conservator: Francesco Stocchi

In de filmruimte is een selectie van film- en videowerken uit de collectie te zien, het programma duurt circa 44 minuten en draait als loop onafgebroken door. Het thema van deze selectie is het 'ding' en de relatie die de mens met dat ding heeft. De werken zijn van Pim van Pagée, Klaas Kloosterboer, Richard Serra, Pol Bury, John Bock, Wim T. Schippers, Wim van der Linden en Willem de Ridder. In de toekomst wordt de selectie met regelmaat aangepast. Ook zijn er twee kleine studiecabines permanent toegankelijk voor het raadplegen van de gedigitaliseerde film- en videocollectie van ruim 250 werken.

Family of Objects

01.12.2021 – 01.07.2024
Locatie: in en rondom het atrium
Conservator: Sue-an van der Zijpp
i.s.m. Els Hoek

Een regeling bij het Mondriaan Fonds, innovatie cultureel erfgoed, stelt het museum in staat om de komende twee en een half jaar te onderzoeken hoe het museum door interactie met het publiek informatie en kennis kan ophalen over objecten uit onze collectie en hoe die kennis vervolgens gebruikt kan worden in de publieksbegeleiding en tenslotte zelfs bij het maken van nieuwe presentaties. Het is een iteratief project dat start in december 2021. De komende jaren zal gebouwd worden aan een familieboom van objecten uit de collectie van het museum. Cyclische halfjaarlijkse evaluaties zijn een belangrijk onderdeel van het project. Het publiek dat aan dit project kan meedoen is divers in leeftijd en culturele achtergrond.

De titel van het project *Family of Objects* is een referentie naar de legendarische fototentoonstelling *The Family of Man* (1955) – een initiatief van fotograaf Edward Steichen – waarin een zo volledig mogelijk beeld werd geschapen van de mensheid en alles wat zich tussen leven en dood afspeelt.

Opening Depot

Locatie: gehele gebouw en buitengebied

30.10.2021	04.11.2021
	previews voor relaties
05.11.2021	officiële opening met Zijne Majesteit de Koning
06.11.2021	14.11.2021
	publieksopening

Eind oktober 2021 opent het depot met twee weken van ontvangsten. Op 5 november vindt de officiële opening plaats door Zijne Majesteit de Koning, begeleid door een spectaculaire buitenshow met Vertical Dancers van Bencha Theater AIRA aan de gevel van het gebouw, met muziek van Winterdagen, met vuurwerk en performances op het voorplein, met spoken word artiest M., met dans van Mizai en Amenti en BMX'er Dez. In het depot is de collectie te vinden op zijn eigen 'standplaatsen' en in de atriumvitruines waar een aantal stukken spectaculair is opgesteld en uitgelicht. Restauratieateliers zijn vanaf de opening vol in bedrijf en in de filmruimte zijn recentelijk gedigitaliseerde films te zien. Tijdens de openingsweken zijn alle ruimtes te betreden, alle deuren kunnen open. Overal lopen gidsen en rondleiders rond, zijn er medewerkers die uitleg geven, werkt de bezoekers-app, is er tekst en beeld met uitleg en functioneren ook alle andere onderdelen van de wayfinding. Alle faciliteiten in het gebouw draaien op volle toeren, ook het restaurant is geopend, tijdens de eerste openingsweek alleen nog voor feestelijke versnaperingen. Ook is in een van de galerieruimtes aandacht voor de renovatie en vernieuwing van het

museumgebouw. Het publiek kan de dagelijkse bedrijvigheid van het depot zien en ondergaan en kan verschillende plekken reacties en vragen achterlaten over wat er te zien is of wat er juist nog niet te zien is. Om de feestelijkheid te vergroten zijn performances geprogrammeerd van talenten uit de Rotterdamse culturele sector onder wie Olaf Mooij en SKVR Dansmakers. In de avonduren straalt het gebouw met kleurige lichteffecten tussen de bomen rondom het gebouw en vanaf het dak als een feestelijke lampion gedecoreerd met banieren in Boijmans stijl.

Educatieve activiteiten en evenementen

Boijmans met Gebaren

7 november

Tijdens een interactieve rondleiding in de Nederlandse Gebarentaal bekijken deelnemers onder begeleiding van een museumdocent een aantal topstukken intensief via verschillende zintuigen.

Ongezien Boijmans

26 november

Tijdens deze interactieve rondleiding, speciaal gericht op blinde en slechtziende bezoekers, ervaren deelnemers een aantal topstukken intensief via verschillende zintuigen.

Boijmans Hillevliet Online: de droomwerkplaats

17 februari

Het museum organiseert een programma met online workshops vanuit lopende projecten op Boijmans Hillevliet. Het programma bestaat uit een kinderkunstworkshop 'Dromen van de toekomst', vanuit het project tafelspel 'Een kijkje in de keuken met Abdelkader Benali en een intieme raamvoorstelling van Gabby Bakker' en een tekenworkshop 'Dreamy Doodles' van kunstenaar Franky Sticks.

Art Rocks

Februari tot en met mei

In samenwerking met het Wereldmuseum doet Museum Boijmans Van Beuningen mee aan Art Rocks met werken uit de tentoonstelling *Remix Rotterdam*. Conservator Alexandra van Dongen is op 21 februari aanwezig bij opnames van de museumrondes. Deze worden op 30 april uitgezonden op NPO2 extra, de finale is uitgezonden op NPO3/BNNVARA op 8 mei.

Dancing Museums seminar week

27 juni tot en met 2 juli

Museum Boijmans Van Beuningen en Dansateliers organiseren een online week met workshops, masterclasses en seminars over dans en beweging in musea. Met bijdragen van onder anderen Jasmina Ibrahimovic (Rotterdams Wijktheater), Simona da Silva (DIG IT UP), Alexandra van Dongen (Museum Boijmans Van Beuningen), kunstenaarscollectief MOHA, kunstenaar Nilton Moreira da Silva, choreograaf Ingrid Berger Myhre en dramaturg Monica Gillette.

Zomerworkshops

12 juli – 27 augustus

In de zomervakantie is er iedere woensdagmiddag een kinderkunstworkshop op Boijmans Hillevliet door kunstenaar Kwinnie Le in het kader van Jeugdvakantiepaspoort. In de workshop vertolken kinderen hun eigen verhalen naar grote vlaggen en lopen in een feestelijke processie rondom het gebouw.

Boijmans Hillevliet Meet Up

Oktober-december

Iedere eerste donderdag van de maand presenteren kunstenaars hun project, zijn er performances en/of inloopworkshops en kunnen bezoekers het team achter Boijmans Hillevliet ontmoeten en met hen in gesprek gaan. In 2021 waren er bijdragen van onder anderen kunstenaar Franky Sticks, breakdancer/kunstenaar Menno van Gorp, filmmaker Seecum Cheung, kunstenaarscollectief Creave Studio, kunstenaar Kwinnie Le, Rotterdam Arts and Sciences Lab (Erasmus Universiteit Rotterdam) en fotograaf Gytso Davids.

Openingsactiviteiten depot

Van 1 t/m 14 november is er een feestelijk programma vol performances en activiteiten om dat te vieren.

Er zijn performances van Kristie Su (viool), Pyke (singer/songwriter), Dansmakers (dans, in samenwerking met SKVR Rotterdam), de voorstelling FASE van Marta en Kim (dans, in samenwerking met Dansateliers) en Kunstkarakters (performances). Er is een doorlopende inloopworkshop onder leiding van illustrator Yara Ruby.

HOLD in het depot

12 november

Zes experts op het gebied van sociale en ruimtelijke vormgeving, kunst, wetenschap en samenleving creëren een feestelijk speelveld dat uitnodigt tot een gezamenlijk oefening in wat samen leven nu eigenlijk betekent. Met Connor Schumacher (sociaal choreograaf en oprichter van ARK), Romy Rockx (De Vrouwen Van Wanten en oprichter van de Queer gym), Jeisson Drenth (video- en multi-mediakunstenaar en diversiteitsconsultant), Gabriel Fontana (ruimtelijk en sociaal vormgever), Deborah Sumter (onderzoeker circulaire Economie en DJ van collectief Ampfeminine) en Joana Cavaco (performer en community organizer van Kontra & Slutwalk en voor Black Pride en BLM).

Kennissessie online toegankelijkheid

9 december

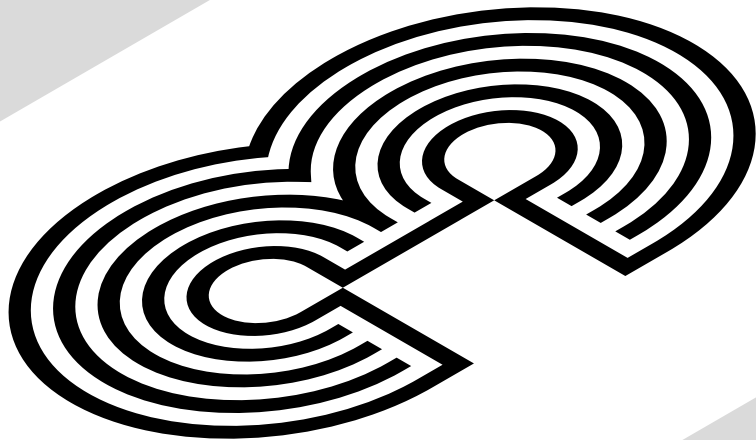
Een webinar voor musea en culturele instellingen georganiseerd door Museum Boijmans Van Beuningen in samenwerking met Stichting Accessibility over het toegankelijker maken van digitale content zoals een website of een video.

Spiegels voor het depot

Wij danken iedereen die een of meerdere spiegels van Depot Boijmans Van Beuningen 'adopteerde'. Met dit symbolische gebaar en de financiële steun konden er speciale bouwprojecten in het gebouw gerealiseerd worden, zoals de filmzaal en het educatieatelier. Wij danken iedereen voor de steun.

Spiegel(reeks) Vermelding op spiegelpaneel

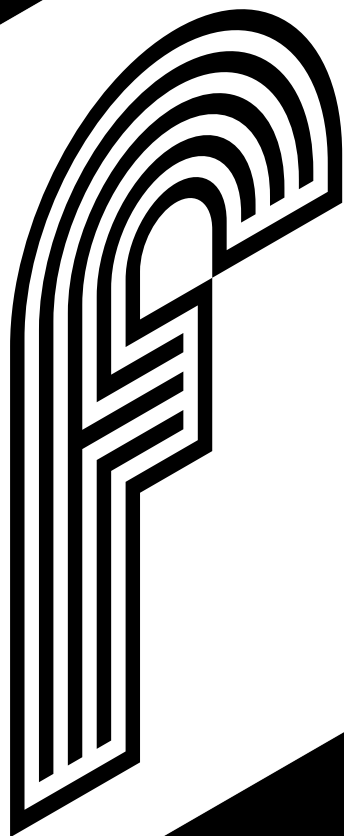
- A01 IMAP Netherlands
A02 t/m Y02 Jasper Stegmann
A03 t/m Y03 Martijn Stegmann
A04 t/m Y04 Lily Stegmann
A05 t/m Y05 Eline Stegmann
A06 ter nagedachtenis aan
Mevr. A.P. van 't Hoff
A07 Maarten Tromp Advocaten
A08, A09 F.J.A.M. van der Helm
A11 Margo Odijk
A12 Peter Buisman
D13, D16, C13, Nationale-Nederlanden
C14, C16, B13, B15, B16,
A13, A16
A14 Theo
A15 Hans en Julie Jeekel-Thate
A19, B19 Machinefabriek J. Poot B.V.
A20 Frederiek Muller
A21 Han Nefkens
A22 Hans Peter Wessels
A23 Fleur Siewertsz van Reesema
A24 Chloé Cordia
A25 Nicolien Siewertsz van Reesema
A26 MVRDV
A27 Willem Jan en Hettie Vermeer
A28 Fort Bay Capital
A29 t/m Z29 + A30 Fam. Verweij-Engelaer
t/m Z30
A33 Philip en Bibi van Zuylen van
Nijevelt
A35 Geer, Sjur, Griet, Mies
A36, C36 Wick & Irene Bornet
A37 Rence van Veelen
A38 HVGLAW LLP
A39 AXA XL
A40 Marianne Andriessen
A41, B41 Rob en Hanneke van der Leeuw
A42, A43, B42, B43 Over Holland
A44 EMP Grafimedia en Greenwaste
A45 Conrad van Tiggelen
A46 Paul van Oort en Hanke van
de Putte
A49 Willis Tower Watson
A50 Van Nieuwpoort Groep
A51 t/m E51 Hizkia van Kralingen
A52, X12-X16, Familie Goderie
W12-W16, V12-V16
A53 Gabi Helfert & Joey Johannsen
A54 John van Belle
A55 Brüning- van Eerde
A56 t/m E56 Stichting Japhir
A57 Marsha Jerney Kristel van Belle
A58 Jeroen Princen
A59 Personeel Museum Boijmans Van
Beuningen
B06 Fokkema & Partners
B07 Irma
B08 Floor
B09 Daan
B10 Klaus
B11 Hans en Antoinette Ham
B12 Viva Verne
B14 Riet en Jan-Geert de Boer
B20 W.F. van Beuningen
B21 DOOR - het cultuurlabel van IN10
B22 Hienfeld
B23 Jasper Siewertsz van Reesema
B24 Familie W. Cordia Triton
Collection Foundation
B25 Milou Cordia
B26 Barbara Castelein
B27, B28, C22 t/m BatenburgTechniek N.V.
C28, C33
B33 Eric Driebeek
B35 Laren - Nepal 2018
B38 Maria Kuster
B40 Carolyn F. J. Zorg
B44 Breeman BMW en MINI
B45 Erik van Ginkel en
Henk Christophersen
B46 Albert Elen
B47 in memoriam mr. W.O. Koenigs en
mr. M.Th.J. Koenigs-de Jonge
B48 Jan Gidding 1892
B50, B52 Jurriaan & Maurits Metzelaar
B53 Ieke Frankenmolen
B54 Bram, Karel, Guus, Mathilde en
Clara van Buren
B55 Karel & Els Fuijkschot
B57 Bart en Joost Schrijnen
B58 Rolf & Manon de Jong Vergeer
B59 dhr. J.S.H. Bräcker
B60 Harry Theissen
B61 Ludo en Berthe Pieters
B62 Oneindige dank, Joop
B63 Luciana Freitas Ezequiel /
ArchUrb Company
B64 Leo van Die
C06 Voor de kleinkinderen Guus,
Kenzo en Cato
C07 Nicole
C08 Paardekooper & van Noort

K64 Ham-Kloonen	P38 Han Nefkens	V38 Isabelle Nefkens	Y49 Fons M.M. Simons
L07 Opgedragen aan Lam de Wolf	P41 Jan en Birgitte	V42 dhr. J.M. van der Velde	Y50 Chiem van Houweninge en Marina van Houweninge-de Vos, Hélène, Boetie en Tristan
L19 Fam. JJR Perridon	P43 Simone en Gerard	mevr. T.G.M van der Velde	
L20 Eddy en Greetje Engelsman	P60 Paule en Jan Kok	V64, W64, X64, Y64 SYKO Holding	Y51, Y52 Florentes Vermogensbeheer
L23 Geert & Laura	P64, Q64, R64 RSE	W17 Hans Zwerus en Els Peters	Y53 Johanna ter Steege en Matthijs Bongertman
L25 Linda Lagrand	Q08 Jeroen Preller	W18 Egbert de Graaf	Y54 Julie van Aken
L33 Sorba	Q13 Carclean.com - The Car Care Shop	W19 Aeg & Elly Bouma	Y55 Studio de Bloek Interior Design
L38 Gerrit Schilder en Marijke Schilder-Van der Lingen	Q20 Nela Boogaerd t' Hoof	W21 Margriet Koot	Y57 KWK Huisvestingsregisseurs
L39 H.H. van der Giessen	Q21 Juna Boogaerd t' Hoof	W27 Leo en Rita	Y59 Jacquie Grevelink
L40 Lions Club L'Esprit du Temps	Q25 Susie Boogaerd t' Hoof	W33 Erik Wentges	Y60 Karina & Verena Zwetsloot
L42 Iwan Smit	Q26 Sam Boogaerd t' Hoof	W40 Jan Loorbach	Z01 t/m Z05 Stichting Broekhof
L43 AM bv - Regio Zuidwest	Q38 Gert-Jan Nefkens	W41 Rosemarie Willems	Z07 Kate, Peter, Philip, Lillie & Olivia Råge – Ewing
L45 The School of Life Amsterdam, Laurens Knoop	Q48 t/m Z48 Annie Doeksen Stichting	W42 Handelsbanken	Z09 Stichting H.J.E. Van Beuningen Fonds
L46 Kees van Leeuwen / Ton Terwel	R10 met Wilskracht & Short Projects	X07 Eric-Jan Broedelet en Gerard Jansen	Z10 Bastiaan en Nathalie Vaandrager – Van Spaendonck
L60 Marie-Laure Kempees	R18 Bram en Gerda den Blaauwen	X10 K.W. Ledeboer en A.C. Ledeboer-van Heek	Z11 Ferdinand en Christine Vaandrager – Van Beuningen
M14 Bart Jaap Leijssenaar	R23 A.M. Crince le Roy	X11 Anne Marie Uhlenbeck en Jannes H Mulder	Z12 Saskia van Beuningen
M19 Bert Kreuk en Theo Schols	R38 Veronic Nefkens	X17 Unit-e, Bart Huiskes	Z13 Lavinia Jurry
M20 Marjoanne & Roderick Munsters	R40 t/m R44, Hetty en Jean-Paul	X18 Bert Broekhuis	Z14 Lucas Jurry
M25 Frank Schutte & Claudia Pieper	S40 t/m S44 van Munster	X19 Maarten de Vries & Barbara Bosland	Z15 Charlotte Beerkens
M27 Kitty Hoek ter nagedachtenis van Magne Haga	Q56 t/m Z56 Lakeside Collection	X20 Willem den Hoed	Z16 Nicolaas Jurry
M28 Hans en Mieke van Duijn	R59 André Rosbergen	X27, G17 Christiaan Daaleman 1940-2019	Z17 Frédérique Beerkens
M35 MKSH SpiegelKunst	S21 Annet Gelink Gallery	X33 Katja Kiewiet de Jonge	Z18 Coco-Lili Kraaijeveld van Hemert
M42 Hove Kranen B.V.	S24 Fransje 80: voor de kleinkinderen	X40 Miri Loorbach	Z19 Boudewijn Beerkens
M43 Stichting Looped Circle	S25 Ter nagedachtenis aan Mr. Joseph Winkel (1881-1945), Dr. Sylvain Winkel (1877-1943) en Saartje Winkel-Rippe (1881-1943), Siegfried Winkel (1905-1944) en Henriette Winkel-Blitz (1903-1944), en Henderina Winkel (1906-1943)	X42 Martien en Yvonne de Groene	Z20 Daniel Kraaijeveld van Hemert
M52 Muusse	S38 Victor Nefkens	X51 Marianne de Waard-Preller	Z21 Fiszbajn & Jurry & Beerkens
N20 Rianne Versluis & Jos van der Velde	S39 Edwin Veekens	Y06 Palmer Smit	Z22 Eveline Jurry & Boudy & Fred & Char Beerkens
N21 Nico Gaastra	S45 Saskia J. Stuiveling en Dop Scheewe	Y07 Finn Smit	Z23 Arjan Jurry
N24 Joosje Duk & Sebastiaan Chabot	S60 Simone van Vliet-Rosbergen	Y12 Magnus Boyce	Z24 Florentine Jurry
N26 Naomi van Duijn	S64, T64, U64 ABS	Y13 Lucas Boyce	Z25 Eveline Jurry
N27 Luuk van Duijn	T14 Wouter Timmermans	Y14 Matilda Boyce	Z26 Maria Adriana Kraaijeveld van Hemert-Peterich
N28 Kaj van Duijn	T17 Veerte Timmermans	Y15 Bregitta Boyce-Peterich	Z27 Hans Kraaijeveld van Hemert
N35 Familie Nugteren	T19 Frans Fonville	Y16 Oscar Goodall	Z28 Wilhelmina Florentina van Beuningen
N36 Judith en Pieter Haazebroek	T20 Hollaender/Frerichs	Y17 Isabella Goodall	Z33 t/m Z36 Anthony Veder
M38, N38, O38 De heer en mevrouw Nefkens	T21-T25, X21- X25, Port of Rotterdam	Y18 Flora Goodall-Peterich	Z37 Ruth Keijzer
N42 Lida Lenferink	W20-W25, V20-V25, U21- U25	Y19 Florentine Peterich	Z38, Z39 ProDelta
N49 Voor GertJan Anne Pieter Berend Ise Doortje Sien	T26, T27, T28, X26, Van Uden Holding B.V.	Y20 Aurélie Peterich	Z40 Eva & Ard Mommers
O07 Anton en Bea Helbing-Zwanenburg	X28, W26, W28, V26, V28, U26, U28	Y21 Joris Peterich	Z42 Elmira Copier
O20 Bob van Oosten	T38 Robert Nefkens	Y22 Lilly Peterich	Z43 t/m Z53 Stichting Elise Mathilde Fonds
O23 Ruben Duk & Juul Middendorp	T42 Piet en Diana van Toor, Collectie Hoek van Holland	Y23 Tara Peterich	Z54 Robert Castelein
O24 Piet van der Slikke & Sandra Swelheim	U15 De Heere spiegel	Y24 Berber Peterich	Z55 Dieke Wesselingh
O25 Julia van der Slikke & A Ido Capello	U17 ECMT - Emergency Control Maritime Training BV	Y25 Jasper Peterich	Z57 Carla 1946-2019
O26 Mario van Duijn Ruiz	U18 Tjon Fo Sang	Y26 George Peterich	Z59 Stichting "Koninklijke Rotterdamsche LLOYD" Museum
O27 Antón van Duijn Ruiz	U19 San & Dedo Kunto	Y27 Peter Paul Peterich	Z60 Robben Foundation
O28 Annie van Duijn Ruiz	U20 Restaurant van der Dussen	Y28 Daniel George van Beuningen	Z63 opgedragen aan mr. Désirée J.D. Westerink
O34 Louis en Henri Verstuyft	U38 Josine Nefkens	Y29 Otto	Z64 Tergau Menkveld
O45 Ivo Opstelten	V19 Nick, Rody & Romy Wolders	Y34 Frank en Tjapke Rademaker	
P18 Iris G. Hoogendijk	V33 Vinck Makelaardij	Y36 A.E. Kolff	
P19 Floris A. Hoogendijk		Y37 Rotterdammer Lourens de Groot (1874 – 1963)	
P20 Nina E. Hoogendijk		Y38 Bartholomeus Teksten	
P24 Jan van der Slikke		Y39 Aziz Yagoub	
P25 Ploum Rotterdam Law Firm		Y40 Maarten en Pia Hudig	
P28 Emile en Elly Christ-Hazelhof		Y41 W. Klatten en M. Vink	
		Y42 Socenza	En zij die anoniem wensen te blijven.
		Y43 De Bock & Hooijmeijer	

Publicaties

Uitgaven in eigen beheer

Depot Boijmans Van Beuningen (NL)

Auteurs: Peter van der Coelen, Alexandra van Dongen, Albert Elen, Sjarel Ex, Christel van Hees, Els Hoek, Saskia van Kampen-Prein, Annemartine van Kesteren, Sandra Kisters, Winy Maas, Esmee Postma, Mienke Simon Thomas, Francesco Stocchi, Ruben Suykerbuyk
Museum Boijmans Van Beuningen, 224 p., ISBN: 9789069183206
Vormgeving: Thonik, Joost Bos

Depot Boijmans Van Beuningen (ENG)

Auteurs: Peter van der Coelen, Alexandra van Dongen, Albert Elen, Sjarel Ex, Christel van Hees, Els Hoek, Saskia van Kampen-Prein, Annemartine van Kesteren, Sandra Kisters, Winy Maas, Esmee Postma, Mienke Simon Thomas, Francesco Stocchi, Ruben Suykerbuyk, vertaling Lynne Richards
Museum Boijmans Van Beuningen, 224 p., ISBN: 9789069183213
Vormgeving: Thonik, Joost Bos

Scheppend toeval. Surrealistische kunst en literatuur uit de collectie van Laurens Vancrevel en Frida de Jong

Auteurs: Saskia van Kampen-Prein, Laurens Vancrevel, voorwoord Sjarel Ex
Museum Boijmans Van Beuningen, 184 p., ISBN: 9789069183183
Vormgeving: Thonik / opmaak: Hilde Speet

Creative Chance. Surrealist Art and Literature from the Laurens Vancrevel and Frida de Jong Collection

Auteurs: Saskia van Kampen-Prein, Laurens Vancrevel, voorwoord Sjarel Ex, vertaling Lynne Richards
Museum Boijmans Van Beuningen, 184 p., ISBN: 9789069183190
Vormgeving: Thonik / opmaak: Hilde Speet

Jaarverslag 2020 Museum Boijmans Van Beuningen

Tekst, redactie en productie: medewerkers Museum Boijmans Van Beuningen, 156 p.
Vormgeving: Thonik

De spiegel in de kunst / The Mirror in Art (Agenda 2022)

Auteur: Alex de Vries, vertaling Gerard Forde
Museum Boijmans Van Beuningen, ISBN: 9789069183176
Vormgeving: Tessa van der Waals / opmaak Willem Morelis

Depot Journaal 05

Tekst: medewerkers Museum Boijmans Van Beuningen
Vormgeving: Thonik

Artikelen

'A New Museum Typology? The Depot Boijmans Van Beuningen in Rotterdam' in: *Museum International*, jrg. 73 nr. 289/290 (2021), pp. 74-85
Auteur: Sandra Kisters

'Recent acquisitions at Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam (2008-20)' in: *The Burlington Magazine for Connoisseurs*, jrg. 163 nr. 1423 (oktober 2021), pp. 981-992
Auteurs: Sandra Kisters (red.), Peter van der Coelen, Alexandra van Dongen, Albert Elen, Sjarel Ex, Saskia van Kampen-Prein, Annemartine van Kesteren, Sandra Kisters, Mienke Simon Thomas, Francesco Stocchi, Ruben Suykerbuyk

Externe publicaties gerelateerd aan Museum Boijmans Van Beuningen

He toi pohewa. Surrealist art: masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen

Auteurs: Lizzie Bisley, Els Hoek,

voorwoorden van Sjarel Ex en Courtney Johnston
Te Papa Press, Wellington, 207 p., ISBN: 9780995133853
Vormgeving: Area Design

Maritieme meesterwerken

Auteur: Irene Jacobs et al.
Stichting Maritiem Museum Rotterdam, 128 p., ISBN: 9789090341194
Vormgeving: Roel Vaessen

A Surreal Shock. Masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen (Koreaans en ENG)

Auteur: Els Hoek, voorwoorden van Sjarel Ex en In Taek Yoo (President Seoul Arts Center), Seok-Jong Kim, (President The Kyunghyang Shinmun), Joanne Doornewaard (Ambassador of the Kingdom of the Netherlands to Korea), Miran Kang (Director Culture & I Leaders) Culture & I Leaders Kang Mi-ran, 247 p., ISBN 979-11-87864-04-2
Vormgeving: D&A DESIGN

Externe activiteiten en nevenfuncties afdelingshoofden en wetenschappelijke staf

Klazina Botke

Getty Research and Curatorial
Fellow for Italian Drawings
(per 1 april)

Publicaties

- 'The Gerasene Demoniac', *The Visual Commentary on Scripture*, King's College Londen 2021. <https://thevcs.org/gerasene-demoniac/power-christ>
- 'Dicht op de huid van Artemisia', in: Joost Keizer en Thijs de Raedt (red.), *Artemisia. Vrouw & Macht*, tent.cat. Enschede (Rijksmuseum Twenthe), Zwolle 2021, pp. 55-68
- met Henk Th. van Veen (red.), *A Cultural Symbiosis. Patrician Art Patronage and Medicean Cultural Politics in Florence (1530-1670)*, Leuven 2021
- 'Devotion Beyond Conflict. Two Generations of Salviati and Their Relationship with Savonarola and the Medici', in: K.D. Botke, H.Th. Van Veen (red.), *A Cultural Symbiosis*, Leuven 2021, pp. 199-227

Presentaties

- met Albert Elen, 'Cataloguing the Rotterdam Collection: Some Data and Experiences', *Cataloguing Drawings in the Digital Age*, Dresden (Staatliche Kunstsammlungen, Kupferstich-Kabinett), online workshop 18-20 maart

Overig

- Moderator, *The Italian Drawings of the 17th and 18th Centuries in the Teyler Museum: A New Catalogue*, Haarlem (Teylers Museum), online symposium 27 oktober

Daniël Bouw

Hoofd Marketing en communicatie

Advies- en bestuursfuncties

- Lid Gebiedscommissie Rotterdam-Centrum

Presentaties

- Presentatie over Boijmans Ahoy voor Cultuurmarketing, 11 januari
- Presentatie over de depot-campagne aan Career Days IFA ACE Erasmus University Rotterdam, 17 februari

Peter van der Coelen

Conservator prenten en tekeningen

Advies- en bestuursfuncties

- Voorzitter Stichting Delineavit et Sculptit
- Lid redactie *Delineavit et Sculptit. Journal for Dutch and Flemish Prints and Drawings*
- Lid Scientific and Advisory Board / peer reviewer *Beyond Boundaries. Conceptualizing Netherlandish Prints*, The National Museum, Belgrado

Publicaties

- 'Erasmus, Man of Images', in: Anne T. Woollett (red.), *Holbein – Capturing Character*, Los Angeles 2021, pp. 25-37
- 'Jan Toorop', in: *Allgemeines Künstlerlexikon*, vol. 109, Berlin etc. 2021, pp. 495-497
- 'Visscher (Claes Jansz., Nicolaes, Nicolaus)', in: *Allgemeines Künstlerlexikon*, vol. 113, Berlin etc. 2021, pp. 396-399
- 'Monsters en gedrochten', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 31 (2021), nr. 3, pp. 30-33
- met Marjolein Leesberg, 'The De Jode Dynasty: Additions to the Work of Gerard de Jode, Pieter de Jode I and Pieter de Jode II', *Delineavit et Sculptit* (2021), nr. 49, pp. 36-57

Overig

- Lid Supervisory Committee doctoraat Jeroen Luyckx, KU Leuven

Bram Donders

Onderzoeker

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid Jong VNK (Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici)
- Bestuurslid Social media – ESNA (European Society for Nineteenth-Century Art)
- Commissielid Kunsthistorische dag – Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici

Presentaties

- 'Toevlucht: de romantiek van Anton Pieck', Toevlucht, Utrecht, 24 september

Overig

- Marieke Maathuis, 'Jong VNK van start! Interview met oprichters Julia van Marissing en Bram Donders', *Bulletin* 2021/1, Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici
- Onderzoeker, Anton Pieck Museum, Hattem

Alexandra van Dongen

Conservator historische vormgeving

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid/secretaris Stichting De Tijdtrap Rotterdam
- Lid ICDAD: International Committee of Decorative Arts & Design
- Lid international research group Global Things, University of London
- Adviseur Willem de Kooning Academie Rotterdam
- Ambassadeur Verhalenhuis Belvédère, Katendrecht Rotterdam

Presentaties

- 'Dichterbij kom je niet. Alledaagse voorwerpen in het werk van Vincent van Gogh', lezing, Van GoghKamer, 27 juni

Overig

- Residence Vincent van Gogh/Huis, Zundert
- 'Dichterbij kom je niet. Alledaagse voorwerpen in het werk van Vincent van Gogh', tentoonstelling, Vincent van GoghHuis, Zundert, 6 juni – 27 juni

Albert Elen

Senior conservator tekeningen en prenten (tot 1 november)

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid / Penningmeester Stichting Delineavit et Sculptis
- Lid International Advisory Committee of Keepers of Public Collections of Graphic Art
- Lid Editorial Advisory Board van het tijdschrift *Master Drawings*
- Lid redactie *Delineavit et Sculptis. Journal for Dutch and Flemish Prints and Drawings*
- Lid ad hoc Commissie Onvervangbaar & Onmisbaar, Ministerie OCW

Presentaties

- met Klazina Botke, 'Cataloguing the Rotterdam Collection: Some Data and Experiences', *Cataloguing Drawings in the Digital Age*, Dresden (Staatliche Kunstsammlungen, Kupferstich-Kabinett), online workshop 18-20 maart

Sjarel Ex

Directeur

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid Stichting Museumpark, Rotterdam
- Secretaris Stichting Paleis voor Volksvlijt, Amsterdam
- Lid Miniconvent (overleg directeuren van de grote Nederlandse musea voor moderne kunst)
- Lid CIMAM (International Committee of ICOM for Museums and Collections of Modern Art)
- Directeur Horeca Boijmans Van Beuningen BV

Naast deze reguliere werkzaamheden incidenteel deelname aan stedelijke en landelijke adviescommissies, ad-hocadviezen voor cultuurfondsen enzovoort.

Presentaties

- Presentatie voor *Harpers Bazaar*, China, digitaal, 12 januari
- Gast in *Spraakmakers*, Radio 1, 23 januari
- Openingspeech tentoonstelling *Maritieme Meesterwerken*, Maritiem Museum, 12 februari
- 'Cyprien Gaillard', Kunstgeschiedenis door museumdirecteuren, online collegereeks, School of Life, 17 februari
- Rondleiding door depot voor Phileas gezelschap, Wenen, digitaal, 8 april
- Opening educatief project KUNST/WERK op Zadkine Academie, 16 april
- IAB online conferentie, 21 april
- Presentatie over depot-ontwikkelingen, symposium Opening Up! Collection Centre Strategies i.s.m. SBMK, digitaal, 28 mei
- Bijdrage aan openingsceremonie tentoonstelling *Surrealist Art: Masterpieces from Museum Boijmans Van Beuningen*, Te Papa Museum, Nieuw-Zeeland, digitaal, 8 juni
- Conferentie Musea van de toekomst, met bestuur en vrienden van de Fraeytemaborg, digitaal, 18 juni
- Bijeenkomst met de Musea van Cornwall over museumontwikkeling, digitaal, 28 juni
- Netwerkbijeenkomst over Museumvernieuwing met Rotterdams bedrijfsleven i.s.m. Francine Houben, 15 juli
- Ontvangst Verhalenhuis Belvédère in depot, 18 september
- 'Van de Nederlanden tot Denemarken en weer terug naar Rotterdam', Kunstgeschiedenis door museumdirecteuren – 16e en 17e eeuw, online collegereeks, School of Life, 5 oktober
- Ontvangst en rondleiding in depot Museum voor Schone Kunsten Zagreb, 18 november

- Ontvangst en rondleiding in depot Directie en Bouwstaf V&A Londen, 23 november
- Ontvangst en rondleiding in depot Andreas Gürki en Monika Sprüth, 7 december
- Gesprek *The Art Newspaper China*, digitaal, 14 december

Publicaties

- Catalogusentrees in: Irene Jacobs et al., *Maritieme meesterwerken*, tent.cat. Rotterdam (Maritiem Museum)

Overig

- Jurylid Cobra Kunstprijs Amstelveen 2021, uitreiking 24 september
- Fotoshoots in het depot, interviews met *Holland Herald*, *National Geographic*, *Masters*, *Arte tv*, *Friends in Business*, *Radio Deutschland Funk*, *El País*, *Reuters*, *Catalan TV*, *ANP Newswire*, *Deutsche Welle*, *Tagesspiegel*, *de Volkskrant*

Theo Haarsma

Controller

Presentaties

- 'Crowd Control van het depot', webinar, Erasmus Universiteit, 4 februari

Minke van Hooff

Hoofd Relatiebeheer en filantropie

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid Stichting Toegift Rotterdam

Cathy Jacob

Hoofd Presentaties

Advies- en bestuursfuncties

- Voorzitter Stichting BK-informatie
- Voorzitter en redactielid Stichting Kunstpublicaties Rotterdam
- Bestuurslid West Den Haag
- Secretaris *Extra Extra Magazine*
- Penningmeester Stichting Stansfield/Hooykaas

Presentaties

- 'Dutch Light, Seeing is Believing',

- lezing tijdens de zomercursus LED-technologie voor de verlichting van kunstwerken. Uitdagingen, kansen en oplossingen, Guggenheim Bilbao en University of Basque Country, Bilbao, 17-18 juni
- 'Hollands Licht, zien is geloven', lezing tijdens Museumpark Vriendendag 2021, Het Nieuwe Instituut, Rotterdam, 12 september

Saskia van Kampen-Prein

Conservator moderne en hedendaagse kunst

Advies- en bestuursfuncties

- Stuurgroep lid Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK)
- Lid Klankbordgroep Contemporary Art, UvA, Master en Postmaster 'Conservering en restauratie van cultureel erfgoed'
- Lid Kunstcommissie Erasmus Universiteit Rotterdam
- Extern adviseur regeling 'Bijdrage Incidentele Aankopen' van het Mondriaan Fonds

Marthe Kes

Junior conservator toegepaste kunst en vormgeving (tot 8 september)

Advies- en bestuursfuncties

- Redactielid Stichting Design-geschiedenis Nederland

Annemartine van Kesteren

Conservator design

Advies- en bestuursfuncties

- Lid werkveldcommissie KABK, Den Haag
- Bestuurslid Stichting Feed your Mind
- Bestuurslid Stichting Vedute
- Studio van Kesteren, design consultant

Presentaties

- 'Boijmans collectiestuk', presentatie tijdens Energie agora 2 'sociaal incasseren'

(werksessie met Havensteder, gemeente Rotterdam, Eneco en Human Power Plant), Huis van de Toekomst in BoTu, 31 maart

- 'Boijmans collectiestuk', presentatie tijdens Energie agora 3 'buitenruimte' (werksessie met Havensteder, gemeente Rotterdam, Eneco en Human Power Plant), Huis van de Toekomst in BoTu, 7 juli
- Interview tijdens Design Digger livestream #7 *Komt dat zien! De musea zijn weer open*, 'De Afbreekeconomie', Pakhuis de Zwijger/online, 20 mei
- Moderator 'on sustainable substance', online conferentie, Art Switch/online, 9 juli
- Expert interview on 'The Future of (business) Events', by BOMA Poland uitgevoerd door Filiberto Amati (Amati and Associates/ Warsaw) en Marco Bevolo (Eindhoven), online publication LinkedIn, 11 juni
- 'Dutch Design & changemakers', keynote-lezing tijdens Dutch Science Talks, online MOOC van Neso Russia, 9 november
- 'Boijmans collectiestuk', presentatie tijdens Energie agora 4 'coöperatief vermogen' (werksessie met Havensteder, gemeente Rotterdam, Eneco en Human Power Plant), Huis van de Toekomst in BoTu, 10 november

Overig

- 'Nieuwe praktijken', gastles, Willem de Kooning Academie, Master Design, 7 april
- Visiting Critic, onderzoeksprogramma 'Chronisch gezond', Aegis Innovatiefonds, online, 15 april

Sandra Kisters

Hoofd Collectie en onderzoek

Advies en bestuursfuncties

- Lid klankbordgroep Programma Erfgoed van de 20ste eeuw (2021-2023) RCE
- Lid Raad van Advies voor onderzoek naar het Nederlands Beheerinstituut, Belasting & Douane Museum Rotterdam

in samenwerking met Tilburg University en Radboud Universiteit

Presentaties

- Breakoutsessie 'Duurzaamheid in collectiebeheer, casus Depot Boijmans Van Beuningen', HERE, Heritage Reflections, RCE en Mondriaan Fonds, 11 februari
- Deelname webinar 'Collecties middenin de samenleving', Museumvereniging, 29 maart
- Presentatie depot voor nationaal collectiehoofden overleg, 25 mei
- Organisatie en moderating van symposium Opening Up! Collection Centre Strategies, i.s.m. SBMK, digitaal, 28 mei
- Deelname paneldiscussie 'On Sustainable Substance', Art/Switch, 9 juli

Publicaties

- Entries 1880-1910, 1910 tot nu, *Maritieme Meesterwerken*, tent.cat. Rotterdam (Maritiem Museum), pp. 88-89, 94-95, 106-07, 125
- 'A new museum typology? The Depot Boijmans Van Beuningen in Rotterdam', *Museum International*, vol. 73 (2021) 289-290, pp. 74-85

Overig

- Deelname rondetafelgesprek ESNA Winterseminar, Op naar een nieuwe geschiedenis van de negentiende-eeuwse kunst, 29 januari
- Interview voor *Financieel Dagblad*, Pieter Lalkens, 'Boijmans verhuizer is de broodnodige olifant in de porseleinkast', 24 april
- Interview voor *NRC*, Thomas van de Nederlandse museumdepots. Inleiding Schatgraven in de rijkgevlude depots van onze musea', 28 april
- Gast bij radio 1, *Spraakmakers*, n.a.v. symposium Opening Up! Collection Centre Strategies, 27 mei
- Deelname televisieprogramma *Schatten uit de schaduw*, AVRO-

- TROS, 8 juli
- Schatten uit het depot, Van Gogh, radio 1, *Spraakmakers*, 5 november
- Deelname expertmeeting RKD De andere helft. Het aandeel van Nederlandse vrouwen in de kunstwereld 1780-1980, online 19 november
- Verkennd gesprek ondersteuning project De andere helft. Het aandeel van Nederlandse vrouwen in de kunstwereld 1780-1980, een samenwerking van RKD, UvA, Rijkmuseum en Stedelijk Museum Amsterdam, 7 december
- Interview voor *Metropolis M*, Laura van den Bergh, 'Depot # 2, Een schitterend spiegelpaleis, de typologie van het kijkdepot', nr. 6 (2021-22), pp. 34-38
- Lid werkgroep Andere verhalen over de negentiende eeuw, gerelateerd aan ESNA

Ina Klaassen

Directeur

Advies- en bestuursfuncties

- Lid Directeurenoverleg Rotterdamse culturele instellingen
- Lid Museumconvent, overleg zakelijke directeuren Nederlandse kunstmusea
- Directeur Horeca Boijmans Van Beuningen BV

Presentaties

- Inleiding en deelname paneldiscussie 'Challenges and Solutions in the Dutch Museum Sector', Rijksuniversiteit Groningen, 27 januari
- Opening tentoonstelling *In de keukenkast van*, Boijmans Hillevliet, 2 december
- Interviews over het depot met *Muze, Collect, RSMagazine, The Independent*

Overig

- Korte inleiding op Museum Boijmans Van Beuningen, daarna paneldiscussie: Challenges and Solutions in the Dutch Museum Sector,

- Rijksuniversiteit Groningen, 27 januari
- Redactie videoreeks over Museum Boijmans Van Beuningen door AIR Rotterdam

Mireille Linck

Junior conservator prenten

Advies- en bestuursfuncties

- Bestuurslid Jong VNK (Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici)

Presentaties

- 'Watermark Research: The Beginning of a Research Tool', lezing, *New Approaches to Piranesi: A Virtual Roundtable*, 16 juli (Zoom)

Publicaties

- 'Plaisante plaetsen' in: *100 Meesterwerken Nederlandse en Vlaamse Kunst 1350-1750 – CODART Canon*, Tiel 2021, pp. 112-113
- 'Plaisante plaetsen', *CODART Canon*, <https://canon.codart.nl/artwork/plaisante-plaetsen>

Overig

- Radio-interview, Radio Rijnmond, 22 december

Yoeri Meessen

Hoofd Educatie en publieksbegeleiding

Advies- en bestuursfuncties

- Lid Raad van Toezicht RADIUS, CCA, Delft
- Lid Raad van Toezicht Tailors & Wearers, Rotterdam
- Adviseur ontwikkeling Master of Education in Arts, Universiteit van Valencia
- Adviseur Kunst in de Openbare Ruimte, gemeente Utrecht
- Bestuurslid Advisory Board Master Education in Arts, Piet Zwart Instituut, Rotterdam

Overig

- Gastdocent Istituto Europeo di Design, Florence
- Deelnemer Round Table

- Erasmus Verbindt, Rotterdam
- Coach Root Foundation, Rotterdam
- Gecommitteerde Eindexamens Fontys, Tilburg

Francesco Stocchi

Conservator moderne en hedendaagse kunst

Advies- en bestuursfuncties

- Lid Wetenschappelijke commissie, Cassa Risparmio Padova and Rovigo

Publicaties

- Diverse artikelen voor dagblad *Il Foglio*, Italië
- Dance as an educational ritual, Marinella Senatore*, Genève

Presentaties

- Gastless Curatorial practices, NABA college, Milaan
- 'Pino Pascali', lezing, Christies' online

Overig

- Tutor Biennale Art College, Venetië
- Adviseur tentoonstelling *Views from here*, Sadie Coles gallery, Londen, 1-28 juni
- Lid curatorenteam *34th Sao Paulo Bienal*, Sao Paolo, 5 september – 5 december
- Curator tentoonstelling *Oscar Murillo. Spirits and Gestures*, Fondazione Memmo, Rome, 10 november 2021 – 20 maart 2022
- Redacteur catalogus, *Galerie 1900-2000*, booth Art Basel Bazel, 21-26 september

Ruben Suykerbuyk

Conservator oude schilder- en beeldhouwkunst (per 5 april)

Advies- en bestuursfuncties

- Redacteur *Simiolus. Netherlands Quarterly for the History of Art*
- Lid redactieraad *Memoria and Remembrance Practices* (Brepols Publishers)
- Lid redactieraad *ARDS. Studies in Medieval and Renaissance*

- Sculpture* (Brepols Publishers)
- Lid wetenschappelijk comité tentoonstelling *Het geheim van Gouda* (Gouda)
- Lid wetenschappelijk comité tentoonstelling *Margareta van Parma* (Oudenaarde, MOU)
- Ad hoc adviseur Mondriaan Fonds

Publicaties

- 'Ancestral monuments, iconoclasm, and memorial culture in the sixteenth-century Low Countries,' *Early Modern Low Countries*, vol. 5, 1 (2021), pp. 40-74

Presentaties

- 'Altarpieces and the debate on idolatry in the Low Countries (c. 1520-1585)', lezing, symposium *Objects of devotion: religion and its instruments in Early Modern Europe*, 20 mei (Zoom)

Overig

- Organisator en moderator 'Patronage in northern Europe between Reformation and Counter-Reformation (1517-c.1600)', sessie op de *Renaissance Society of America Conference*, 22 april (Zoom)

Sue-an van der Zijpp

Conservator toegepaste kunst en kunstnijverheid (per 1 juli)

Advies- en bestuursfuncties

- Lid adviescommissie Stimuleringsfonds creatieve industrie, open oproep professionalisering en praktijkverdieping
- Lid adviescommissie Stimuleringsfonds creatieve industrie, vierjarige instellings-subsidie creatieve industrie
- Bestuurslid presentatie-instelling NP3, Groningen

Personeel en organisatie

Medewerkers museum cao in 2021

Aantal fte 134
Aantal medewerkers 182

Kengetallen personele samenstelling

Aandeel mannen 60 33%
Aandeel vrouwen 122 67%
Aandeel 55+ 40 22%
Aandeel 50 tot en met 55 17 9%
Aandeel 40 tot en met 50 42 23%
Aandeel 30 tot en met 40 45 25%
Aandeel tot en met 30 38 21%
Aantal medewerkers 182 100%

Gemiddelde leeftijd 42

Kengetallen mobiliteit

Instroom 63
Uitstroom 24

Medewerkers horeca cao in 2021

Aantal fte 13
Aantal medewerkers 27

Kengetallen personele samenstelling

Aandeel mannen 12 44%
Aandeel vrouwen 15 56%
Aandeel 55+ 0 0%
Aandeel 50 tot en met 55 0 0%
Aandeel 40 tot en met 50 2 7%
Aandeel 30 tot en met 40 7 26%
Aandeel tot en met 30 18 67%
Aantal medewerkers 27 100%

Gemiddelde leeftijd 28

Kengetallen mobiliteit

Instroom 27
Uitstroom 0

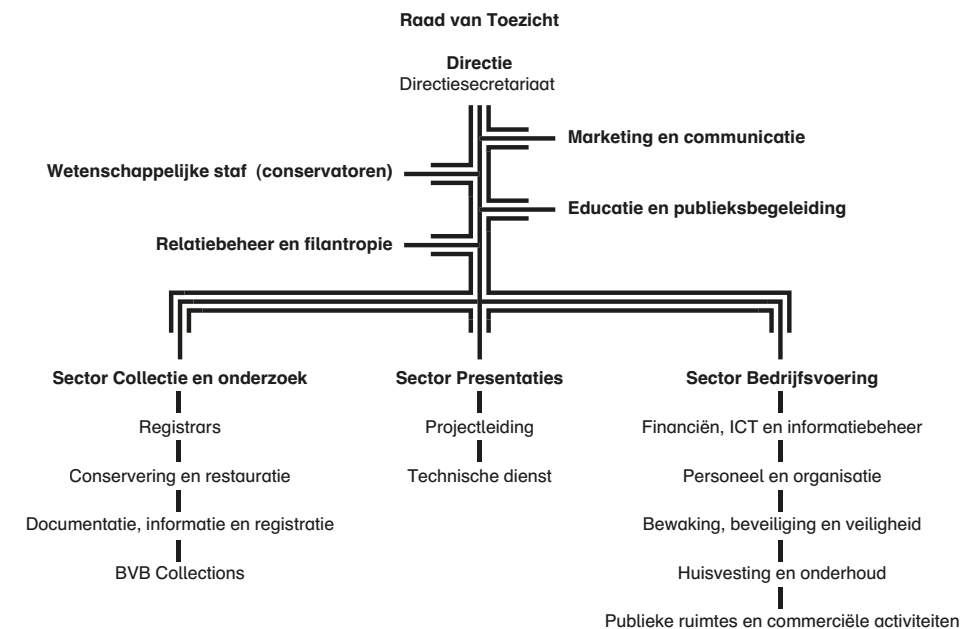
Totaal aantal medewerkers op 31-12-2021

Aantal fte 136
Aantal medewerkers 193

Verzuim

Verzuim 2020 2,93
verzuim 2021 3,75

Organogram

Colofon

Redactie, tekst en productie

Medewerkers Museum Boijmans
Van Beuningen

Vertaling

Lynne Richards
Marie Louise Schoondergang

Vormgeving

thonik, Amsterdam

Druk

EMP grafimedia

Papier

Arctic Volume, Muskat new brown

Uitgave

Museum Boijmans Van Beuningen

Postbus 2277

3000 CG Rotterdam

T +31 (0)10 4419400

info@boijmans.nl

www.boijmans.nl

© 2022

Museum Boijmans Van Beuningen,
Rotterdam

